

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LA VIDA ESPIRITUAL

D 59964

MAJ 1954

Naša domača zemlja je za Marijin mesec — maj posuta z drobnimi cveti šmarnic — po katerih so posrečeno pričeli imenovati vso majniško pobožnost. Dobre roke slovenskih vernikov so namreč že od nekdanj rade krašile s šmarnicami Marijine podobe in preproste hišne oltarčke, pa tudi vaška znamenja in oltarje v naših cerkvah. — Četudi v tujini tega cvetja ne poznamo, naj ljubezen do Marije dobi posebno letos izraze v naši pobožnosti in našem življenju.

Gospa Sveta

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LA VIDA ESPIRITUAL

V MARIJANSKEM LETU 1954

L. XXII.

MAJ 1954

ŠTEV. 5

POSVETITEV DRUŽIN MARIJINEMU SRCU

ALOJZIJ KOŠMERLJ

„Novo leto bo leto velikih odločitev... Vprašanja so številna in težka, a naši upi so visoki. Častno in pošteno lahko pričakujemo, da bo to leto srečnejše...“ Tako je voščil za novo leto svoji domovini zunanji minister Združenih ameriških držav, John Foster Dulles. Možno nam je simpatičen. Iskren se nam vidi v svojih izjavah in nastopih. Tudi to nam ga približuje, da ima sina, ki je po iskrenem iskanju resnice postal katoličan in vstopil k jezuitom.

Ali se bodo napovedi in želje Mr. Dullesa uresničile? Ves svet si to želi. Vendar so naše duše polne nezaupanja. Ali ni bila že konferenca v Berlinu prvo veliko razočaranje tega leta? Ali smemo od konference v Ženevi pričakovati kaj

več? Po tolikih letih povojnega posvetovanja in urejevanja sveta se nam vedno bolj zdi, da je vsa človeška modrost odpovedala. Vsi poskusi, razvozljati vozle svetovne zmede, se zde brezuspešni. Vse je kakor tipanje v temo, kakor pot po začaranem krogu, iz katerega ni izhoda.

V vernih ljudeh bolj prevladuje prepričanje, da moreta priti prava rešitev in resnični mir le od zgoraj — od Boga, ki ravna vse dogodke sveta in jih vodi h končnim, od vekomaj določenim ciljem. V tej vladarski suverenosti najvišjega Gospoda in Stvarnika sveta pa ima posebno vlogo Marija, Mati našega Odrešenika in naša duhovna Mati. Njej je Bog izročil v roke usodo sveta.

Letošnje leto je Marijino leto: leto

Naslovna stran: Nad prestolico naše domovine se blešči v majskem soncu Marijina cerkev na Rožniku. Priljubljeno Marijino svetišče je podružnica fare Marijinoga Oznanenja v Ljubljani

njene slave, ko se Cerkev spominja stoletnice proglasitve njenega Brezmadežnega spočetja; pa tudi leto njenega usmiljenja in njene materinske dobrote. Njena mila podoba sveti to leto s svojim žarom v temo naših dni in ob pogledu na Marijo so naša srca polna veselega upanja. Razočarani nad modrostjo sveta, stavimo to leto z veseljno Cerkvijo vse svoje nade v Marijo, Zmagovalko nad hudobijo pekla, in v svitu Marijine luči z živo vero ponavljamo besede velikega državnika: „To leto bo leto velikih odločitev...“

Je bila prav vera v Marijino moč in zaupanje v usmiljeno ljubezen njenega brezmadežnega Srca ona svetla luč, ki nam je vedno svetila v temo naših negotovosti in skrbi, zvezda vodnica na viharjem morju življenja. Ta zaupna vera, ki je naše največje duhovno bogastvo, nas je nagnila že v domovini k gorečnejšemu češčenju Marijinega Srca, nas vodila k praznovanju njenih prvih sobot in k posvečenju naših družin njenemu varstvu in vodstvu. Je tudi zdaj še ta vera, ki nam vsak dan znova kliče: Oklepajte se Marije! Držite se je trdno in stanovitno, da ne utonete v morju življenja. V Srcu Marije je vse naše upanje, v njem vidimo gotovo jamstvo lepših in srečnejših dni.

NEKAJ SPOMINOV IZ VELIKIH ČASOV V DOMOVINI

Živeči v tujem svetu se moramo vedno znova povračati v svojih mislih v one velike čase, ki smo jih preživeli doma. Spomin nanje mora biti svet vsakemu vernemu Slovencu. O njih naj starši govorijo svojim otrokom in vzgojitelji naši mladini. V srcih vseh naj živo ostane izročilo o naših borbah in našem trpljenju, o naših žrtvah in našem upanju, o našem verovanju in o naših vzorih.

Bili so strašni časi v domovini, ko je poteptana in premagana postala plen sovražnika, ki je bil trd in brez srca. In prav tedaj, ko bi morali biti vsi enega

duha in enega srca, so po tuji zmoti zapeljani bratje začeli z notranjo revolucijo, pripravljajoč narodu jarem nasilja v znamenju srpa in kladiva. V tistih časih so naši domovi goreli v ognjenih zubljih, naša zemlja pa je v potokih pila nedolžno kri svojih zvestih otrok.

Strašni so bili tisti časi in vendar so bili veliki po svojem zgodovinskem, usodnem pomenu in klicu. Verni narod se je zavedel samega sebe in stopil v najtežjih razmerah na branik svoje vere in svojega rodu. Morda še zdaj vsi ne razumejo te naše borbe proti največji in najstrahotnejši zmoti vseh časov, borbe, ki nas je stala tisoče in tisoče naših življenj, radi katere smo končno odšli na tuje, oropani vsega, — mi pa ne bomo nikoli pozabili, da je bil naš mali narod v onih usodnih časih velik v svojem spoznanju in v svojem žrtvovanju.

V tistih strašnih pa velikih časih, ko je svet krvave rdeče zvezde potegnil premnoge za seboj, je našemu vernemu narodu zasvetila mila svetla zvezda iz Fátime: Marija, Kraljica presvetega Rožnega venca, s svojim materinskim Srcem. Trpeči, na smrt obsojeni narod se je z nepopisnim zaupanjem Vanjo ozrl. Že po tisočletnem izročilu Mariji zvest je sprejel njena naročila z največjo pripravljenostjo. Z zadostilnim češčenjem presvetega Srca Jezusovega se je združilo češčenje brezmadežnega Srca Marijinega, s prvimi petki prve sobote. Naše družine so se posvečevale Srcu Jezusovemu in Marijinemu, polagajoč v ti presveti Srce s polno vdanostjo svojo usodo, svoje življenje in svojo smrt.

Bili so taki, ki bi v tistih časih velikih in usodnih odločitev radi ostali v sredini. Nekaj časa so gledali od strani in oklevali. Mnogim je tudi strah pred brezbožniki mrtvil duše. Ali val navdušenja jih je končno le veliko potegnil za seboj in če že ne iz polnega prepričanja, so se tudi ti posvečevali s svojo sicer omahujočo, a vendar dobro vero. Du-

hovniki pa smo tedaj neutrudno hodili od hiše do hiše, od vasi do vasi, noseč na vse kraje besedo tolažbe in vzpodbude, Marijino milost in blagoslov. V vsako hišo, v vsako stanovanje smo šli, kjer so Mariji pripravili oltarček in jo priznali za svojo Gospo, tudi tja, kjer je zmota že zastrupljala ozračje. Vodila nas je trdna vera, potrjena po nadpastirju, da je Marija močnejša od satana.

Vse to se danes ponovno razgrinja pred mojo dušo in moja srčna želja je, da bi ti spomini res vedno živili ostali v nas vseh, ki smo to doživeli, da bi postali sveta dedščina naše mladine, predvsem pa trajno svetlo izročilo naših dragih slovenskih družin, ki so v onih kravavih pa velikih časih s svojim posvečenjem brezmadežnemu Srcu Marijinemu na najlepši način izpovedale svojo vero, svoje zaupanje in svojo ljubezen do Nje, ki je naše življenje, naša sladkost in naše upanje. Prepričan sem, da je prav to posvečenje danes i onim doma i nam na tujem najtrdnjše jamstvo naše stanovitnosti.

VERSKO-NRAVNI POMEN DRUŽINSKE POSVETITVE

Dejanje posvetitve ne sme nikoli ostati le pri zunanji ceremoniji. Posvetitev pomeni popolno izročitev onemu, ki se mu posvetimo. Naša pobožnost ne sme biti le votla beseda ali nekakšna goljufiva oblika vere, marveč mora biti iskrena in učinkovita, nas mora vse in vsakega posameznika sorazmerno našemu stanu priganjati k dosegu kreposti. Življenje kristjanov, ki se posvete Mariji, mora postati čimbolj podobno vzorini podobni presvete Device. V mislih, besedah in dejanjih se morajo v nas obnavljati poteze naše nebeške Matere. Vsi se moramo truditi, da ohranimo tako nedolžnost in neomadeževanost življenja, da se bomo bali in ogibali vsakega grešnega madžza, tudi najmanjšega, saj smo otroci Nje, ki je bila spočeta brez greha.

Maria Zell — ali Marijino Celje v Avstriji (na Štajerskem severno od Brucka na Muri) spada med tiste starodavne božje poti v tujini, ki so jih naši predniki vedno radi obiskovali. Že naš Prešeren v sonetu Matevža Langusa omenja, da je slovenski božjepotnik rad poromal v Marijino Celje. Leta 1957 bo ta znana cerkev praznovala 800 letnico ustanovitve

Zdi se mi, da smo doma, prečiščeni in poglobljeni po velikem trpljenju, smisel posvetitve, vsaj v veliki večini, prav razumeli. Čutili smo v dno duše, da gre za veliko in resno dejanje, ki bo odločilno za naše življenje in za našo večnost. Tako smo se na posvetitev pripravljali s premišljevanjem, molitvijo in pokoro, kar vse je našlo svoj slovesni in pretresljivi zaključek v ljubljanski spokorni procesiji, ki se je izvršila zadnji dan maja leta 1943. Pred podobo naše ljubljene Marije Pomagaj, ki je bila pravkar prišla s svojega skritega begunskega zavetišča v ljubljansko stolnico, je naš nadpastir na Rakovniku slovesno prebral našo skupno zavezo in dolžnosti Marijinemu Srcu posvečenih družin. Naj bo ta naša zaveza tu objavljena, da se ob njej v nas poživijo čut naše odgovornosti. Takole se glasi:

Marija, pomoč kristjanov! Slovesno izjavljamo:

1. Gospodovih dni ne bomo skrunili s hlapčevskimi deli in grešnim veseljem, temveč jih posvečevali, hodili k maši in pridigi.

2. Bogokletna beseda ne bo prišla iz naših ust. — Z grehi nečistosti ne bomo omadeževali svojih src.

3. Zahtevam nespodobne noše se ne bomo vdajali, ker nočemo s tem hudo žaliti našega Gospoda.

4. Zakonsko in družinsko življenje bomo živali tako, kakor Bog hoče.

5. Ogibali se bomo grde sebičnosti in nizkega sovraštva, krivičnosti in grehov jezika.

6. Skrbeli bomo, da izginejo ti grehi iz našega naroda.

7. Molili bomo vsak dan rožni venec, zlasti po naših družinah.

8. Zadoščevali bomo tudi naprej Jezusovemu in tvojemu Srcu s pobožnostjo prvih petkov in prvih sobot.

To bodi pravilo in vodilo našega življenja.

Marija, stoj nam ob strani! Pomagaj nam! Amen!

To je resnično cel program krščanskega življenja, ki smo ga v oni slovesni uri sprejeli in potrdili. Ta življenjski program mora ostati za vse čase naš cilj, ki ga skušajmo vsi, zlasti naše družine, vsak dan znova doseči. Pri tem stremljenju se ne smemo nikoli utruditi, nikoli naveličati. Nikdar ne smemo reči: zadosti je. Treba je neutrudljivo hrepeneti in stremeti vedno višje, k vedno večji podobnosti z Jezusom in Marijo. Le v tem vztrajnem, vsak dan na novo poživljenem hrepenenju in stremljenju po popolnosti je poroštvo naše stanovitnosti in našega zveličanja.

OBNOVA POSVETITVE V MARIJINEM LETU

Če ste prebrali v prvih številkah letošnjega „Duhovnega življenja“ okrožnico Pija XII.: Blesteča krona, ste vi-

deli, kako velike upe stavi svetj oče v praznovanje tega jubilejnega leta: Naj bi se pomnožila vera krščanskega ljudstva, naj bi se vžgala vsak dan večja ljubezen do Device Marije, naj bi vsi veselo in pripravljeno sledili stopinjam nebeške Matere...

Slovinci po svetu bomo skušali v tem letu te želje sv. očeta po svojih najboljših močeh uresničiti. Marija Pomagaj bo romala po naših skromnih domovih in stanovanjih. Pred njeno milo podobo bodo naše verne družine obnovile svojo posvetitev v vsej hvaležnosti in vdanosti. Za toliko dobrot se ji imamo zahvaliti, za toliko novih jo prositi...

Mlade družine, ki so se šele na tujem ustanovile, vabimo in prosimo, naj slede zgledu starejših in z dejanjem posvetitve zaupno izroč v Marijine roke svojo usodo. Kaj boljšega v teh negotovih časih ne bi mogle storiti.

Družine staronaseljencev, ki so nam bratje in sestre po krvi, bomo tudi prosili, naj se nam pridružijo v tem, kar je od nekadaj vernemu slovenskemu človeku najdražje in najmilejše: v ljubeči, zaupni pobožnosti do Marije. Posvetitev Marijinemu Srcu nas bo obnovila v veri in v krščanskem življenju in nas zedinila. Ob Srcu Matere bomo pozabili na to, kar nas je morda dosedaj ločilo.

Nič ne dvomimo, da se bo narod tudi v domovini, kljub težavam in oviram, odzval klicu Cerkve in ponovno izpovedal svojo brezpogojno pripadnost Njej, ki je s hvaležnim ponosom kliče Mater in Kraljico Slovencev, ki z naših slavnih svetišč, na Brezjah, na Višarjih, na Sveti Gori, pri Novi štifti in toliko drugih krajih čuje nad svojim rodом, ki ji je kljub svojim slabostim nadvse ljub in drag, da mu gotovo ne bo pustila umreti v jarmu brezbožnega nasilja, marveč mu bo izprosila novih srečnejših, mirnih in svobodnih dni.

Če se bo v tem letu vse to uresničilo, bo veliko veselje Marijinega Srca, pa tudi mi sami bomo veseli pri vseh naših

bridkostih. Nad vsemi, ki se bodo z ve-ro odzvali klicu Marijinega leta, se bo izpolnila Marijina obljuba iz knjige Mo-drosti: „Zdaj torej otroci, poslušajte me: Blagor njim, kateri se drže mojih potov! Poslušajte nauk in bodite modri in nikar ga ne zametujte. Blagor člo-veku, kateri me posluša in čuje pri mo-jih vratih vsak dan ter name preži pri podbojih svojih duri! Kdor mene najde, najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda“ (Preg. 8).

OBRED DRUŽINSKE POSVETITVE

Za posvetitev presvetemu Srcu Jezu-sovemu, ki se imenuje tudi ustoličenje presvetega Srca Jezusovega v krščanskih družinah, je v veljavi poseben obred, ki je potrjen od svete Cerkve in obdarjen z odpustki. Mnogokje ga že prinašajo cerkvene obredne knjige. Posvetitev Ma-rijinemu Srcu, ki je novejšega datuma, dodaj še nima svojega ustaljenega obre-da in se lahko izvrši na poljuben način, bolj ali manj slovesno. Bistveni del oboj-ne posvetitve je pač posvetilna molitev. V začetku smo pri posvetitvi družin brezmadežnemu Srcu Marijinemu molili molitev papeža Pija XII., s katero je on leta 1942 posvetil Mariji ves svet. Poz-neje se je sestavila posebna posvetilna molitev, ki bolj odgovarja domačim raz-meram in jo je odobrila domača cerkve-na oblast. Vzorec te prinašamo ob koncu tega članka.

Lepo bi bilo, če bi člani družine na dan posvetitve mogli zjutraj k sveti ma-ši in svetemu obhajilu. Vedno pa to, radi dela, ne bo mogoče in se to lahko nado-mesti naslednjo nedeljo ali praznik.

Pri posvetitvi naj bi bili zbrani, če le mogoče, vsi družinski člani. Oni, ki bi bili po poklicnem delu zadržani, naj od-molijo posvetilno molitev posebej.

Pred posvetitvijo, ki naj se izvrši pred okrašeno Marijino podobo, naj bi se najprej zapela Marijina pesem. Sle-dila naj bi stoje molitev apostolske vere, saj je posvetitev najlepša veroizpoved.

Nato naj se kleče in z vso iskreno po-božnostjo odmoli posvetilna molitev, ki bi jo najbolj primerno odmoli hišni go-spodar, lahko pa tudi vsi skupaj. Sledila bi morda prelepa antifona Pozdravljena Kraljica in kak očenaš in zdravamarija za odsotne in pokojne člane družine. Za zaključek zapojemo novo Marijino pesem in končamo z zaupnim zdihljajem: „Sladko Srce Marijino, bodi naše re-šenje!“

Duhovnikova navzočnost pri posvete-tvi ni nujno potrebna. Kjer pa bo le mo-goče, ga povabite. Zlasti naj bi to sto-rile one družine, ki se bodo na novo po-svetile. Duhovnik jim bo blagoslovil Ma-rijino podobo, pa tudi stanovanje, ako še ni bilo blagoslovljeno. Po uvodni pesmi bo imel duhovnik na družino kratek na-govor. Ob zaključku vam bo dal svoj blagoslov. Navzočnost duhovnika, ki je Kristusov namestnik in zastopnik Cer-kve, bo dalo vaš domači družinski po-božnosti slovesen značaj. Posvetitev bo zapustila v vsaki družini globlje vtise in rodila trajnejše sadove. Slovenski duhov-nik, vaš rojak in sotrpín, se bo, po mož-nosti svoje službe, vedno rad odzval va-šemu povabilu, ne da bi vam povzročal kakšne stroške.

Marijinemu Srcu posvečene družine naj bi na obletnico posvetitve ali na kak drug primeren dan v maju vsako leto svojo posvetitev obnovile. Tako bo ta dan, ki si ga že letos za stalno določite, vsako leto nova pobuda za vašo zvestobo Bogu in Mariji, pa tudi novo zagotovilo Marijinega varstva in pomoči.

POSVETILNA MOLITEV

O Marija, Kraljica presvetega rožne-ga venca, — pomoč kristjanov, — ki si po nedolžnih otrocih v Fátimi pokazala svetu pot v lepšo bodočnost, — ponižno poklekne pred Tvoj oltar, — da se Tebi, Tvojemu brezmadežnemu Srcu, — za vedno izročimo in posvetimo.

Vemo, da je Tvoje Srce obdano s tr-njem, — ker ga nehvaležni ljudje pre-

badajo z našteviliimi grehi. — Skesano priznamo, da smo Te žalili tudi mi, — naši domači in vse naše ljudstvo. — Ob tej slovesni posvetitvi Ti obljubimo, — da Te ne bomo več žalili — in da bomo tudi druge od greha odvracali; — da

SE ŠE SPOMNIŠ, MARIJA?

Se še spomniš, Marija, poti skozi dolge, ledene noči, poti na jug?

Na oslici ti s sinkom v rokah, trudni Jožef ob strani. In prah in tisoč muk.

V Egiptu si zrla vsak dan golobe v njih letu čez plan v domači kraj.

V večerih ob ognju molče vsi trije ste zrli predse: Kdaj gremo nazaj?

Sijaja in žarkov pijan je vzšel tisti blaženi dan poti nazaj.

Kaj nisi zapela na glas in ni se razlezel obraz možičku v smehljaj?

Čemu bi ti pravil, saj veš, kako in kaj. Zakaj ne poveš, kdaj, kdaj, ah kdaj se bomo mi nasmejali in se spet zapeljali nazaj, nazaj?

JANKO

bomo molili zjutraj in zvečer, — zlasti rožni venec, — zase, — za vse potrebe svete Cerkve — in posebno za tiste, ki ne molijo. — Prejemali bomo vredno in pogostoma sveto obhajilo, — da bomo vedno tesneje združeni z Jezusom. — Varovati se hočemo vseh zmot, ki jih je Cerkev obsodila, — in ljubiti ter širiti resnice, — ki jih oznanja. Ubogati hočemo svoje starše in vse namestnike božje, — zlasti sveto Cerkev in njenega poglavarja, — kakor je Tebe ubogal Jezus v Nazaretu.

Iz ljubezni do Jezusa in do Tebe, — za spreobrnjenje grešnikov — in v spravo za naše grehe in grehe vseh ljudi — hočemo vdanu in ponižno prenašati vse križe življenja — in Ti darovati tudi kako prostovoljno žrtev in premagovanje.

Zdaj se pa obračamo k Tebi, — naša nebeška Mati, — v zaupanju, — da bo naša prošnja ganila Tvoje brezmadežno Srce. — Prosimo Te, — sprejmi v svoje varstvo svetega očeta, — škofo, duhovnika in vse naše ljudstvo — ter izprosi sveti Cerkvi mir in popolno svobodo. — Pospeši dan spreobrnjenja vseh vernikov k luči evangelija — in uro zedinjenja vseh krščanskih narodov.

Ozri se s sočutnim Srcem na vse tiste, ki trpe v ječah, izgnanstvu in begunstvu. — Zaustavi nasilje brezbožnosti, — posuši solze sirot in nedolžnih otrok, — potolaži žalostne očete in matere, združi raztresene družine — in obnovi njih družinsko srečo in mir.

Izprosi vsemu svetu trajen mir, — da bodo vsi narodi, — pomirjeni med seboj in z Bogom, — Tebe blagrovajli — in s Teboj Jezusovemu Srcu zapeli slavospev ljubezni in hvaležnosti.

O Marija, usliši nas! — O Marija, varuj nas! — O Marija, reši nas! — Amen.

(Molitev ima cerkveno odobrenje in je obdarjena z odpustkom 200 dni.)

PASTIRJEV GLAS

ALI BREZMADEŽNA ZMAGUJE?

Vprašanje je to. Pa nikar ne mislite, da dvomim o zmagi One, o kateri je Bog v raju rekel, da bo s svojim zarodom — Odršenikom — peklenški kači glavo strla. O tem ni vprašanja. Pač pa o tem, ali Marija zmaguje v nas, v našem mišljenju in hotenju, v vsem našem življenju? Ali živi Bog v naših dušah, kakor je živel v brezmadežni duši Marijini, ki je bila od prvega trenutka življenja milosti polna.

To je osebno vprašanje vsakega človeka, moje, ki to pišem, in tvoje, ki to bereš. Resno, važno in končno odločilno vprašanje. Gre za zveličanje! Duša, ki se zveliča, je božja zmaga; duša, ki se pogubi, je hudičeva zmaga. Marija v Fatimi je napovedala, da bo končno zmagalo njeno brezmadežno Srce. To pomeni, da bo zmagal Bog, ki se pa pri tem poslužuje Marijinega Srca. Ta napovedana zmaga pa ne obstoja v tem, da bi Cerkev na zemlji in vsi njeni člani povsod uživali zunanji mir, ugled in bi se mogli udajati nekemu udobju, čeprav pobožnemu udobju. V takem stanju bi na Cerkvi zbledel znak, ki ga ji je Kristus dal,

namreč, da bo preganjana, kakor je bil On preganjan. Zmaga božja po Brezmadežni je v tem, da se mnogo duš zveliča. Čim več se jih zveliča, tem večja je božja zmaga.

Kako je v tem oziru pri nas in v svetu? Vatikanski list „Osservatore della domenica“ z dne 7. februarja t. l. je objavil razgovor svojega poročevalca z jezuitom patrom Lombardom. Ta jezuit je znan tudi v južni Ameriki po svojih pridigah in govorih za obnovitev pravega krščanskega življenja in za večjo ljubezen do Jezusa, s čemer bi se sedanji svet zboljšal in bolj posvetil. Ogromne množice ga poslušajo, zlasti v Italiji, da mora večinoma govoriti na največjih trgih, ker nobena cerkev ali dvorana ne daje dovolj prostora poslušalcem. To gibanje imenuje „za boljši svet“, po izrazu, ki ga je papež Pij XII. rabil v govoru 12. oktobra 1952 ob 35 letnici Marijinih prikazovanj v Fatimi. Ko je pater Lombardi pridigal na Portugalskem, je v Coimbri dobil od nadškofa dovoljenje, da je smel v karmeličanskem samostanu obiskati sestro Lucijo, edino še

živečo pričó Marijinih prikazovanj v Fatimi. Vprašal jo je najprej, je li gibanje „za boljši svet“ to, kar je Mati božja želela? Lucija je odgovorila: „Pater, ta velika obnovitev je potrebna; če se ne izvrši, bo vpričo dejanskega razvoja človeštva samo omejen del človeškega rodu rešen.“ Pater ji nato reče: „Ti torej meniš, da gredo mnogi v pekel? Jaz pa upam, da Bog mnoge zveliča.“ A Lucija vpade: „Pater, mnogi se pogubijo.“ Pater nato: „Da, svet je grešen brlog, pa vendar še vedno ostaja upanje zveličanja.“ Lucija pa še enkrat ponovi: „Ne, pater, mnogi, mnogi gredo v pogubljenje.“ In pater Lombardi dostavlja: „Te besede so me pretresle.“ Tudi nas pretresejo. Marija je fatimskim vidcem pokazala najprej peklenško brezdnó, ki jih je navdalo s strahom in grozo, da so tem bolj spoznali, kako nujno potrebno je moliti za grešnike, in vse storiti, kar je mogoče, da se duše odvrnejo od greha in pogubljenja.

Silno resno je vprašanje: Kdo vlada v duši, Bog ali greh? V duši, ki živi v smrtnem grehu, je zmagal hudobni duh. In ta sam od sebe duše več ne izpusti, drži jo in jo vedno huje vklepa v sužnost. Če se duša s pomočjo dejanske milosti, katere Srednica je ravno Brezmadežna, spreobrne in svoje grešno življenje spremeni, je rešena, sicer pade neizogibno v pogubljenje. Nevarnost je velika. Svet, v katerem živimo, je po načinu življenja in mišljenja skoraj prav tako brezbožen, kakor komunistični del sveta. In mišljenje tega sveta vdira v srca poedincev in družin ter razjeda kakor skrit rak posvečeno zakonsko zvezo, da postaja vir grehov in vodi v pogubljenje, namesto da bi bila vez milosti in bolj gotovo vodila v zveličanje. Temu svetu brez Boga moramo nasproti postaviti boljši, resničnejši svet, ki Boga priznava in se njegovih zapovedi drži ter mu v veri in ljubezni služi.

Papež Pij XII. je v zadnjem božičnem govoru opozarjal na grozeče nevar-

nosti, ki so zmožne sedanji svet porušiti in duše pogubiti. Zelo resno so zvezele njegove besede: „Nevarnost je tako velika, da smo morali celo ob jaslicah večnega kneza miru spregovoriti tako težke besede, ki vzbujajo morda še večji strah. Vendar pa moremo zaupati, da bo z božjo milostjo ta strah zveličaven in uspešen.“

Zresnimo se vsaj v drugi polovici Marijinega leta in izrabimo vse možnosti, da v nas in drugih obrodi to leto tiste zveličavne sadove, ki jih po Mariji moremo doseči. Ne sme se zgoditi, da bi se pogubile duše tistih, ki so se iz domovine umaknili, da si rešijo vero in svobodo po tej veri živeti, dočim v domovini vkljub oviram in nevarnostim hudega preganjanja tisoči in tisoči zvesto vztrajajo v veri in v življenju po veri in se tako zveličajo za ceno nepri- merno težjih žrtev, kot pa jih Bog nam nalaga. Spoznajmo nalogo sedanjosti. Bolj kot kdaj velja zdaj: *k r š č a n s k o ž i v e t i* — ne samo govoriti — in v Jezusovem duhu najprej v sebi urediti „boljši svet“. Po Marijini priprošnji moramo biti v Jezusovem duhu enotni v delu za Boga in duše, popolnejše povezani, trdni v sklepih, spešni v akciji in velikodušni v žrtvah. Tako bo Marija, ki je močnejša od satana, v nas in v našem občestvu zmagala in mi se bomo z njeno pomočjo zveličali, kar bo naša končna zmaga.

Škof GREGORIJ ROŽMAN

MOJA PRAVA PESEM

O moj sveti, dobri Bog
odpusti mi,
grešil sem spet,
a žal mi je
ne le ker sem zaslužil Tvojo kazen —
ne!

Ti ljubiš me.
Rodil Si se, živel, umiral záme;
Ti moj Bog

o daj, da spet utonem v Tvojem Srcu.
KOS VLADIMIR

O B P R V I O B L E T N I C I

LOJZE GERŽINIČ

Težko bi prvo obletnico smrti prelata dr. Odarja počastili bolj v duhu pok. go-spoda kot s tem da se za hip ustavimo. pregledamo, kje smo in kaj hočemo — vsaj na dveh, treh popriščih —, da potem gremo — naprej in navzgor. Naprej in navzgor velevata zgled in delo velikega pokojnika.

I. ŽIVLJENJE PO VERI

„Da tudi naše skupine v tujini nazadujejo, je dejstvo...“ (Dr. Odar, DŽ 1952, str. 331)

„Kar nam manjka, niso verske vaje. Teh je med katoličani, ki prakticirajo, dosti, včasih celo preveč. Tudi delnega spolnjevanja božjih in cerkvenih zapovedi je razmeroma dosti. Pač pa zelo primanjkuje celotnega Kristusovega duha, njegovega vrednotenja sveta in življenja, njegovega ognja in ljubezni“ (Isti, DŽ 1953, str. 38).

Mnogo izkušenj imamo in moremo soditi: najtežja preskušnja, skozi katero nam je bilo iti, je življenje v novem svetu. Pred vojno je bilo vse tako pripravljeno, da smo mogli pričakovati, da bomo v skladu z vero živeli in umrli — bolj po zaslugi drugih kot po naši. Vojna in revolucija sta nas prisilili, da postanemo bolj logični, zlasti pa sta preprihali našo notranjost: žerjavica je zagorela. Beg in taboriščno življenje sta dokazovala, da je samo zaupanje v Boga utemeljeno; prilik za verske vaje nismo nikoli toliko imeli kot v barakah.

Potem pa je prišla Amerika z bogastvom, ki vabi, a se ne daje zastoj. Sprememba je bila velikanska: Po de-

setih letih je nenadoma popustil vsak duhovni pritisk. Po treh in več letih je bilo treba v boj za kruh in si postaviti temelj stvarnega in družabnega bivanja. Po lagodnem ritmu urejenega predvojnega življenja, po nepravilnih sunkih vojnega viharja in po taboriščni dobi, kjer se je čas ustavil, vabeč v kontemplacijo, nas je pograbil tempo velemesta, sledeč potrebam industrije in trgovine.

„Dobro. A pravični živi iz vere, ne pa da bi vero prilikoval življenju okoli sebe!“ Tako je bilo po večini naše skrito prepričanje; po večini smo se imeli za pravične. In tako se je tudi pokazalo — za nekatere. Ostali pa so se razdelili v tri skupine: eni so kmalu spoznali, kako neznatna je bila njihova vera in kako je včasih zelo lahko kazati videz pravičnosti, včasih pa zelo težko; drugi tega niso spoznali: kar naprej so verovali v svojo pravičnost in si lastili pravico vzornega vernika; tretji so začeli izgubljati še tisto, kar so prinesli.

Prilagoditev in obenem uveljavljenje lastne bitnosti — to je nekaj, kar se najbolj posreči preprostim naravam z bujno življenjsko silo. Naša narava ni taka. Zavito sestavljena je. Mehko jedro je ohranilo razmeroma malo slovanske toplotne skorja je trda, a lahko prepušča zunanje vplive. Slovenski narodni značaj še ni utrjen. Prvotna toplina in mistična navdahnjenost sta se v dolgih stoletjih umikali pritisku fizičnih vplivov in pa duhovnih tokov iz Nemčije in iz zapada. Že dolgo smo preveč zariti v zemljo, medtem ko nam duhovne moči veže razumarska samozadovoljnost in janzenistično toga navajenost na prepovedi. Za-

to se nam trud za globlje versko življenje rad skazi v površno kopičenje verskih vaj, združeno z bojzljivo tenkovestnostjo.

Če je ta opis pravilen, lahko razumemo vrsto pojavov, ki so jih izzvale težave prilagoditve sredi omotičnega tempa tukajšnjega življenja. N. pr. Utrujenost in naveličanost. Razočaranje. Pogrešanje takojšnjega božjega plačila. Razkroj tega, kar je bilo samo politična vera. Pobeg v novi individualizem. Nezaupnost do Boga. Čut osamljenosti, ker v notranjosti ne živi vera v občestvo svetnikov. Odmik od Cerkve zaradi katerega koli nepravega razloga (— pravega razloga sploh ni in ne more biti!). Razlaganje gesla: Fiat voluntas mea! Potem pa vsi težji in trajnejši pojavi neodpornosti proti mikom ugodja in uživanja.

Najbolj jasen dokaz pa so naši medsebojni odnosi. Kolikor je med nami hladu, brezbriznosti, zavidnosti in škodoželjnosti, opravljanja in obrekovanja, osebne in skupinske sebičnosti, pomanjkanja spoštovanja, zlasti pa premalo usmiljenja in dobrote — toliko ne živimo iz vere, ne iz Kristusove ljubezni.

Zakaj ne sledimo rajnemu prelatu? Najbolj učen med nami je bil, pa je dobro vedel in učil, da so umske spoznave pri vsej priporočljivosti in koristnosti samo stopnice pod donebnim zidom; veri in ljubezni pa je pripravljeno mesto v duši in edini, ki ju more dajati, je Bog. Za stik z Bogom gre, za Jezusovo življenje v nas in naše življenje v Njem. Vedno in povsod.

II. IDEALIZEM

„Po zamisli katoliškega shoda naj bi bili borba proti življenjskemu materializmu in graditev na krščanskem idealizmu ideji silnici, ki naj bi preokrenili naše duhovno življenje“ (DŽ 1953, str. 10).

Edino katoliška vera pokaže človeku resnični položaj, v katerega ga je

postavilo bivanje; dá mu možnost za trdnost in gotovost. Istočasno pa poskrbi, da se v vednem gibanju izpolnjuje, ker mu odkrije najvišje ideale.

Vprašaj se, kako živi so ti bili ideali v nevarnosti, n. pr. med revolucijo, in kaj si zanje takrat storil in bil pripravljen storiti, in kaj ti isti ideali pomenijo danes in kaj zanje delaš.

Najvišji katoliški ideali niso podvrženi dialektiki. V revoluciji je šlo za verske vrednote, za svobodo mišljenja, za priznanje človeškega dostojanstva, za razvoj narodnosti v službi božjih zamisli. Ti ideali, ki so vodili katoliški shod leta 1952, so ostali na prvih mestih, kot so bili. Kdor postavlja na njihovo mesto druge, je zašel in če bi se naši emigraciji v celoti izgubili izpred oči, ne bi imela več smisla ne vrednosti. Posmehljivo izražanje o naših idealih, ali trenutno ravnanje proti njim res še ni dokaz, da se jim je človek odrekel, gotovo pa ne prinaša nobene koristi in more povzročiti veliko stvar. Tudi obsojanje ljudi in organizacij, ki so v službi teh idealov, ali prezirljiva brezbriznost do njih je slabo znamenje. Da bo stvar jasnejša, primer: Slovenska katoliška akcija, uradna ustanova Cerkve, ima od početka zagrizene nasprotnike ne le med komunisti in nekaterimi „svobodomisleci“, marveč tudi med ljudmi, ki se prištevajo katoliškemu taboru. Kako si to razložiti, kako opravičiti? Papež hoče, da bodi KA „zborno mesto, kjer se snidejo in organizirajo delavni katoličani“ (govor Pija XII. na Vnebohodu 1952), nekateri pa bi se rajši sešli s katerimkoli in kjer koli, samo tu ne. Kako to? Tudi dr. Odar se je mnogokrat spraševal. Navajal je tele razloge: Katoliška akcija je vsa usmerjena na duhovno področje. Mnogim je to področje tuje in pust. Zato ne pridejo zraven in ker ne morajo verjeti, da kdo iskreno dela na tem področju, mu podtikajo hinavščino in skrite namene. KA zahteva od članov veliko, zgrajena je na molitvi, odpovedi in žrtvi

† Pokojni univ. prof. dr. Alojzij Odar

in ne nudi nobenih časti in zunanjih priznanj. Za mnoge je to pretežko; težko jim je tudi zavrniti skušnjavo, da ne bi na nesebične garače gledali zviška. kot gleda n. pr. v lastno osebo zaljubljeni posvetnjak na redovnika. Katoliška akcija si prizadeva visoko dvigniti versko življenje članstva. Mnogim ljudem pa je

nad vse draga povprečnost, zato očitajo napuh tistim, ki streme navzgor.

Nihče ne bo trdil, da je KA med Slovenci dosegla stopnjo popolnosti, da so torej način njenega dela, metode in taktika v akcijah, njena organiziranost in organiziranje, brez napak. Tudi duša slovenske KA — to je po Piju XII. apo-

stolski duh — in njeno bistvo, ki je ljubezen, gotovo nista še zelo blizu popolnosti. Dr. Odar se je tega dobro zavedal. Razlago za nekatere pojave je našel tudi v kratki, a izredno težki zgodovini organizacije. Od prvega dne se je bilo treba boriti: proti čelnim in zahrbtnim napadom, proti zmotam in predsodkom, proti zlobi in brezbržnosti. Ni čuda torej, da je to budno in bojno razpoloženje organizacije povzročilo neko trdoto in zaprtost in nesorazmerno močno razumsko oblikovanje članstva. Prelat je kot član vodstva in glavni asistent skrbel, da bi se take in podobne preostre poteze uglasile in strnile z drugimi, predolgo nekako zanemarjenimi, v skladno podobo organiziranega laičnega apostolata. Pri tem je bil bolj moder kot mnogo manj poučeni napadalci in obrekovalci: vedel je, da je potrebno mnogo dela, vztrajnosti in potrpežljivosti, da se v tako zapletenih in malo prijaznih okoliščinah, kot so v begunstvu in v novi domovini, nekaj trajnega doseže. Izkušnja mu je povedala, da je vsako organizacijo treba vsak dan na novo graditi. To ni lahko niti pri društvih, ki imajo zelo blizke in prijemljive cilje in se jim za vzgojo članstva skoro ni treba meniti; izredno težko pa je pri organizaciji, ki ima isti najvišji in vesoljni cilj kot Cerkev sama; ki je šele v začetni dobi razvoja, uperjenega v bodoča stoletja; ki ji znanstveniki pišejo šele prve dogmatične, asketične, pravne itd. razprave; ki šele začena zbirati izkušnje, nasičene z dušnopastirskimi, filozofskimi, pravnimi, psihološkimi, akcijskimi, organizacijskimi, sociološkimi, kulturnimi i. dr. problemi. Lahko je oponašati laičnim apostolom raznovrstne osebne in skupinske napake in zaradi njih obsoditi vso zamisel, težak pa je njihov trud za lastno popolnost in za popolnost sočlanov. Kje je organizacija, ki bi ji bila zaupana tako izredna in zahtevna naloga, kot je KA? Njen ustanovitelj Pij XI. jo je takole očrtal: „Dobri sinovi in svete hčere, ka-

terih edino prizadevanje bodi delo za posvetitev lastne duše, zato da morejo bolje delovati za posvetitev duš drugih; katerih edini program bodi ta, da se posveté, zato da posvečajo; da se pouče in oblikujejo v šoli apostolata, zato da postanejo pravi apostoli.“

Nobeno naših društev ni brez pomanjkljivosti. Res je, bolj ko so važna, bolj nas napake bole, a obenem so nam prav napake spodbuda, da s skupnimi močmi društvo dvignemo. So nekatere ustanove, ki so narodu naravnost življenjsko potrebne, ali pa njegova častna zadeva. Katoliška akcija je oboje. Tako kot je imel Berdjajev prav za ruski narod, velja za našega: „Ni druge rešitve za Rusijo razen duhovni prerod“ (Razmišljanja o ruski revoluciji). Ta prerod pa je izključno stvar Kristusovega duha in tega narodom deli Cerkev — po hierarhiji in po organiziranem laičnem apostolatu. Kaj torej pomeni spodkopavanje KA? Portugalski kardinal Gonçalves Cerqueira je pred kratkim odgovoril: „Nasprotovati Katoliški akciji ne bi pomenilo samo raniti žive korenike naše krščanske civilizacije, spraviti to civilizacijo v steklenico alkohola, temveč bi se reklo tudi raniti Cerkev v eni njenih bistvenih znakov, v njenem apostolskem življenju, v njenem zunanjem izrazu, v njenem osvojevalnem vplivanju.“

Apostolski ideal je bil dr. Odarju nedotakljiv; posvetil mu je najboljše moči in k njemu navajal druge. V svitu tega ideala je gledal tudi na druge: delo za skupnost, delo za dvig kulture itd.

Tisto, kar je Claudel tako lepo izrazil v pismu A. Gideu leta 1908: „Tam, kjer je več ljubezni, je več vere; več ljubezni pa je, kjer je več edinosti. Tisti, ki so podobni Kristusu, so si med seboj podobni v veličastni raznolikosti,“ — to je rajnemu prelatu postal živ vsakdanji klic. Tu se je odel prav s trdo kožo, tu je bil trmast, tu je njegov glas dobil prizvok patetike: „...moramo za vsako ceno varovati našo skupnost in edinost“

(DŽ 1952, 340). „Če se razbijemo, bomo propadli. Večina bi se izgubila v narodnem in verskem oziru“ (Ib., 329). In še tolikokrat v tisku, v pismih, v govorjeni besedi, v delu, v zgledu. Tudi na tem področju je bolj kot rušilec in zabavljaji poznal napake in slabe navade v naših društvih in skupnih akcijah. A ni odnehal. Tudi mi ne bomo.

Dr. Odar je bil poleg prelata Turka največji in najbolj znani slovenski znanstvenik v emigraciji. Znanost je ljubil. Resnica ga je vabila z nepremagljivo močjo, pa tudi lepoto je razumel in visoko cenil njeno vrednost. Bil je med najbolj zahtevnimi in doslednimi bojevniki za najvišjo kakovost naše kulture. Ni preziral dela za ljudsko izobrazbo in se v emigraciji tudi sam z uspehom tod poskusil, a poudarjal je, da brez znanstvenih strokovnjakov in brez velikih umetnikov ne pomenimo nič in da bi brez njih izgubili tudi ostalo. Ko je izšla revija „Vrednote“, je 21. V. 1951 pisal enemu izmed urednikov: „Hvala Bogu, da je prodrla. Veliko dobrega bo mogla opraviti. Največji pomen bo to, da bo spravila naše ljudi iz mrtvila, ki jim ga je zadalo leto 1945. Začutili se bodo spet inteligente.“ Najprej zbuditi dremajoče sile in uvesti mladi rod v kulturno delo! In s skupnimi močmi ustvariti nekaj, kar naj bi nas svetu dostojno predstavilo in pomenilo proti teži rdečemu napredovanju doma. Mislim, da je dr. Odar kot redko kdo znal združiti zapoved: Bodite popolni! in nauk prilike o talentih. Ne samo trud za dobroto, tudi trud za resnico in za lepoto sta zapovedana. Proč tedaj z duševno lenobo, proč s popuščanjem na račun neke lagodnosti, zamišljenosti in nedovzetnosti ljudstva za težja vprašanja, zlasti pa za pravo umetnost. Ne nižajmo ravni naših revij, predavanj itd., saj vse samo teži navzdol; naša naloga je dvigati! To je bila njegova zahteva.

Ne da bi se dotaknili še drugega dela dr. Odarja, predvsem ustanovitve in

„Bom vse rožce po polju nabral in jih Mariji za šmarnice dal...“

vodstva bogoslovne fakultete v emigraciji, moramo reči, da se je pokojnik uvrstil med tiste slovenske može, ki so največ storili za čistost in življenjsko moč katoliške vere med nami in za najvišje ideale v svetlobi vere. In Bog je hotel, da je svoje nenavadne sposobnosti mogel najbolj razviti prav takrat, ko smo jih najbolj potrebovali — v dobi revolucije in emigracije; da je zapustil kopo tehtnih spisov, ki delajo red v zamotanih vprašanih časa in naše usode in dajejo ali vsaj nakazujejo odgovore; da je posegel v naše skupno delovanje na najvažnejših področjih in da je bil prisiljen, ker so ga dogodki vrgli s katedra in kabineta v sredo življenja, pokazati s svojo osebnostjo in delom nepozaben in ustvarjajoč zgled.

EL MES DE MARIA

La primavera celebra jubilosa y victoriosamente su entrada solemne en la tierra eslovena. El labrador siente la respiración del campo que brota en su vida nueva. El estudiante desea ardorosamente que llegue el año lectivo a su término. La gente de las ciudades busca su alegría y diversión en medio de la naturaleza, llena de flores, gorjeos de los pájaros y colores encantadores. Los ancianos ya no pueden quedarse más en las piezas donde han pasado el rigor del invierno. En la silla ante los umbrales de sus casas tragan a cántaros las bellezas primaverales.

Todo lo dicho es solamente una imagen debil y opaca del mes de mayo, del mes más hermoso en el suelo esloveno. Hay que vivirlo personalmente para poder apreciarlo como se lo merece. Pero el mes de mayo encierra en su seno algo más grande aún: es dedicado a la Virgen Santísima, es mes de María. Y precisamente por esta razón el mes de mayo significa para el esloveno creyente la cumbre del año entero, el acontecimiento más hermoso entre los doce meses de todo el año.

Mientras sobre las tierras australes el invierno extiende siempre más y más su mano fría y sombría, ahí en Europa el sol derrama su calor sobre los bosques, montañas, praderas y hombres. También la tierra eslovena se baña en sus rayos y canta loores a la Virgen celestial que está recibiendo día por día, durante un mes entero expresiones del cordial afecto de sus hijos, afecto que se expresa en las flores traídas a los pies de la Virgen, en las plegarias que suben hasta su corazón bondadoso, en los cánticos marianos que alegran el alma de la Madre universal.

Era el año 1851 cuando se celebró el mes de María por primera vez en Eslovenia. Lo hicieron en el seminario diocesano en Ljubljana. De ahí se difundió la devoción por todos los rincones de la patria. Hoy no hay lugar donde no se rindiera homenaje a la Virgen purísima. Por todas partes la conocen y le tributan honores por ser madre de Dios.

Quando el crepúsculo de la tarde abraza la tierra eslovena, entonces baja sobre las aldeas y ciudades el olor misterioso del mes de María. En el campo, donde no hay sacerdotes, se reúne la gente en la capilla o ante la efigie de la Virgen. Las velas ardientes iluminan la oscuridad de la tarde; los cánticos penetran el aire y se difunden como incienso por los alrededores; se escucha piadosamente la lectura espiritual; sigue el santo rosario y las letanías lauretanas. Y al final otra vez el cántico mariano llena los corazones con la dicha celestial. — En las aldeas donde hay sacerdotes y en las ciudades se hace toda la devoción con más solemnidad aún. Hay siempre bendición mayor y a la mañana la misa ante el Santísimo expuesto.

El año 1954 es año mariano por excelencia. ¡Que sea también para nosotros eslovenos, desparramados obligatoriamente fuera de nuestra patria! Por eso juntemos nuestras mentes a las de nuestros compatriotas en la patria oprimida. Llevemos espiritualmente unidos nuestras súplicas ante el trono de la Virgen María, a fin de que nos haga pronto volver a los lugares de nuestra juventud, donde saboreábamos tantos años la hermosura misteriosa del mes de mayo.

JOE JUCK

SEGE NA DOMACIH TLEH

JOŽA KMETOV

„SPET KLIČE NAS VENČANI MAJ“

Mesec maj je mesec cvetja in pomladi na slovenski zemlji. Vsa Slovenija je kakor en sam velik vrt, poln najrazličnejšega cvetja in zelenja, poln ptičjega petja, poln sonca in veselja. Z vso razgibanostjo žuborijo potočki iz hribov proti dolinam in tudi reke poganjajo v tem mesecu vodo z nekako prav posebnim razpoloženjem med cvetočimi in zelenimi bregovi naprej. Tako občutje ima človek.

Ljudje na deželi so sredi dela. Zdi se, da jim je ves trud ob prijetnem pomladanskem soncu le v razvedrilo. Po mestih hiti vse ven na sprehajališča in v parke, ali še bolj daleč ven iz mesta v lepo in prebujajočo se naravo, kjer se pomirijo živci in poplemeniti srce. Otroci se podijo za metuljčki in nabirajo rože. Tudi starčki in bolniki ne morejo več zdržati v zatohlih sobah. Pred hišo na soncu se zopet enkrat naužije svežega zraka in se ob nagajivo razpoloženih in razigranih otrocih počutijo bolj mlade in močne in zopet zasanjajo o svoji mladosti, ki je že tako daleč... Mislijo na zdravje, ki ga niso znali ceniti, ko je bil še čas za to.

To je najlepši mesec na slovenski zemlji, ki je naša domovina. Kako je lepa prav v tem mesecu. Kdo bi jo mogel pozabiti, ki jo je videl samo enkrat odeto v svojo najmlajšo lepoto? Našim najmlajšim, ki so se rodili že v tujini, bomo prav v tem mesecu govorili o lepota naše domače zemlje.

Ta najlepši mesec v letu je pri nas doma, kakor po vseh katoliških deželah na severni strani zemeljske oble posvečen Mariji, naši nebeški Materi. Zato se

imenuje Marijin mesec, mesec šmarnic. Brez šmarnic si Slovenci meseca maja sploh misliti ne moremo.

Kot posebna Marijina pobožnost v mesecu maju so se šmarnice začele sredi 18. stoletja v Italiji. Leta 1851 so prvič imeli to pobožnosti v Ljubljani v bogoslovnem semenišču. Kmalu se je razširila po zavodih in župnijah in se priljubila vsemu slovenskemu ljudstvu. Opravljali so jo povsah cerkvah, kapelicah in tudi privatno po domovih. Tako je še danes.

Čudoviti so ti majniški večeri po slovenski zemlji. Ko se zmraci in ljudje povečerjajo in odzvoni pri cerkvi ali vaški kapelici „večno luč“ (angelovo česčenje), se v cerkvi ali sredi vasi ob znamenju ali pa kar v kaki večji hiši zbere vsa vas. Pred Marijino podobo, lepo okrašeno, prižgo sveče. Dekleta prično z Marijino pesmijo in vse navzoče potegnejo za seboj. Sledi duhovno branje, rožni venec in litanije. Na koncu pa zopet Marijina pesem. Kadar pride med nje duhovnik, to vsaj enkrat na teden, je slovesnost še večja.

„Skrievnosten je slovenski majniški večer. Na nebu žare biseri migljajočih zvezd, po sončnih tratih in v mladem žitnem polju ubirajo svoj nočni spev črički, po cvetočih jablanah in hruškah žužljajo hrošči ali se spreletavajo prve šentjanževe muhe. v grmovju žgoli slavček in tudi vaški potok ali studenec pošumljava in poživlja mehko božajoči majniški večer. Vse stvarstvo je kakor čudovita kitara, polna lepih melodij, ki spremljajo molitev in petje verne soseske. Vsa vas je kakor ena družina, zbrana okrog nebeške Matere Marije,

pod katere varstvo se zateka. Zlasti lepe so šmarnice ob nedeljskih večerih, ko so pete litanije. Meseca maja je vse kakor poživljenjo“ (Dr. Metod Turnšek: Pod vernim krovom).

Kjer Slovenci živimo, doma ali na tujem, nikar ne opustimo nikjer lepe majniške pobožnosti. Družina, ki živi morda daleč od drugih rojakov, naj sama zase postavi v kotu skromne sobice svoj majniški oltarček in naj ob njem večer za večerom v maju časti Marijo z molitvijo in petjem! Zlasti letos, ko je Marijino leto, naj ne bo vernega Slovenca, ki bi ne počastil nebeške Matere s to pobožnostjo.

Mnogi smo leta 1945 prav v tem najlepšem mesecu morali zapustiti svojo domovino. Zakaj je Marija to dopustila? Težko je na to odgovoriti. Morda zato, da bi ji bili tukaj na zemlji še bolj podobni. Saj je bila tudi ona v življenju na zemlji tudi begunka, veliko je trpela. Ni razumela, zakaj je prišlo vse to nad njo. Molčala je, razmišljala in se je dala popolnoma voditi božjim načrtom. Morda pa je Marija to dopustila, da bi se, ko smo izgubili zemeljsko domovino, bolj oklenili nebeške. Oni, ki so bili iz Vetrinja vrnjeni, so že tam, kjer ni več trpljenja in pregarjanja in begunstva, blagor jim, ti so naš ponos, naš vzor in naš priprošnjiki pri Bogu, mi pa se moramo s trpljenjem v tujini še očiščevati in pokoriti, da se jim bomo mogli vrej ali slej za večno pridružiti. Marija je z nami tudi v tujini in ji bomo tudi letos vsak dan v mesecu maju zapeli:

„Spet kliče nas venčani maj
k Mariji v nadzemeljski raj...“

In bomo vedno dodali še zadnjo kitico te pesmi:

„Le kliči nas venčani maj
k Mariji v nadzemeljski raj;
da večno veselj Mariji bi peli,
o Jezus to milost nam daj!“

PRVI MAJ

Prvi maj se danes po vsem svetu zelo praznuje. Je praznik delavcev. Naše ljudstvo je ta dan že od nekdaj proslavilo na poseben način in je imelo to praznovanje poseben naš domač značaj.

V Prekmurju že od nekdaj na ta dan z zelenjem okrasijo vrata na dvorišče, pa tudi živino in voz, če gredo na cesto. To krašenje je v navadi tudi drugod po naši zemlji. Posebno lepo obhajajo prvi maj v Drašičih v Beli Krajini. Fantje zberejo denar, s katerimi kupijo „maj“ (mlaj). Biti mora smreka, visoka vsaj 30 do 40 metrov. Čim večji je „maj“ tem več veljajo fantje na vasi. Mlaj lepo okrasijo in denejo nanj kak značilen napis, kot n. pr.: „Pozdravljeni, kateri pridejo do mene!“ ali „Pozdravljena Kraljica majnika!“ Poleg velikega mlaja postavijo še dva manjša, ki ju prav tako okrasijo. Mlaj postavijo na najbolj razgleden kraj, da se vidi daleč okrog. Ko je mlaj postavljen, začno streljati „na štuk“, t. j. z možnarji, zapoje in zaigrajo na tamburice, orglice, harmoniko in zadnji čas je igrala vaška godba na pihala. Streljajo v čast majniški Kraljici. Njej na čast velja tudi prva pesem „Spet kliče nas venčani maj“, kateri sledijo narodne.

Tudi drugod po Sloveniji postavijo majniško drevo, mlaj. V krški okolici imajo to navado, da obesijo pod vrhom košarico z vinom, potico, mesom in tudi denarjem. To je namenjeno tistemu, ki po mastno namazanem obeljenem deblu prvi pripleza do vrha. Da to ni nikaka šala, si lahko vsi mislimo. Treba je žrtvovati kake stare hlače in trud se splača. Vsa soseska je navzoča. Vse z navdušenjem spremlja plezalce. Ko kdo doseže košarico, zaigra godba in vse navdušeno vzklika in ploska.

PROŠNJI TEDEN

Trije dnevi pred praznikom vnebohoda, ki ga obhajamo letos 27. maja, se imenujejo prošnji dnevi. Ta teden se imenuje prošnji ali tudi križev teden. Križev zato, ker se pred procesijami, ki se te dneve vrše, nese križ, prošnji pa zaradi prošenj in molitev v teh dneh.

Vse tri dni je po župnih cerkvah procesija. Navadno gre iz župne cerkve do kake podružnice ali pa do sosednje župne cerkve. V isto cerkev pridejo procesije od več strani, kjer je potem sveta maša in pridiga. Med potjo se pojo litanije vseh svetnikov in moli rožni venec.

Prosi se za božji blagoslov na polju in za pomoč in varstvo zoper sušo in neurja.

V Trziču so svoje dni med procesijo prepevali dolgo spokorno pesem. Cerkovnik je pel naprej, ostali pa so odgovarjali takole:

„S kraljem Davidom žalujemo,
svoje grehe objokujemo.
Mizerere, usmil' se mene,
mene ubog'ga grešnika!“

Na Krasu pridejo k „križni“ procesiji, vsaki procesiji posebej pozvoni, ko kovnik cerkve, kamor se procesije usmerijo vsaki procesiji posebej pozvoni, ko se približa, župnik pa na vratih cerkve se približa in kropi z blagoslovljeno vodo.

Ljudje na ta dan z zaupanjem molijo k Bogu za srečo pri delu na polju. Veliko naročajo sv. maše. Na Koroškem so bile do nedavnega znane tako zvane vremenske maše, ki so se opravile navadno pri podružnih cerkvah in si se jih udeležili vsi okoličani. Duhovnik je najprej hlagoslovil z vodo, zapel pred oltarjem „Pokropi me“ in kropeč z blagoslovljeno vodo šel iz cerkve. Potem je na štirih straneh cerkve pel začetke evangelijev in vsakokrat podelil s križem blagoslov. Ko se je vrnil v cerkev, žem zopet zapel „Pokropi me“. Nato se je začela sveta maša.

VNEBOHOD

Štirideset dni po vstajenju je Jezus zapustil ta svet in odšel v nebesa. Zato se na praznik vnebohoda pri sveti maši po evangeliju ugasne velikonočna sveča, ki nas je ves čas od velike noči spominjala na vstalega Zveličarja.

V srednjem veku so Kristusov vnebohoda radi nazorno uprizarjali. Še pred kakimi sto leti so bile take prireditve zelo znane, med Slovenci zlasti na Koroškem. Omenimo samo ono v Dobrli vasi.

Na praznik vnebohoda kmalu popoldne, nekako ob eni, so se verniki dobrovaške župnije zbrali v cerkvi. Sredi ladje je stal na pogrtnjeni mizi, med dvema angeloma z gorečima svečama, kip vstalega Zveličarja. Prišel je duhovnik, ogrnjen v pluvial, s strežniki in pevci. Naj-

Majniška kraljica

prej je kip slovesno pokadil, ga nato vzel v roke in v koralnem tonu zapel: „Ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum, aleluja“ (Grem k svojemu Očetu in k Vašemu Očetu, aleluja) in je pričel kip dvigati. Dvignil ga je, kolikor je mogel, nato pa so začeli dvigati vrvi, dokler ni izginil skozi lino v stropu. Duhovnik je med dviganjem ves čas kadil s kadirnico. Pevci so peli posebno pesem. Duhovnik je nato zapel: „Dominus in caelo“ (Gospod je v nebesih), zmolil dnevno prošnjo in zaključil z zahvalno pesmijo: „Tebe Boga hvalimo“.

V Libeličah na Koroškem gre še danes po vasi procesija, v kateri nesejo Zveličarja, ki je bil štirideset dni na oltarju. Nese ga kak mladenič. Procesije se udeleže zlasti starši z najmlajšimi otroki s tem namenom, da bi bili dobri v hoji.

Svoje dni je bilo med našim ljudstvom veliko lepih pesmi, ki so jih prepevali na praznik vnebohoda. V Železnikih na Gorenjskem je bila znana:

„Naš Jezus je zapustil revni svet,
je bil častitljivo v nebesa vzet.
K svojemu Očetu nazaj je šel,
da bo Svetega Duha k nam poslal...“

„VEDRNIKA“

Med svetniki v mesecu maju, ki jih naše ljudstvo posebno časti in se jim priporoča za pomoč, sta na prvem mestu sveta apostola Filip in Jakob. Njun god obhaja Cerkev 1. maja.

Na Koroškem veljata kot priprošnjika za dobro leto. Na Gorenjskem jima pravijo „vedrnika“ in sta priprošnjika za lepo vreme. Na Dolenjskem na

.....

MAJNIŠKE MISLI V MARIJINEM LETU

Prelepa v maju mlada je priroda,

ko v zgodnjem jutru sonce jo obsveti

in zlate ognje čez in čez zaneti

Mariji v čast od vzhoda do zahoda.

Marija! Tvojega imena slava

po vsem vesoljnem svetu se oznanja —

in k zmagi Tvoji od povsod pozvanja,

vse koder rod človeški v stiskah tava.

Gorja premnogo v dušah je in greha —

češčenje Tvoje bodi nam uteha.

in moč za težke dni in blagoslov.

Ostani našega rodu Kraljica,

Ti bodi sveta mu odrešenica,

da zopet se zedini — mlad in nov!

LJUBKA ŠORLI

njun praznik sadijo kmetice fižol, ker bo tako najbolj uspeval. Za vinsko letino pa velja tu pregovor, da mora biti o Filipovem in Jakobovem pero vinske trte že tako veliko, da se lahko z njim kozarec pokrije; potem bo dobra in obilna vinska letina.

Skupaj s svetim Florijanom sta dva svetnika našemu kmetu prava dobrotnika. Pravijo jim „kmečki terjaci“, ki poznajo kmečke potrebe, križe in težave in mu prinašajo blagoslov. Ob Kolpi jima Slovenci postavijo posebne „filipaše“, to je vrata, koder izganjajo „blago“ (govedo), ovijejo z bukovimi in brezovimi vejami. Izrečno povdarjajo, da je to v spomin in v čast sv. Filipu in Jakobu.

VARUH PRED OGNJEM

God sv. Florijana obhajamo 4. maja. Umrl je mučeniške smrti. Čeprav so mu, ko so ga vrgli v vodo, privezali na vrat velik kamen, se truplo ni potopilo. Zaradi tega ga je verno ljudstvo izvolilo za zavetnika zoper povodenj in ogenj. Sliko, ki nam ga predstavlja, kako zliva vodo na gorec dom, najdemo po vseh gasilskih domovih in tudi na pročeljih hiš in znamenjih ob poteh. Ni je skoraj cerkve na Slovenskem, ki ne bi kakega oltarja imela posvečenega temu svetniku. Vsaj z enim očenašem se mu vsaka slovenska družina vsak dan priporoči, da bi nas varoval časnega in večnega ognja.

V Podjunj na Koroškem sta znani dve Florijanovi pesmi. Ona v Dobrli vasi ga opeva kot izrednega moža, ki je živel kakor roža na svetu, bil svet vojak in pastir. Zaradi vere so ga vrgli v vodo, kjer je utonil. Toda voda ogenj gasi, zato prošnja k njemu, naj noč in dan varuje hiše pred požarom. Druga pesem, ki jo pojo okrog Žitare vasi, prav tako opeva sv. Florijana kot prekrasno rožo, ker je bil ne samo Bogu zvest vojak, ampak tudi svetel zgled vsem, kako je treba biti za vsako ceno zvest veri.

V Babincih pri Ljutomeru je večer pred Florijanovim, pravzaprav vso noč, važen fantovski praznik. Odrasli fantje se zberejo pred vaško lipo in zapoje ne-

kaj narodnih. Potem zažgo kres, za katerega so že dolgo prej znašali smodje. Biti mora na takem kraju, da se vidi ogenj daleč okrog. Ob kresu se vesele do polnoči, ko gredo nekateri domov spat, drugi pa, vsaj štirje, se odpravijo po vasi kurit peči, da se zadosti staremu pravilu, ki veli, da mora na svetega Florijana dan pri vsaki hiši zakurit moški, da bo dom varen pred ognjem.

Sv. Florijan je patron gasilcev in se na ta dan vse gasilske čete v Sloveniji udeležijo skupno svete maše. Včasih je bilo tako, če je danes še, ne vem.

ŽRTEV SPOVEDNE MOLČEČNOSTI

Janez Nepomuk, katerega god obhajamo 16. maja, je bil po rodu Čeh. Živel je za časa vladanja kralja Václava IV. (1378—1400) in je bil spovednik njegove žene Ivane Zofije. Lahkomišljeni vladar je hotel za vsako ceno zvedeti od Janeza, čemu hodi žena tako pogosto k spovedi in česa se spoveduje. Janez Nepomuk, ki pred kraljem ni nikoli klonil, ko je šlo za pravice Cerkve, tudi v tako važni zadevi, kot je spovedna molčečnost, ni popustil. Kralj ga je na vse načine mučil, potem pa ga dal peljati na most reke Vltave in vreči v vodo. Pokopali so ga v stolnici sv. Vida v Pragi. Njegov jezik je ostal nestrohnjen in čisto živ. Še po tristo letih je ob doljaju vanj pritekla iz njega kri.

Njegovo podobo vidimo po naših krajih v kapelicah ob mostovih ali sredi mostov. Desni kazalec ima položen na ustnice, zaprte v svetem molku. Pri Sv. Križu ob Krki pojejo njemu na čast lepo pesem, ki se glasi:

„Častimo mi Boga,
ljub'ga svet'ga Janeza,
ko nam Bog je zdravje dal
in sveto vero 'zbral.
Svet Janez je korar bil,
lepe nauke je učil.
Skoz ojstre pridige
je spreobrnil grešnike.
Kraljica to izve,
Janeza poslušat gre,
in si ga izvolila
za spovednika svojega.
Ko pa kralj to zve,

Janeza poklical je:
— Janez, povej, povej,
kaj kraljica se spove! —
Janez nato molči,
prst na usta položi:
— Jaz rajši smrt storim,
ko o spovedi govorim. —
Kralj še bolj se razsrdi,
Janeza zvezat' pusti.
Vrgli so svet'ga Janeza
v reko Moldava...“

PATRON VINSKIH GORIC

To je sveti Urban, papež, ki je vodil katoliško Cerkev od leta 222 do 230. Njegov praznik je 25. maja. Zakaj je postal patron vinogradnikov in vinskih goric, ni znano. Slikajo ga z velikim grozdom v roki. Verni vinogradniki se mu z zaupanjem priporočajo. Mlademu popju je nevarna megla in pozeba, a še bolj se je bati hude ure s točo. Zato pri Sv. Urbanu pri Ptujih pred hudo uro vedno streljajo v oblake.

V beli Krajini se sv. Urban imenuje „gorski“ svetnik, t. j. svetnik vinskih goric. Nekoč je bil najbrže tam ta dan poseben svetek, zakaj na Urbanje se še danes po ljudskem pravilu ne sme delati nobena močnata jed, ne kruh ne žganci, ker bi kruh potem vse leto zadahnil ali se „starnil“. To vero imajo tudi marsikje na Dolenjskem. Tako n. pr. pri Sv. Križu ob Krki na Urbanovo zlepa ne peko kruha, ker bi se sicer, pravijo, vse leto kvaril.

Po Dolenjskem je Urbanovo skoraj povsod pastirski praznik. Pastirji na ta dan že na vse zgodaj vriskajo in pojo. Sramota je, kdor zadnji prižene na pašo. Pravijo, da se tisti, ki Urbanovo jutro zaspi, nikoli ne zbudi. Med ljudmi je tudi rek: „Urban — cel dan zaspan“. Kdor v Kitnem vrhu pri Zagradcu zadnji prižene na pašo, ga omečejo z blatom.

Na Raki pri Krškem se zelo boje muh, ki jih, pravijo prižene sv. Urban. Zato morajo biti na Urbanovo odprta vsa vrata in okna. To ne zato, da bi prišle muhe notri, ali da bi šle ven, ampak da bi šle mimo, ko bi videle, da je vse odprto in mislile, da v hiši nihče ne prebiva.

LEP POGREB

GREGOR HRIBAR

Smrt na Slemenico redko zaide, tako da se v tem oziru dušebrižnik ni mogel pritoževati glede dela. Vsako leto je imel povprečno tri smrtne slučaje. Kako leto manj, drugo več.

Ako umrje na Slemenici kak preužitkar, najemnik ali kajzar, ni taka reč. Večina hiš pošlje po enega zastopnika in pogreb poteče brez posebnih slovesnosti. Župnik gre pogrebem nasproti kvečjemu do križpotja pri mežnariji, opravi tiho zadušnico in blagoslovi novi grob.

Vse kaj drugega je na Slemenici pogreb kakega kmeta. Tedaj je treba pokazati, da kmet biti ni kar tako. Isto velja za kmetico, zlasti če je bila ona lastnica kmetije in se je kmet priženil k hiši.

Zgodilo se je, da je umrla po veliki noči kmetica Lakner (Laknerbäuerin) z Goričice (Goritschitzen), lastnica lepega posestva, cerkveno poročena z Zechnerjevim sinom z Oljšnice, mati treh odraslih otrok. Hiša je bila močno nacistična, vendar iz Cerkve ni nihče izstopil. So bili previdni in so čakali, dokler se ni izkazalo, da je boljše ostati pri starem. K maši je prihajala le kmetica in še ta samo ob največjih praznikih in pa kvartne nedelje ni nobene zamudila. Cerkveni davek je v redu plačevala in ni delala nobenih opazk, kadar je bilo treba odšteti tiste šilinge.

Kar na brž jo je pobralo, ko ni bil nihče pripravljen, tudi ona ne posebno. Ko je prišel dušni pastir pozno na noč k njej, je bila že brez zavesti. Le odvezo ji je mogel pogojno podeliti in jo dati v sveto poslednje olje. Več si domači tudi niso želeli. Le čemu naj bi pri spo-

vedi razlagala župniku stvari, ki mu jih ni treba vedeti!

Ko je vprašal gospod Simon, zakaj ga vendar niso klicali preje, so mu pokazali, da bi se bolnica utegnila prestrašiti in bi ji to škodovalo. Je že itak dovolj trpela, čeprav jim je uspelo, da so jo do zadnjega držali v upanju, da bo še ozdravela.

Gospod Simon je z Najsvetejšim odšel žalosten domov. Kmetica je kmalu nato izdihnila.

Drugi dan opoldne je prišel v župnišče najstarejši pokojnični sin in dedič posestva. Izročil je župniku tiskano osmrtnico, kjer je dušebrižnik mogel brati črno na belem, da je Lacknerbäuerin, previdena z zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspala. Pogreb bo naslednji dan ob enajsti uri. Duhovščina bo v hiši žalosti blagoslovila truplo nepozabne pokojnice in nato šla na čelu špveda do farne cerkve, kjer bo slovesna zadušnica in blagoslovitev groba prerano umrle soproge in matere.

Kaj več je še hotel gospod Simon? Za dobršen del prihodnjega dne je že imel sestavljen dnevni red. Ali naj ugovarja in si naprti novih sovražnikov, ali pa mirno požre, da so ga postavili pred čejstva?

Vprašal je: „Kdo bo pokopal mater?“

„Z vami računamo. Zato ste tukaj. Pa še to bi radi, da bi bil ob pogrebu lep govor,“ je pojasnil mladi Lakner in potegnil iz žepa denarnico. „Samo povejte, koliko je treba plačati, Damo, kolikor rečete. Mati je zaslužila lep pogreb. Cerkveni davek smo za to leto tudi že plačali.“

„Že, že, saj to ni glavno, vendar kdo bo hodil skoraj eno uro tja in prav toliko nazaj, ob enajstih pel mašo in še govoril tešč na grobu?“ se je ustavljal župnik. Ni si mislil, kako je s tem ustregel Laknerju, ki je brž zagrabil: „Saj smo tudi mi mislili, da bi rajši prišel gospod dekan, da bi imel govor, ker vas ljudje nemara ne bi dobro razumeli. Razen tega želimo daljši govor, ki bi ga vi sami do jutri težko pripravili. Mati je bila poznana daleč naokoli. Bo izredno dosti ljudi. Tudi veliko boljših ljudi pride. Smo dalj natisniti tisoč osmrtnic in jih razdeljuje več oseb po sosednjih fahrah. Tudi iz Celovca, št. Vida in Beljaka pridejo pogrebci. Celo iz Gradca jih pričakujemo. Zato smo nastavili uro tako pozno. Morda bi šli vi govorit z gospodom dekanom, sicer bi šel jaz osebno do njega. In še enega duhovna bo treba iskati, da boste trije prišli na dom blagoslovit krsto,“ je dajal mladi kmet navodila župniku.

Tisto glede pozne ure je vedel gospod Simon, da ni res. Ljudje so si pač vtepli v glavo, da je toliko bolj slovesen pogreb, kolikor bolj pozno je maša. Tudi se je bal, da bodo bivši nacisti pogreb izkoristili za tiho manifestacijo. Zato mu je moral Lakner najprej zagotoviti, da ne bo na pogrebu nihče drug govoril kot duhovnik. Župnik pa mu je obljubil, da bo skušal vse drugo urediti. Iskal bo govornika in še enega duhovna za slovesno mašo. Omenil pa mu je, da govospoda dekana ne kaže prositi, ker je že star in bi ga potovanje utrudilo, saj še na dan vednega čiščenja ne pride vsako leto. Še manj je mogel obljubiti, da prideča ostala gospoda tako zgodaj, da pojdetaj z njim na dom. Končno je župnik še pripomnil, da slemeniški kor ne bi bil zmožen sodelovati pri slovesni zadušnici, tudi ko bi hotel. Lakner je brž pristavil, da je on tudi že na to mislil, in je prosil dušebrižnika, da skuša dobiti tudi pevce, ko bo iskal duhovne.

Takoj po kosilu se je gospod Simon

odpravil v dolino proti Bistrici. Prevzel je nase vse te sitnosti z namenom, da vso stvar tako uredi, da bo zanj najbolj prav. Kajti, ako bi ljudje sami stikali za duhovni, bi ga verjetno povsod umazali, češ da ga nihče ne razume, ko govori, in še marsikaj drugega, resničnega in neresničnega bi pridejali. In nekaj vedno ostane od obrekovanja.

Najprej je šel k župniku. Bistriški župnik, po rodu Bavarec, je imel gospoda Simona rad. Cerkvenopravno je bil on župni upravitelj Slemenice in gospod Simon le njegov pomočnik z naslovom dušebrižnika. Vendar mu je bistriški pustil vso svobodo, tako da ljudje še vedeli niso, da gospod Simon ni pravi župnik. Bistriški je pravilno sklepal, da tam, kjer dva ukazujeta, ne more iti vse gladko. Bal se je tudi, da bo v primeru dušebrižnikovega odhoda moral sam upravljati obe fari in zato je skrbel, da bi bil dušebrižnik na Slemenici kar najbolj zadovoljen in imel potrebni ugled. Tudi v najnovejšem primeru, o katerem mu je pravil slemeniški dušni pastir, je bistriški pokazal veliko razumevanje in sklenil dati dušebrižniku vso zaslombo, da ne bi drugič nikomur več hodilo na misel, da bi iskal govornika izven fare, čeprav je bilo od vsega početka tudi gospodu Simonu jasno, da tega opravila razen dekana in župnega upravitelja nihče ne bi mogel na svojo roko sprejeti.

Prav tedaj je bil pri bistriškem župniku na obisku in pomladnem oddihu njegov prijatelj, duhovnik iz Salzburga. Brž je bilo vse dogovorjeno. Gospod Simon mašuje zgodaj, da ne bo hodil tešč do Laknerja, Salzburčan bo dolgo spal in imel nato v čistem gorskem zraku peto zadušnico, bistriški pa bo na dolgo in široko poveličeval kreposti rajnice, nar kar bodo vsi trije zavili v gostilno na skromno kosilce in čašico ponarejenega vina, ko pristnega še ni dobiti. Tudi bistriški organist in še kak pevec in trije dobro izučeni ministranti pridejo z duhovnima gospodoma na Slemenico.

Dušebrižnik je gledal, da je bil že pred deseto uro na Goričici, da bi se ob desetih sprevod že mogel pričeti pomikati proti farni cerkvi. Čudil se je ogromnemu številu pogrebcev, ki niso kazali nobenega namena, da bi odšli kmalu na pot. Bilo je kot na kaki svatbi, saj so zaklali teleta in pokupili vse vino, ki se je v okoliških gostilnah dobilo. Sedem deklet je cvrlo in peklo, drugi spet so stregli pogrebem.

Edino pri rajni kmetici ni nihče molil. Le Zoppernigbäuerin je smrkala v kotu, obirala kurje beredce in gasila žejo s pravo, črno kavo, ki je bila tedaj še velika redkost. Je pa tudi zaslužila vse to, saj se od pokojnice ves čas ni premaknila. Šele, ko je zagledala župnika, je brž izginila iz sobe.

Zoppernigbäuerin namreč ni hodila pomagat kmetom le, kadar je prišel kak človek na svet, temveč tudi tedaj, ko so ljudje zapuščali to solzno dolino. Čula je zlasti ponoči pri bolnikih in, ko se je približala zadnja ura, molila in kropila vse na okrog z žegnano vodo, ki si jo je v sili kar sama pripravila. Vrgla je vanjo pest soli in naredila nad njo tri križe. Rada je pripovedovala, da je pri postelji svojega umirajočega očima videla črnega rogatca, ki se je ponoči večkrat skušal približati postelji, a ga je ona zadrževala z žegnano vodo, dokler ni proti jutru prišel župnik. Zlasti otroci so imeli zaradi te zgodbe pred njo spoštovanje. Gorje pa odraslemu, ki bi se drznil vpričo nje pripomniti, da neprespan človek vidi stvari, ki jih drugi ne opazijo. Posebno slabo pa je naletel pri njej, kdor si je upal namigniti, da je silila k postelji morda le črna koza, ki je radi mraza bivala z njimi v istem prostoru, ne pa vrag.

Tudi Laknerbäuerin je bila deležna njene postrežbe v zadnjih nočeh. Uršula Sehrschön ji je zatisnila oči in jo pripravila za krsto. Tedaj, ko je bil mrličcer duhovnoma in pevcem ne bo prav, v hiši sploh ni šla spat. Le malo je za-ako bodo morali predolgo čakati. Vendar

dremala, kadar ni bilo kropilcev. Ako je bila hiša verna, je pridno molila rožne vence, drugod je naredila bolj na kratko. Povsod pa je spremljala kropilce, jim pripovedovala, obkorej je pokojni preminul, katere so bile njegove poslednje besede in druge okoliščine zadnje ure, narkar je imela navado reči: „Kaj moremo storiti. On je že prebil, nas pa še čaka.“ Nato je zajokala, si obrisala solze in se pripravila, da se je odhajajočim kropilcem v imenu domačih zahvalila za pozornost in povabila na pogreb. Pri Laknerjevih je še s posebnim povdarkom pristavljala, da bo prišel govornik od zunaj, ker naš župnik še ni vajen voditi boljših pogrebov.

Vse to je tako vestno vršila, da bi ljudje kar nečesa pogrešali, ko bi nje ne bilo pri mrliču. Da ji ni bilo treba hoditi domov, je tudi kozo pripeljala s seboj. Na pogrebe ni hodila, temveč je med pogrebom v hiši pospravljala, tako da je bilo že vse v starem redu, ko so se domači vrnili od pogreba. Nato so ji naložili jestvin, kuhanih in surovih, dali nekaj denarja, ako je umrla ženska, tudi obleke in Copernikova je spet odšla s kozo proti Snežnici, nagovarjajoč med potjo svojo spremljevalko več ali manj s sledečimi besedami: „Vidiš, kozica moja, kako je prav, da ljudje mrjo. Ko bi ljudje ne mrli, bi jaz težko shajala. Njihova smrt je moje življenje...“

Gospod Simon je pokropil rajnico in pomolil za pokoj njene duše. Razgledoval se je po hiši zalosti, izražal sozljaje in opazil, da posebno žaloval ni nihče. Hči rajne kmetice ga je povabila v stransko sobo, kjer mu je pokazala celo goro vencev, nekateri od njih so bili umetno izdelani in gotovo zelo dragi. Vpraševala je, ali je dobil duhovna, zakaj nista prišla z njim in kdo bo imel govor. Ponudila mu je jedil, a on je vse odklonil, pač pa je opozoril gospodarja, ki je prišel mimo, da bi bil že čas za odhod, ker si-
vendar

je še precej časa minilo, predno se je sprevod pričel razvijati.

Ko je dušebrižnik blagoslovil in incenziral krsto, je pričel moliti rožni venec. Le malo jih je bilo, ki so mu odgovarjali. Zato je pozneje molil sam zase, drugi pa so se razgovarjali, se ozirali naprej in nazaj in ugotavljali, da tako lepega pogrebnega sprevoda zlepa ni videti. Pred krsto je krdelo fantov in deklet nosilo številno vence. Gasilci iz Bistrice so nadomestovali nacistične uniforme, ki si jih žal ni bilo mogoče nadeti, čeprav jo je marsikdo imel shranjeno za boljše dni. Mnogi pogrebci so imeli prižgane sveče, le zastav je bilo še treba, pa bi bilo kot o veliki noči pri vstajenju. Tudi župniku so dali pred hišo gorečo svečo v roke. Vesel je bil, ko mu je ugasnila. Tako je vsaj mogel pri maši spet nekaj časa prižigati voščeno svečo.

Ker je ponoči deževalo, je bilo vreme soparno. Sonce je vedno močnejše žgalo. Sprva so šli navzdol, a od Blata naprej je šla pot navkreber, vendar na srečo je nekaj časa po gozdu. Gospod Simon je bil že utrujen. Kaj bi šele bilo, ako bi bil še tešč in bi moral peti mašo in imeti nagrobni govor.

Pred očmi mu je zamigljalo morje sveč, ki so gorele pri mrtvaškem odru. Le kje so jih dobili in za kako ceno, ko svečar v Bistrici vedno trdi, da ni voska, ko jih prosi za cerkev. Pri maši gori le ena sveča in še ta le od darovanja do obhajila, tu pa so jih požgali nič koliko.

In venci! Bogve, koliko so stali, za popravilo cerkve pa ni denarja. Že vse cerkve naokrog so popravljene in prenovljene, le slemeniška še ne.

Pa toliko pogrebcev zbranih na delaven dan! Ob nedeljah pa komaj kdo utegne iti k maši. Se govori in piše o novem poganstvu. To, kar se dogaja, to češčenje mrliča, je tudi del modernega poganstva. Duhovnika ti novi pogani za nekatere prilike sicer še potrebujejo, a le kot okrasek. Cerkev je zanje le nekako po-

grebno društvo, neke vrste ustanova za prirejanje lepih pogreblov.

Maló pred poldnem se je pričela slovesna zadušnica. Cerkev je bila polna, a večina ljudi se je zunaj pogovarjala.

Končno je prišel čas tako bučno napovedanega in tako težko pričakovanega govora nalašč za to priliko izven fare iskanega govornika. Prišel je trenutek, ko naj bi ob odprtem grobu govornik slavil zasluge in poveličeval kreposti nepozabne pokojnice.

Bistriški župnik in upravitelj Slemenice je bil dober govornik. S svojim močnim glasom je zlahko obvladal malo pokopališče. Vedel je, da ima pred seboj boljše ljudi, to je po večini take, ki v cerkev ne zahajajo in komaj kaj vedo o krščanstvu, čeprav ne zamude nobene prilike, da ne bi udrihali čez tempel in duhovne. Prav tako mu ni bilo neznano, da so domači izrazili željo po daljšem govoru. Kot glavno zaslugo pokojnice je smatral njen zgled, kako človek ne sme odlašati spravo z Bogom do zadnjega trenutka. Začel je:

„Ob tej poznj uri, ko se dokončno poslavljamo od zemeljskih ostankov prerano umrle kmetice Lakner, našo bol povečuje misel, da pokojnica ni pri zavešti prejela sv. zakramentov.“

Nekateri so pri teh besedah potegnili iz žepa zmečkano osmrtnico, kjer se je bralo ravno nasprotno. A župnik je že nadaljeval:

„Pri tem mi nehoté prihaja v spomin naš ljudski rek:

Was du heute kannst besorgen,

das verschiebe nicht auf morgen.

Kar lahko danes storiš, ne odlašaj na jutri.

Nerazumljivo je, zakaj se naše ljudstvo ne ravna po lepem načelu v najvažnejši zadevi svojega življenja in tako nesmiselno odlašá svojo težko versko dolžnost in ne pokliče o pravem času duhovnika, da bi bolnik še pri polni zavešti mogel urediti svoje račune z Bogom, ki je do zadnjega našega diha naš

dobrotljivi Oče, a po smrti le še pravični Sodnik. Le čemu odlašati spoved, sveto popotnico in bolniško maziljenje od danes na jutri, od jutra do večera, ko se tako rado zgodi, da bolnik zgubi zavest preje kot pride duhovnik, ki ne more v takem slučaju bolniku prav nič pomagati, ako bolnik ni obudil kesanja, predno je izgubil zavest.

In kaj naj rečem zlasti o tistih kristjanih, ki bolniku namenoma zakrivajo resnost bolezni in ne kličejo duhovnike prav zato, da se bolnik — kot pravijo — ne bi prestrašil in se mu ne bi bolezensko stanje še poslabšalo. Ne najdem besed, da bi obsodil tako nekrščansko ravnanje, ko je vendar znano, da prejem zakramentov vpliva izredno blagodejno na bolnika in mu bolniško maziljenje včasih celo vrne zdravje; ako je to dobro za njegovo zveličanje.

Pred tako lahkomišelnostjo in nespametno ljubeznijo nas svari tudi naš Gospod Jezus Kristus, ko pravi: Čujte, ker ne veste ne dneva, ne ure.“

Govornik je smatral s tem svojo nalogo, da govori o zaslugah pokojnice, za spolnjeno, čeravno je mogel opaziti, da ljudem s svojimi besedami ni vsestransko ugodil. Ostal mu je še drugi del govora, pri katerem ga je vodilo načelo, naj ne bo prekratek. Zato se je malo odpočil in spet povzel besedo:

„Kajti mi vsi, ki smo tu zbrani, vemo in verujemo, da s smrtjo ni vsega konec, temveč da duša stopi ob ločitvi od telesa pred Boga, ki jo sodi po njenih delih in jo pošlje ali v pekel ali v vice ali v nebesa.“

Govornik je nato podrobno in izčrpno po vrsti razčlenil ta stavek in govoril o Bogu, o treh božjih osebah in o božjih lastnostih. Govoril je o stvarjenju in padcu Adama in Eve, o naših slabih nagnjenih in o skušnjavah, o božjih zapovedih in o grehu.

Govornik je o učlovečenju druge božje osebe in o odrešenju človeškega rodu.

Govoril je o Cerkvi in njenih zapovedih, o papežu, škofih in duhovnikih.

Govoril je o Svetem Duhu in o milosti, o zakramentih, o dobrih delih in o krepostih — brez konca in kraja.

Ljudje, ki so bili na soncu, so pričeli že zdavnaj godrnjati, nekateri so iskali sence blizu cerkve, drugi so si pokrivali glave. Le govornik še ni kazal znakov utrujenja. Namenil se je, da bo govoril dolgo in povedal ves katekizem, da ne bo mogel nihče reči, da je zanemarjal pouk svojih faranov, zlasti onih, ki gospoda Simona niso razumeli. Šlo pa mu je tudi zato, da ljudi pripravi do tega, da ne bojo nikoli več iskali govornika izven fare, dokler ga tako vredno nado-mešča dušebrižnik.

Pogrebem je postajala pridiga neznosna. Črne obleke in vedno hujše pripekanje sonca je soparno vročino še povečalo. Kot bi čakal prav na to priliko, je pričel bistriški šele sedaj govoriti o sodbi in peklju:

„Bog pošlje duše krivičnih v pekel, v tisti strašni kraj, ki je nad njegovimi vrati zapisano:

O vi, ki vstopate, pustite vsako upanje!“

Pogrebci so res obupavali. Ne toliko iz strahu pred peklom, temveč radi vročine in utrujenosti in iz strahu, da govornik še zlepa ne bo končal, saj so mu ostajale še najmanj vice in nebesa. Vendar je govornik zlasti poslednja prav na kratko odpravil, kakor da bi jih Bog ne ustvaril za Slemeničane. Nekateri so uganili, zakaj. Ko je namreč z vsem zanosom govoril o mukah pogubljenih, je tudi nanj posijalo sonce. Vse dotlej ga je krila senca cerkve in zvonika. Nekaj časa se je odmikal soncu, a predaleč od groba tudi ni mogel iti. Tako je nebesa opisal z nekaj besedami in končal v splošno zadovoljnost skoraj enourni nagrobni govor.

Po pogrebu je prišel mladi Lakner v župnišče in vprašal za račun. Dušebrižnik se je brž izgovoril, da je to stvar go-

vornika, ki se kot župni upravitelj res ni mogel izgovarjati, saj je štolnina nje-mu pripadala. Računal je in računal in precej naračunal: dušebrižnikova pot od hiše žalosti do cerkve, slovesna zaduš-nica, cerkev, mežnarica, organist, pevci, ministranti — vsakdo je moral nekaj dobiti. Laknerju, ki je prejšnji dan duše-brižniku denar ponujal, se je zdelo pre-več.

„Saj bi lahko malo krajše govorili,“ je pripomnil.

„Že, že, toda radi tega bi ne bilo nič cenejše. Govor je bil zastoj. Človek pač izrabi vsako priliko, da seje božjo besedo v odprta srca. Sicer pa morete biti le veseli in ponosni, da ste imeli tako lep pogreb. V Bistrici ne spravimo kaj takega skupaj,“ ga je pogovarjal go-vornik.

Lakner se je namuznil in plačal.

Ko se je gospod Simon ob treh po-poldne poslavljaj na meji slemeniške in bistriške fare od obeh gospodov, mu je bistriški župnik dejal: „Gospod Simon, lahko ste prepričani, da ljudje ne bodo nikoli več hoteli imeti govornika od zu-naj.“

Nekako ob istem času je Zoppernig-bäuerin prisluškovala pri Laknerju raz-govoru o visokem računu za pogreb in o drugih stroških.

„Še en tak pogreb, pa bo šel grunt,“ je pribila gospodarjeva sestra.

Zoppernigbäuerin je vse to seveda še gorko raznesla po fari: Ljudje, ki so bili Laknerjevim za lep pogreb na skrivnem nevoščljivi, so govorili:

Lep pogreb je bil še vselej drag.

Le kaj je bilo treba toliko ljudstva skupaj zganjati?

In trije duhovni! Ali ne bi bil eden dovolj?

Če pri nas kdo umrje, ga bo naš župnik pokopal in na grobu govoril, že kar dobro govori. Naredi kratko, pa lepo.

Pa bolj zgodaj bo pogreb. Danes bi se kmalu vsi sežgali. Nekaterim je slabo prihajalo. Bo res hudo v peklju, ako je tuči tam taka vročina.

Le kaj je bistriški mislil, da je tako dolgo govoril?

ČRIČEK IN MRAVLJA

(Po La Fontaine-u)

Od pomladi do jeseni
čriček radostno prepeva.
Za bodočnost se ne meni,
petje na okrog odmeva.

Ko pa pride starka zima
v spremstvu dedka mraza,
čriček nič zaloge nima,
mraz in glad mu sijeta z obraza.

Ves obupan se okrog ozira,
nič kaj ni mu več do petja.
Revež le zmrzuje, hira,
išče toplega zavetja.

Da nadležnega se reši posta,
čriček k mravlji se napoti.
Prav nič nj vesela gosta,
ki jo sredi zime moti.

Čriček reče ji tako nekako:
Vem, da storil sem napako,
ko založil nisem se za zimo.
Toda zdaj je prilika že mimo,
jaz pa nimam — žal — kaj jesti.
Prosim te, posodi mi vsaj malo,
saj ti živeža bo še ostalo.
Ko ti vrnem, priložim obresti...

Vendar pevca ves up mine,
ko soseda ga prekine:
Ko garala sem poleti,
tebe čula sem le peti.
Zdaj pa moje ti diše zaloge.
Hođi dragec! Kakor veš, se reši!
Kjer poleti pel si tam pozimi pleši!

Prevedel A. WOLF

EVANGELIJ PO *sv. Luku...*

LETO BOŽJEGA

USMILJENJA

OTVORITEV

DR. MIRKO GOGALA

V razlagi Lukovega evangelija smo prišli do daljšega odstavka, ki obsega poglavja od 4, 14 do 9, 50. Ves ta del bi lahko označili kot „leto božjega usmiljenja“ (Lk 4, 19) v Galileji. Najprej si oglejmo „otvoritev“ tega milosti polnega „svetega leta“. V nadaljnjih člankih pa bomo postopoma razložili še ostale dogodke.

In Jezus se je vrnil v moči Duha v Galilejo; in glas o njem je šel po vsej okolici. Učil je v njih shodnicah in vsi so ga slavili (Lk 4, 14—15).

Spet enkrat lahko ugotovimo, kako lepo je sv. Luka zgradil svoj evangelij. Preden opiše posamezne prizore, nam v nekaj besedah poda celoten pogled na Jezusovo javno delovanje.

Luka molče preide Jezusov apostolat v Judeji po končanem štiridestdanskem postu in še malo kasneje (prim. Jan 1, 29; 4, 2). Kar takoj nas povede v Galilejo, ki si jo je Jezus izbral za svoje glavno delovno področje. Tamkaj je Jezus hodil po shodnicah in učil. To je bil njegov najhvaležnejši posel. Sila pa, ki ga je pri tem delu neprestano gnala in vodila, je bila moč Svetega Duha. Nič čudnega torej, da je s svojim nastopom povsod zbujal javno zanimanje, tako da je „glas o njem šel po vsej okolici“ in „da so ga slavili“ vsi ljudje.

Jezus je učil po shodnicah, ker je

tamkaj, zlasti v začetku, še najlagje prišel v stik z ljudstvom in mu čisto na neprisiljen način razlagal svoj nauk. Jurdije so se namreč vsako soboto zbirali v shodnicah k molitvi in k branju sv. pisma. Vedno so prebrali po dva odstavka: enega iz Mozesovih knjig, drugega iz prerokov. Nato je sledila razlaga. Bral in razlagal pa ni morda kak duhovnik, temveč kdo izmed vernikov. Če je bil v shodnici navzoč kak tujec ali pa kaka druga znana in spoštovana oseba, je načelnik shodnice običajno njega prosil, naj prebere in razloži določeno poglavje pisma. Pa tudi brez posebnega povabila se je vsakdo lahko oglasil k besedi, da je le imel neko gotovo mero izobrazbe. Zato je Jezus, kljub temu da ni bil judovski duhovnik, imel možnost, da je vsako soboto govoril v kaki shodnici.

In Luka nam takoj za tem splošnim uvodom opiše en tak Jezusov nastop v Nazaretu. Časovno ta dogodek sicer ne spada semkaj. Zelo verjetno gre namreč za isti prizor, ki ga Matej (3, 53—58) in Marko (6, 1—6) bolj na kratko omenjata šele v drugem letu Jezusovega javnega delovanja. Luka pa ga stavlja prav na začetek. Kot genialen umetnik in nadarjen zgodovinar je bolj kot časovno razporedje dogodkov gledal na njih notranjo zvezo. Zato si je za začetek izbral ta prizor iz Nazareta, ker je v njem

na prav izreden način prikazan celoten program nauka, ki ga je Jezus v „leto božjega usmiljenja“ razodel ljudem. Istočasno se v njem vidi, kako so Judje od začetnega navdušenja nad Jezusom postopoma prešli k dokončni odklonitvi njegovega razodetja.

Kaj se je torej zgodilo v nazareški shodnici?

In prišel je v Nazaret, kjer je bil vzrejen; po svoji navadi je šel sobotni dan v shodnico, in vstal, da bi bral. Dali so mu knjigo preroka Izaia. Odprl je knjigo ter našel mesto, kjer je bilo pisano:

Duh Gospodov je nad menoj;
zato me je mazilil,
da oznanim blagovest ubogim;
poslal me je naznanit jetnikom
oprosčenje

in slepim pogled,
da izpustim zatirane v prostost
in oznanim leto božjega usmi-
ljenja.“

In zaprl je knjigo, jo dal služabniku in sedel; in vseh oči v shodnici so bile vanj uprte (Lk 4, 16—20).

Ko je Jezus prišel v soboto v nazareško shodnico, ga je po vsej verjetnosti načelnik shodnice prosil, naj prebere in razloži en odstavek sv. pisma. Tisti dan je bil ravno na vrsti začetek 61. poglavja iz preroka Izaia. Ker so Judje iz spoštovanja do božje besede stoje čitali sv. pismo, je tudi Jezus vstal in vzel v roke knjigo in brez najmanjšega truda poiskal v njej omenjeno mesto. To mesto je strogo mesijansko; v njem namreč Izaia v preroškem gledanju navaja besede Mesijeve, ki na čudovit način opiše cilj svojega mesijanskega poslanstva na zemlji in svoje bodoče odrešilno delo. Mesija pravi, da je Duh Gospodov prišel nadenj in ga mazilil, ali drugače prebrano, Bog sam ga je izbral in mu naročil uradno misijo, da odreši trpeče človeštvo iz suženjstva greha. Zato Mesija pride sporočit ubogim veselo vest, da se je odrešenje približalo: vsem, ki ječe v

suženjstvu greha, pride naznanit oproščenje. Tistim, ki imajo svoj duhovni pogled zavrt v temo zmote in nevednosti, bo prinesel luč božjega razodetja; in vsem, ki jih tlači tiranija hudobnega duha, bo vrnil prostost. Z eno besedo: Mesija bo poslan, da oznaní bednemu človeštvo „leto božjega usmiljenja“, to se pravi čas milosti in rešitve, čas, v katerem je Bog pripravljen vse odpustiti in spet milostno usliševati naše prošnje. Izaia zelo posrečeno primerja novo dobo, ki bo trajala od prihoda Mesija pa do konca sveta, s tako zvanim sobotnim ali jubilejnim letom, ki so ga Judje obhajali vsakih petdeset let: takrat so vsi sužnji dobili prostost in pa vsem je bilo vrnjeno izgubljeno premoženje. Zares, Kristusov prihod je bil za človeštvo največje „jubilejno leto“, v katerem so sužnji greha zadobili izgubljeno svobodo in pa razdedinjeno človeštvo je znova prišlo v posest zapravljenе milosti in nebeške dediščine.

Ko je Jezus prebral to prerokbo, je knjigo vrnil služabniku, sam pa se je vsedel, da bi začel z razlago. „In vseh oči v shodnici so bile vanj uprte.“ Vsi navzoči so bili v napetem pričakovanju, kaj neki jim bo povedal njihov rojak, ki je zaradi svojega nauka tako zelo slovel po okolici. In ker je bila prebrana prerokba tako važna vsled svojega mesijanskega značaja, je bila napetost v shodnici toliko večja.

Začel jim je govoriti: „Danes je to pismo pred vami dopolnjeno.“ Vsi so mu pritrjevali in se čudili besedam milosti, ki so prihajale iz njegovih ust — pa so govorili: „Ali ni to sin Jožefov?“ (Lk 4, 21—22).

Nazarečani so pravilno slutili, da bodo slišali nekaj posebnega. Jezus je začel svojo razlago z besedami: „Danes je to pismo pred vami dopolnjeno.“ S tem jim je čisto jasno povedal, da je on tisti Mesija ki ga je bil Izaia napovedal in ki so ga Judje tako željno pri-

čakovali. Pred Nazarečani se je torej začela uresničevati Izaijeva prerokba. Jezus jim je potem seveda svojo trditev še bolj na široko obrazložil in utemeljil. O vsem tem pa Luka molči. Le toliko lahko razberemo iz njegovega poročila, da je bila Jezusova razlaga izredno lepa. „Nikoli noben človek ni tako govoril kakor ta človek“ (Jan 7, 46). Zato so vsi poslušalci občudovali znanje, milino, eleganco in prepričevalno moč, ki je dihala iz Jezusovih besed. Še več, „vsi so mu pritrjevali“ in priznavali, da je upravičen sloves, ki se širi o njem vsepovsod.

Vendar pa kljub temu niso znali izkoristiti milosti, ki jim jo je Jezus ponujal. Dočim bi jih Jezusova modrost morala pritegniti k veri v njegovo besedo, jim je dejansko postala le kamen spotike. Ker so bili zaslepljeni vsled svojih predsodkov, niso hoteli priznati, da bi bil Mesija sin preprostega rokodelca. Čeprav so po eni strani bili prisiljeni občudovati njegov nauk, se jim je pa po drugi strani zdelo le preveč, da si njihov rojak, član čisto navadne, skromne nazareške družine prisvaja mesijansko čast in trdi, da je božji poslanec. Zato se je njih prvotno občudovanje spreverglo v čisto navadno začudenje, češ kaj neki si domišlja ta človek? „Ali ni to sin Jožefov?“ In namesto, da bi sprejeli njegov nauk, so se pohujševali nad njim in ga s prezirom zavrgli. In povrhu so od njega še prav domišljavo zahtevali čudežev, kot moremo sklepati iz nadaljnjih Jezusovih besed:

Rekel jim je: „Kajpada mi boste povedali ta pregovor: 'Zdravnik ozdravi samega sebe! Kar smo slišali, da si storil v Kafarnaumu, stori tudi tukaj v svojem kraju!'“
Rekel je pa: „Resnično, povem vam: Nobenega preroka ne sprejmejo v njegovem kraju. V resnici pa vam povem: Mnogo vdov je bilo v Izraelu v dnevih Elijevih, ko se je zaprlo nebo za tri leta in šest mesecev in je nastala velika lakota

po vsej deželi: pa k nobeni izmed njih ni bil Elija poslan, razen v Sarepto na Sidonskem k vdovi. In mnogo gobavih je bilo v Izraelu ob času preroka Elizeja, pa nobeden izmed njih ni bil očiščen razen Naama, ki je bil Sirec.“ (Lk 4, 23—28).

Nazarečanom ni šlo toliko za pravi nauk kot za čudeže. Zato so mu v oči tek povedali pregovor: „Zdravnik, ozdravi samega sebe!“ S tem so hoteli reči: Če si ti res Mesija, začni delati čudeže v svojem domačem kraju, pa ti bomo verjeli: Zakaj si v Kafarnaumu storil toliko čudežev (prim. Jan 4, 46), pri nas pa ne? Saj smo vendar tvoji rojaki! Prebivalci Nazareta so mislili, da imajo kot rojaki Jezusovi pravico do njevojih čudežev. In istočasno so s tem pokazali, da dvomijo o resničnosti čudežev, ki jih je Jezus storil po drugih krajih.

Jezus jim najprej odgovori z drugim pregovorom: „Nobenega preroka ne sprejmejo v njegovem kraju.“ Je pač zelo težko, da bi rojaki kakega velikega moža znali prav ceniti njegovo veličino. Človek s katerim skupaj živimo, zlasti če smo ga poznali od mladega, nam postane tako vsakdanji, da ne zbuja nobene posebne pozornosti.

Potem pa gre Jezus težavi prav do jedra. Na podlagi dveh zgledov iz sv. pisma stare zaveze pojasni, da Nazarečani, kljub temu da so njegovi rojaki nimajo nobene pravice do njegovih čudežev: Ko v času kralja Ahaba ni deževalo tri leta in pol, je med Izraelci nastala grozna lakota. Pa Bog takrat ni poslal preroka Elije k nobeni judovski vdovi, čeprav jih je bilo mnogo, ampak mu je naročil, naj gre k poganki v Sarepto in ji čudežno pomnoži moko in olje (prim. 3 Kralj. 17, 9 sl.). In nekaj podobnega se je zgodilo v času preroka Elizeja. Čeprav je bilo takrat mnogo gobavih med Izraelci, Bog ni hotel ozdraviti nobenega izmed njih. Očistil pa je gob tujca iz Sirije, Naama (prim. 4

Kralj. 5, 9). Brez dvoma se je to zgodilo deloma za kazen za grehe Izraelcev, pa tudi zato, da bi se jasno pokazalo, da je milost — zares milost. Bog je popolnoma svoboden v razdeljevanju svojih milosti. Svojo moč pokaže, kjer se njemu bolj prav zdi, ne kjer bi ljudje hoteli, pa zato nikomur ne dela krivice.

Nihče nima pravice do milosti, tudi če je že prej kdaj prejel od Boga kako milost kot nekdanj Izraelci in sedaj Nazarečani. Zakaj na vsak način so morali priznati, da je bila za Nazaret že samo to nedopovedljiva milost, da je ta veliki čudodelnik od tamkaj izšel, čeprav je potem že kjerkoli drugje delil svoje milosti. Prav tako je bilo za ljudstvo velika milost, da sta preroka Elija in Elizej bila Izraelca čeprav sta potem v posedinih slučajih tujece osrečila s svojimi čudeži. Gre torej zato, da se dobro in jasno spozna bistvo milosti. Zato je enemu narodu bil dan prerok, drugemu pa čudeži, da oba spoznata: nihče ne more milosti uvrstiti v naravni redni tek dogajanj, nihče nima pravice do milosti in tudi če Bog da eno milost, ostane naslednja prav tako zopet milost, ne da bi se človek mogel sklicevati na kako pravico ali zasluženje ali kaj podobnega. Zato nam Gospod tu pri Luku podaja globljo utemeljitev, zakaj v Nazaretu ni storil teh čudežev kot drugje. To je spardalo k razpodelitvi milosti v tem „letu božjega usmiljenja“, da bi vsi sprejeli kot nezasluženi in nezaslužen, še več, nezaslужljiv božji dar vse to, kar jim je bilo dano v Jezusu. Nazarečani bi lahko spoznali, kako velika milost je, da je bil Jezus pri njih vzrejen, ostali pa bi ga morali sprejeti kot milost, ker dejansko ni pripadal njim, ampak Nazaretu. In končno, zgleda stare zaveze določno kažeta preko Izraela na poganе. Sedaj je jasno, da bo odrešenje dano tudi poganom, ker se milost hoče izkazati kot svobodno darilo božje ljubezni. Zato se ne bodo Izraelci prvi okoristili s tem novim razodetjem ampak pogani; kajti ti so

tisti „ubogi“, „jetniki“, „slepi“, „zastirani“, ki so potrebovali odrešilno milost. Izraelci pa bi se morali iz tega učiti, da kljub vsem milostim v preteklosti ne smejo sklepati, da imajo kako pravico na to novo milost.

Tudi izvoljeno ljudstvo naj bi sprejelo odrešenje kot — zgolj milost. Pa za to še ni bilo zrelo, kakor se vidi iz nastopa Nazarečanov:

Vsi v shodnici so se razsrdili, ko so to slišali. Vstali so, ga vrgli iz mesta ter odvedli na rob hriba, na katerem je bilo njih mesto sezidano, da bi ga pahnili v prepad. Toda on je šel po sredi med njimi — in je odhajal (Lk 4, 28—30).

Kako neizmerna tragika se nam tu odkriva! Namesto da bi Nazarečani Jezusa ponižno prosili, naj vendarle tudi njim izkaže kako milost, so se užaljeni razsrdili in ga celo hoteli uničiti. To je nad vse žalosten dokaz, kako zelo zakrknjeno je postalo božje ljudstvo. Božjo izvolitev so samo v to porabili, da so se vedno silili v ospredje, in niso mogli prenesti, da bi bili enkrat zapostavljeni. Tako se je „otvoritev svetega leta“ končala točno na isti pretresljivi način kot pravkar opisano srečanje s satanom. Tudi on je hotel Jezusa pahniti v globočino, da bi se ga znebil.

To je zadnja Lukova umetniška poudarka v tem odstavku. Zato je ta dogodek iz nazareške shodnice postavil na začetek novega dela v svojem evangeliju, ker se v njem že prav jasno vidi, kako so Judje celo stregli po življenju. Jezus pa s svoje strani v istem prizoru pokaže, da ne bo umrl po njih volji, temveč zaradi višjih sklepov božje Previdnosti. Kljub vsej svoji zlobi ga ljudje ne bi mogli spraviti na križ, če ne bi on sam radovoljno hotel umreti za naše odrešenje. Zato je takrat čudežno izšel iz njih srede, ne da bi mu mogli kaj storiti. S tem jim je Jezus pokazal, da je v njem božja moč, proti kateri se zastonj zaletava človeška jeza. Če so Na-

Grad Otočec pri Novem mestu

zarečani hoteli prav razumeti, je tudi to zanje bila nova milost.

Tako je torej Jezus otvoril „leto božjega usmiljenja“, s katerim se je začelo naše odrešenje. Vernemu pogledu se v čudoviti nazornosti in polnosti pokaže v tem prizoru velika milost nove zaveze: Poslan od Očeta in maziljen s Svetim Duhom stoji sedaj Sin božji kot človek pred ljudmi, da ubogim oznani veselo novico o svobodi in odrešenju. Njegovim besedam slede čudeži in v vsem njegovem nastopu se razodeva neko posebno dostojanstvo in veličina. Vendar preprostost njegovega izvora in življenja zapele božje ljudstvo, oznanilo odrešenja ostane gola milost, ki jo mora človek kot tako priznati in sprejeti. Za Izraelce bije odločilna ura njihove spreobrnitve. Pa ne najdejo poti k milosti, ker mislijo, da imajo kot potomci Abrahamovi in izvoljenci božji že stoletja nazaj pravico na to milost. Zato bo milost šla od njih k poganom kot se je to že zgodilo v času prerokov Elija in Elizeja. Izraelci pa

zapadejo pod vpliv satanov in skušajo Jezusa usmrtiti. Pa tudi v tem Jezus razodene svojo vzvišenost in svojo moč in jim da novo priliko za spreobrnjenje. Ob njegovi smrti bo še enkrat bila ura milosti za njegovo ljudstvo; kajti milost ostane milost tudi kljub vsej človeški zakrknjenosti!

Po tem uvodnem prizoru nam Luka začne risati veličastno sliko nove dobe, ki se je pričela z Jezusovim nastopom. Vedno bolj se odkriva pred nami milost tega „Gospodovega leta“, na vse kraje se razliva njen blagoslov, vse pritegne v svoje delovanje. Istočasno pa Luka ne prestanto kaže, kako tej milosti tik za petami sledi mrka senca: trpljenje in žrtveniška smrt Gospodova. Od dogodka do dogodka postaja ta senca vedno bolj vidna in s časom tako naraste, da je nazadnje že vse dogajanje pogreznjeno v njeno temo. Znamenje križa se v nedorovedljivem veličastju dvigne nad veselo oznanilo milosti polnega svetega leta (prim. Dillersberger 50 sl.).

MARIJINE BOŽJE POTI V DOMOVINI

GOSPA SVETA

MARIJAN MAROLT

Številne lučke, ki gorijo vedno ob grobu sv. Modesta v gosposvetki cerkvi, pričajo o češčenju svetnika in ta grob sam je cilj mnogih romarjev. Tako piše Nemeč dr. Neckheim v svoji lani izišli knjžici, v kateri popisuje najstarejšo slovensko Marijino cerkev in najstarejšo Njeno božjo pot pri Slovencih.

Še prihajajo koroški Slovenci h Gospe Sveti. Lani jih je hkrati romalo 2000. Tudi od drugod hodijo Slovenci, kadar priloznost nanese, semkaj, pa morda bolj zaradi knežjega prestola kot zaradi Mater božje in sv. Modesta, Njenega častilca. Dandanes je koroškim Slovencem bolj domače pri Materi božji v Trnju ali v Žihpolju, kjer so med svojimi. Gospa Sveta je skoraj pomemčena. A še prižigajo lučke apostolu Slovencev; več pa jih je prižiganih, ker je Modest apostol koroške dežele, der Apostol Kärntens. Tudi izven Koroške bi morali Modesta Slovenci bolj častiti, ker nam je prvi pri nesel vero in Marijo.

Osem kilometrov severno nad Celovcem pričinja zgodovinsko Gosposvetko polje in prav ob njegovem južnem robu si stojita nasproti na rahlih vzpetinah trg Gospa Sveta s svojo cerkvijo in cer-

kev na Krnskem gradu. V bližini so ohranjeni ostanki ilirskega gradišča iz časa ok. 1000 pred Kr. in prav sedaj se na sosednji Magdalenski gori vršijo izkopavanja velike naselbine, ki so jo ustanovili 600 let pozneje keltski Noričani. To noriško naselbino so Rimljani močno pregradili, vendar pozneje predstavili središče v bližnji Virunum, ki je tudi keltskega izvora. Virunum je postal glavno mesto rimske province Noricum in že v začetku 4. stoletja tudi škofija. Neckheim je mnenja, da so sedež škofije po letu 400, ko so barbari Virunum razdejali, prestavili v Teurnijo pri današnjem Spittalu. Milko Kos temu nasproti zastopa stališče, da je bila Teurnia nova škofija, ki je obstajala poleg Viruna, virunska da v kljub razdejanju ni prenehala. Čeprav so prišle v naslednjih stoosemdesetih letih poznejše slovenske dežele pod oblast arijanskih (kričovskih) germanskih narodov, Vzhodnih Gotov in Langobardov, so ostali škofje v Virunu, kot tudi v Emoni (Ljubljani), Celeji (Celju) in Poetoviju (Ptuj) pravoverni prav kakor njihovih stari keltsko-romanski verniki.

Gosposvetko polje je postalo okoli leta 580 poglavitno jedro in nadaljno iz-

hodišče koroškega, to je enega izmed najmočnejših selitvenih tokov naših slovenskih pradedov. Medtem, ko sta se zadnji emonski škof Patricij in celjski Johannes pred Slovenci umaknila v Istro in celjski potem še naprej v Sicilijo, ni o virunskem nobene omembe v sodobnih virih. Sklepati smemo, da so Slovenci cerkev porušili ali porabili v druge svrhe, škofa pa, če so ga še našli živega, zaslužnili.

Nekdanje ilirsko in keltsko gradišče, potem rimsko in katoliško središče, nazadnje slovensko selitveno zbirališče in izhodišče je postalo kmalu tudi sedež novega slovenskega kneza, ki je stoloval na Krnskem gradu, na desnem, zapadnem bregu Gline. Ni imel pod oblastjo vseh Slovencev, njegova država je obsegala le nekaj več ozemlja kot je današnje Koroške, toda izmed vseh slovenskih državnih tvorb je bila koroška naj-

Grob svetega Modesta v cerkvi pri Gospe Sveti (prostorna oltarna miza iz 8. ali 9. stoletja)

trdnejša. Ne smemo si misliti na Krnskem gradu kakšne razkošne palače; bilo je to gradišče z najbrž lesenimi bivališči. Prvi znani knez v Karantaniji — tako se je kneževina imenovala — je bil Valuk, ki ga omenjajo viri ok. l. 630; bil je vazal slovanskega kralja Sama in prav v tem času je zaman poskušal za neštete blagovest med Slovence utrehtski škof sv. Amand. Po Samovi smrti l. 658 je njegova zvezna država razpadla. Slovenci so se spet vladali sami. S časom pa je postal njihov dedni sovražnik Ober, ki ga je bil Samo užugal, spet tako nadležen, da je moral okoli leta 742 prositi tedanji karantanski knez Borut pomoči pri svojih severovzhodnih sosedih, Bavarcih. Za bavarsko pomoč je Borut obljubil priznavati njihovo pokroviteljstvo in jim v potrditev svoje dobre volje poslal talce, med njimi svojega sina Gorazda in nečaka Hotimirja. Obenem je Borut prosil bavarskega vojvodo, naj Bavarci oba kneževiča vzgojijo v krščanski veri in krstijo. Obenem s to pogodbo si je salzburška škofija od papeža Caharije izgovorila cerkveno pripadnost Karantanije.

Po Borutovi smrti so si Karantanci izvolili za kneza Gorazda, kar so Bavarci odobrili, in po treh letih, ko je tudi Gorazd umrl, Hotimirja, kar so zdaj potrdili Franki, ki so si medtem pridobili podobno nadoblast nad Bavarci, kot so jo imeli le-ti nad Slovenci v Karantaniji. Knez Hotimir je nastopil vladno ok. l. 752. Bil je vdan salzburškemu škofu sv. Virgilu, ki je bil po rodu Irec in ga prosil, naj obišče njegov narod, da mu oznani evangelij. Virgil sam te naloge ni mogel prevzeti, pač pa je poslal misijonarit med koroške Slovence svojega irskega sorojaka Modesta kot sebi podrejenega pokrajinskega škofa-korepiskopa z nekaj duhovniki, diakonom in kleriki. O enem teh duhovnikov, Kočarju, sodijo po imenu, da je bil Slovenec, morda eden talcev. Kdaj točno so prišli, ni znano. vsekakor lahko praznujemo v še preostalih letih tega desetletja tisočdvestoletnico njihovega prihoda.

Z apostolom Nemčije, rojenim Angležem sv. Bonifacijem, sv. Virgil ni bil v najboljših odnosih. Bonifacij je želel

podreditev Salzburga svoji nadškofiji v Mainzu, Virgil je bil pa za irski način večje svobode posameznih škofij. Bonifacij je organiziral cerkev kot enoto v okviru frankovske države v najožji povezanosti z državno politično organizacijo; misijonsko delo pa je vršil, da je šlo hitreje, tudi z nasiljem. Virgil in pač tudi Modest sta bila pristaša misijonstva z božjo besedo in milostjo; milost božja stori več, kot meč in sila.

Modest sam svojega dela v pičlih letih svojega bivanja ni mogel do kraja izvesti. Ko je leta 763 umrl, so se poganski Slovenci dvakrat uprli, po smrti kneza Hotimirja leta 769 še enkrat. Kos meni, da upori niso bili zgolj verskega, ampak tudi narodnostno-političnega značaja, naperjeni proti Hotimirjevi zvezi s Franki. Da sta Hotimir in njegov naslednik Valtunk upore vendar udušila, govori le tudi za to, da je bilo Modestovo seme tako globoko vsejano, da je moralo vzkliti in obroditi. *Sv. Modest je torej pravi apostol Slovencev*. Čeprav je spreobrnil samó večino Slovencev v karantanski državi, je v tej državi po njegovi smrti njegovo delo bilo lahko hitro dokončano; v perifernih slovenskih pokrajinah pa karantanski zgleđ ni mogel vplivati drugače, kot k posnemanju.

O Modestu je znano, da je posvetil v Karantaciji tri cerkve, eno na mestu stare Teurnije (St. Peter im Holz), eno ob zgornji Muri in eno — kot prvo pač — v bližini kneževskega Krnskega gradu, na nasprotni strani Gline, tik nad nekdanjim mestom Virunum, našo Gospo Sveto. Tu je prebival škof, to je bila obenem knežja cerkev, prva v državi in so jo imenovali „karantansko cerkev, Carantana ecclesia“. To cerkev je apostol Slovencev posvetil Materi božji. V tej cerkvi je po svoji smrti našel svetnik svoj grob. V tej cerkvi se je vršil glavni del verskih obredov ob ustoličenju knezov in pozneje vojvod. Ta cerkev je postala prva Marijina božja pot katoliških Slovencev. Res se Barbana in Stara gora pri Čedadu ponašata s še starejšima letnicama nastanka; najsi so ta ponašanja upravičena, slovenskih romarjev pred Gospo Sveto nista mogla vabiti.

Svetilni steber (iz konca 15. stol.) poleg cerkve je bogato okrašen z gotskimi figurami in rastiinskimi motivi. Na desni strani se vidi del stare kostnice, kamor so spravljali kosti mrtvih

Kakšna naj bi bila prvotna Modestova cerkev, ne vemo, čeprav stoji Gospa Sveta tik nekdanjega Viruna, ni dosti verjetno, da bi bila zgrajena na mestu starokrščanske škofijske cerkve. Iz prvotne cerkve so ohranjene le malenkosti; edini pomembni del opreme je oltarna menza, ki stoji sedaj nad grobom sv. Modesta in je nastala lahko že ob postanku cerkve sredi 8., a gotovo ne pozneje kot v 9. stoletju. — Mimogrede povem, da je tudi v notranjščini sedanje cerkve na Krnskem gradu ohranjen del zidu iz 9. stoletja. Ne morem pa presoditi, če je to ostanek dvora, ki ga je dal tačas kralj Karlman prezidati, ali že ostanek prvotne krnske cerkve. — Pri Gospej Sveti so za Modestom stolovali še nadaljni korepiskopi. Kot zadnji se imenuje okoli 950 Gotabert. Že l. 860

pa je podaril kralj Ludvik Nemški cerkev salzburškemu nadškofu, iz česar bi bilo sklepati, da je veljala dotlej za knežjo last. L. 1125 je bila ustanovljena gosposvetska proštija. Nekateri prošti so postali pozneje krški škofje. (Krka je postala škofija l. 1072.) Kot božjepotna cerkev je Gospa Sveta pridobivala na slovesu zlasti v 13. in 14. stoletju in so jo morali podreti, da so lahko pričeli graditi v prvi polovici 15. stol. — malo za Ptujsko goro — sedanjo veličastno stavbo. Bilo je to prav kmalu po zadnjem slovenskem ustoličenju koroškega vojvode Ernesta Železnega, v letu 1414. Zidanje je trajalo več desetletij.

V dobi sv. Modesta in kneza Hotimirja Nemcev na Koroškem še ni bilo, saj tudi nemškega naroda takrat še bilo ni. Zato je zgodovinsko netočno, če predstavljajo dandanes Nemci pokristjanje Slovencev in ustanovitev Gospe Svete kot dar nemštva nekulturnim Sloven-

Notranjščina cerkve pri Gospe Sveti

cem. Lahko pa smatramo takratno frankovsko državno in družbeno prizadevanje kot zametek bodočega nemštva. Prav proti temu pa sta se borila Irci Virgil in Modest in temu se je upiral tudi germanski rod Bavarcev, kateremu pomoči pri našem pokristjanjenju ne odrekamo. Bavarci so s časom nemštvu podlegli popolnoma, Slovenci le deloma. Nemci so se začeli naseljevati na Koroškem šele v 10. stoletju. Podelitev gosposvetske cerkve salzburškemu nadškofu leta 860 še ni imela posledice, da bi Salzburg tu naseljeval Nemce. Res pa so se prvi nemški kolonisti naselili tudi na Gosposvetskem polju že v 10. stol., a skoraj vsa Zgornja Koroška je bila še brez njih. Ti gosposvetki Nemci so bili posamezniki, ki se v množici slovenskega prebivalstva niso mogli narodnostno vzdržati. Še koncem srednjega veka je tekla narodnostna meja na Koroškem v črti Ziljske planine — Dobrač — hribovje severno od Vrbskega jezera — hribi na severu Gosposvetskega polja — Svinja planina — Št. Pavel. Tudi nova gosposvetska cerkev, kakršna je v glavnem še danes, je bila sezidana na strnjemem slovenskem ozemlju.

Gotske cerkve sredi hiš primerjajo radi s kokljo med piščeti in tako tudi mogočna gosposvetska cerkev vlada nad ostalimi stavbami, ki so nekatere prav precejšnje, zlasti one v neposredni bližini cerkve, med njimi stara proštija. Te bližnje stavbe so bile vključene v obrambne naprave, ki so jih postavili kmalu po dograditvi crkve v obrambo proti Turkom, pa so služile l. 1482 tudi proti Ogrom, ki so Gospo Sveto zaman oblegali. Tudi sem so prišle trume Matije Korvina, Kralja Matjaža! Včasih je bilo okrog cerkve pokopališče in še stoji tam vitki gotski svetilnik, ki je svetil rajnim; postaviti ga je dal l. 1497 šentviški vikar Erazem Kopavn. Še znamenitejša je poleg stebra kapela, ki je bila prvotno krstilnica. Kolikor je mogoče dognati, izvira njeno jedro iz romanske dobe (1000—1250), verjetno je pa takšna krstna kapela stala tam že prej. Ok. 1521 so jo razširili z dvema redoma gotskih arkad in kanonik Ožbalt Šnelko je naročil v spodnjem

hodniku naslikati na steno pasionski ciklus s svojim portretom. Zlasti v južno zunanjo steno cerkve je vzdanih veliko število rimskih reliefov iz Viruna ter srednje in novoveških nagrobnikov. Znameniti so posebno rimski spomeniki kot Ahil, ki vleče za bojni voz privezanega Hektorja, rimski poštni voz, volkulja i. dr.

Cerkev je dolga 46 m in široka 18 m. Če smo pri Ptujski gori rekli, da nosi z Velesovim umetniško prvenstvo med Marijinimi božjepotnimi svetišči, smo mislili takrat pač le na cerkve v jugoslovanski Sloveniji; Gospa Sveta spada vsaj v isto vrsto, po številu umetnin pa prednjači. Fasado oklepata močna stola, k pravi južni ladijski steni so prislonjeni razni prizidki, severna stena in trije presbiteriji so podprti in poživljeni z oporniki. V notranjstvi je ob vhodni steni obširna pevska empora (kor). Srednja ladja je za spoznanje širša, kot obe stranski ladji skupaj, pa tudi precej višja, vendar ne toliko, da bi dobivala svetlobo od zgoraj iznad stranskih ladij; ni torej niti več bazilika, niti še dvoranska cerkev kot Ptujška gora. Pet parov slopov, zvezanih v vzdolžni smeri s šilastimi loki, loči ladje med seboj, ki ne prehajajo naravnost v svetišča, ampak jih loči od le-teh še prečna ladja, ki pa ne presega širine ladij. Za prečno ladjo imata stranski vsaka svoj presbiterij v obliki petih stranic osmerokotnika. Glavni presbiterij je dvignjen za nekaj stopnic, podaljšan za tri sosvodna polja in zaključen s tremi stranicami osmerokotnika. Vsi stropi so prepreženi z mrežastimi in zvezdnatimi rebrovji.

Preveč je umetnin v cerkvi, da bi mogli vse naštet. Najznamenitejša je pač že omenjena oltarna menza v severni stranski ladji iz 8. ali 9. stol., položena na šest stebričev, pod njo pa se nahaja rimski sarkofag z zemskimi ostanki sv. Modesta. Ta sarkofag so pa šele pozneje podstavili pod oltarno menzo. O tem, dali so ostanki svetnika nesporni, se prav letos vršijo preiskave; ni pa menda dvoma o tem, da je bil Modest res na tem mestu pokopan. Ta

Marijin kip v cerkvi pri Gospe Sveti

menza je edinstven primerek tovrstne umetnine v srednji Evropi. O njej gre ljudski glas, da se prav počasi premika proti velikemu oltarju in kadar bo pripela tja, bo sodni dan.

Milostna podoba je izborno ohranjen, umetniško visoko vreden kip seže Matere Božje z Detetom iz časa ok. 1425. Marija v graciozni gotski drži (S-črta) je pokrita z oglavnico; gube njenega oblačila so bogate in padajo zvonasto na tla. S svojo levico pritiska k prsim Jezuščkovo levico. Jezuščka drži sedečega ji v naročju z desnico, v desnici pa drži Jezušček oblo (jabolko?). Zanimivo je, kako opisuje kip častitljivi romar Lavtižar (šmarnice: Marijina božja pota v Evropi I, 63): „Izklesana je čudovito lepo. Kdor hoče videti nadnaravno lep Marijin obraz, naj ga gre gledat v Gospo Sveto“. — Kip pripisujejo Nemci mojstru iz Grosslobminga, vendar Čeve to avtorstvo odločno zavrača. Umetnostni tokovi v visokem in poznem srednjem veku so prihajali k nam z zapada, iz Francije, deloma tudi iz Italije, a ne vedno

v ravni črti. Močne vmesne postaje — delavnice — so bile na Tirolskem, Salzburškem in na Češkem. Prav češke vplive pa nemški umetnostni zgodovinarji na Koroškem in Štajerskem radi prezrejo, čeprav se je z njimi obogatil tudi grosslobniški mojster, pa so drugod po avstrijskih deželah in tudi pri nas še bolj očitni. Za gosposvetsko Madono je pa značilna legenda, ki pripoveduje, da je praški škof sv. Vojteh dal to podobo dvema češkima plemičema, ki sta romala v Loreto, naj jo poneseta tja. Pri Beljaku jima je bilo v sanjah naročeno, naj jo neseta k Gospe Sveti. Ker se za sanje nista zmenila, se konja nista premaknila, dokler ju nista zaobrnila res semkaj. Vojteh in postanek Loreta sta si 250 let narazen in takšna časovna nesoglasja vedno najdemo v legendah. Češki izvor ali vpliv bodo pa bodoče raziskave najbrž potrdile. — Oltar, v katerem stoji kip, je iz l. 1714.

Silne vrednosti so freske na obodu glavne ladje iz l. 1490. V četverokotnih poljih, ki jih tvori rebrovje, so naslikane posamezne postave iz Jezusovega rodovnika po Matevževem evangeliju. Poprsja rastejo iz cvetličnih čas. V enem polju je naslikal mojster tudi sebe, škoda da brez podpisa. — V presbiteriju severne stranske ladje stoji poznogotski rezljani oltar iz beljaške delavnice Luke Tansmana. — V severno steno prečne ladje so pred kratkim prenesli zaradi večje varnosti iz zunajšnje nekdanje kristilnice fresko sv. Mihaela, kj tehta duše, iz časa ok. 1300. — V prečni ladji se nahajajo še freske iz tridesetih let 15. stol.: Marija z detetom, sv. Jožef, svetnice, 4 cerkveni očetje z angeli. — Letnico 1435 ali 1438 nosijo freske v presbiteriju glavne ladje s prizori iz Jezusovega otroštva: Sv. 3 Kralji, Beg v Egipt in Betlehemski detemor. — V presbiteriju južne ladje stoji oltar sv. Jurija iz l. 1526. Kapele ob južni ladji so okrašene z bogatimi baročnimi štukaturami.

Iz nadaljne zgodovine cerkve bi bilo omeniti, da so jo l. 1598 celovski protestantje grdo okrunili. L. 1669 je požar cerkev precej prizadejal in po tem požaru so nadomestili prejšnji šilasti

strehi obeh stolpov z baročnima, kakršni sta še zdaj. Štirinajst let pozneje so Turki oblegali Dunaj in takrat je prišla iz Celovca h Gospe Sveti velika prošnja procesija. V zahvalo za rešitev Dunaja so vlili veliki gosposvetski zvon, delo Celovčana Matije Landsmanna. Je največji zvon na Koroškem in tehta 6700 kg (po drugem poročilu celo 7280 kilogramov). Cesar Leopold je daroval zanj 130 zlatih stotov (1680 kg) bron na iz ugrabljenih turških topov. Dvajset konj in sto ljudi ga je vleklo na saneli iz Celovca. Oglasi se le ob izrednih priložnostih, kajti težko ga je pognati in — tako pravijo — žito bi oglušelo če bi kaj dolgo pel. — Ker je cerkev župnijska, ji jožefinizem ni škodoval, razen da je za nekaj let ustavil večja romanja.

Zanimivo je, da so še iz 17. stol. za beležena v gosposvetskih knjigah uslišanja prosilcev in romarjev iz nekorških slovenskih dežel, tako Janeza Fišerja iz Ljubljane, Petra Arnolda iz Kranja in neke ženske iz Slovenske Bistrice na Štajerskem.

Med zgodovinskimi dogodki, ki so se vršili v in okrog te cerkve, so najpaznejše umestitve slovenskih knezov in koroških vojvod. Te obrede so nam šole predstavljale takšne, kot so se vršili v zadnjem času, ko so že prevladovale novice iz nemškega fevdalnega prava. Vkljub razpravam Ivana Grafenauerja, Milka Kosa in drugih so sestavljale učnih knjig ponavljali to, kar so nam učili že v rajni Avstriji, namesto da bi dali poudarka slovenskim pravnim in verskim vrednotam, ki so obrede ustvarjali. Ves prikaz razvoja ter opis pravnih dejanj in obredov pa bi bila tako obširna, da bi prestopila okvir božjepotne zgodovine in opisa svetišča. Zato o tem kdaj drugič. Če bo „Duhovno življenje“ takšen članek sprejelo, bo storilo dobro delo, kajti volitev in ustoričenje knezov na gosposvetskem polju nista samo naša najbolj častitljiva pravna spomenika, ampak tudi priči globokega verskega čustvovanja naših pradedov. In vršila sta se v varstvu Mater Marije.

ZENE V JEZUSOVEM RODOVNIKU

Prof. PAVEL SLAPAR, Avstrija

RUTA

Booz pa je imel sina Obeda z Ruto, pravi evangelist Matej.

Bilo je v dobi, ko so Izraelcem vladali sodniki. Slabe letine so se vrstile druga za drugo. V deželi je izbruhnila lakota. Mnogim domovina ni več mogla dajati kruha. Tako se je tudi neki mož z ženo in dvema sinovoma izselil iz Betlehema. Namenil se je naseliti v moabitski deželi, ki leži vzhodno od Jordana. Tam so prebivali pogani. Možu je bilo ime Elimelek, njegovi ženi Noemi in sinovoma Manalon in Kelion.

Ko so se v tuji deželi komaj za silo udomačili, je Elimelek umrl. Noemj je s sinovoma ostala sama. Sinova sta se poročila in dobila za ženi Moabičanki. Ena se je imenovala Orfa, druga pa Ruta. Čez kakih deset let sta oba sinova umrla. Otrok ni bilo. Tako je bila vdova Noemj naenkrat sama v tuji deželi.

Različni so razlogi, zaradi katerih človek zapusti domovino. Nekatere žene nemirna narava. Drugi mislijo, da se ne morejo doma dovolj uveljaviti. Tretjim iz kakršnega koli razloga doma ni mogoče ostati. Elimeleka je pregnala lakota. Gotovo je šel z doma s trdnim namenom, da se takoj vrne, ko se bodo doma razmere zboljšale. Toda človek obrača, Bog pa obrne. Elimelek je umrl.

Tujci so bili izseljencem naklonjeni. Sprva so jim pomagali, da so se mogli gospodarsko utrditi, pozneje jih pa tudi niso gledali postrani. Družina je bila pridna in poštena. Sinova sta se v tuji deželi udomačila in pognala korenine. Noemi je bila pa s srcem neprestano doma. A kaj se hoče?! Starši se morajo večkrat ravnati po otrocih. Če otroci ta-

ko žele, naj pa še mati ostane, čeprav je zanjo to velika žrtev.

Sinova sta se poročila s tujkama. Zakon je bil v dvojnem pomenu mešan. Najprej narodno in nato še versko. Tak zakon sam po sebi ni priporočljiv. Toda včasih govore tako razlogi zanj, da je morda izjema boljša kot pravilo. V našem primeru je bilo že tako. Noemi in oba sinova so se čutili versko dovolj trdne. Orfa in Ruta sta se pa versko celo približevali in bili pripravljeni preiti k veri Izraelcev.

Glede narodnosti se da govoriti. Če kdo misli, da se v domovino ne bo več vračal in nima prilike poročiti domačina, bo vzel tujca ali tujko. Kdor se za trdno hoče vrniti, ravna boljše, ako ne sklene narodnostno mešanega zakona. Na ta način se bo obvaroval mnogih pomislekov in bridkosti. Ne rečemo, da ne bi smel skleniti takega zakona. Trdimo samo, da ravna boljše, ako ga ne sklene, če misli na povratek.

Razmerje med taščo in sinahami je vedno pereče. Včasih je tašča tako sršenasta, da se z njo ne da živeti, drugič so sinahе tako neprilagodljive, da se doma vedno krešejo iskre. Prav lepo je redkokje.

Pri Noemi je bilo drugače. Bila je modra in izkušena žena, ki je gledala na svet tako, kakor je. Ko sta se sinova poročila, je bilo v njenem srcu še vedno toliko prostora, da je tudi sinahi lahko vanj sprejela. Sinahi se pri njej nista slabo počutili. Vzljubili sta taščo kot svojo mater. Verjetno sta sami doma v poganski hiši uživali malo ljubezni in prisrčnosti. Ko sta se poročili, so se jima doma zaprla vrata za vselej. Takrat je bilo redno tako. Pa saj tudi danes ni ravno redkost.

Ko je Noemi ostala sama, je začelo ključvati v njenem srcu. Vedno močnejše se je oglašala domovina. V izseljenstvu so prvotno prišli štirje. Drug drugemu so pomenili kočček domovine. Po desetih letih so ostali Noemi od vse domovine samo še trije grobovi. Srce je postajalo vedno bolj nemirno. Domovina je nenehno klicala in vabila. Hrepenenje je rastlo. Ko je slišala še o dobrih letinah doma, je sklep dozorel. Sklenila se je vrniti. Stara žena na tujem ni mogla pognati korenin.

Sinahi sta drugače mislili. Bili sta še mladi. In mlad človek gre rajši po svetu. Doma nista imeli kaj pustiti in taščo sta iskreno ljubili. Če gre ona, gremo vse tri, da se bodo enkrat tudi otroci ravnali po starših, ker mora vsako pravilo potrjevati izjema. Starejšemu človeku je težje biti samemu. Sinahij bosta Noemi lahko pomagali. Vse tri se bodo laže prebile. Mladi dve bosta delali in za taščo skrbeli. Zato so se vse tri odpravile na pot.

Po poti je začela taščica premišljevat. Bolj kot zanjo jo je bilo skrb za sinahi. Če prideta k Izraelcem, se verjetno ne bosta mogli poročiti. Kdo bo hotel jemati dve ubogi vdovi? Usoda neporočene žene je bila na vzhodu zelo bridka. Umreti brez potomstva je pomenilo sramoto. V taščinem srcu je zmagala sebičnost. Končno je le treba gledati bolj na mlade kot na stare. Stari so, kar so. Bodočnost imajo mladi. Noemi je zato rekla sinahama: "Pojdita in vrnita se vsaka v hišo svoje matere! Gospod naj vama povrne ljubezen, ki sta jo izkazovali mojim mrtvim in meni. Dal Gospod, da bi našli spet doma vsaka v hiši svojega moža!" In je obe poljubila.

Sinahi sta pa začeli na glas jokati in govoriti: „Ne, midve te hočeva spremljati k tvojim rojakom.“ Toda Noemij je odvrnila: „Vrnita se, ljubi hčerki! Zakaj bi hodili z menoj? Ali se morem še nadejati sinov, ki bi postali vajini možje? Vrnita se, ljubi hčerki! Pojdita domov! Jaz sem prestara, da bi se možila. Celó, če bi misljila, da bi še mogla dobiti otroke, da, če bi še to noč bila pri možu in bi dobila sinove, ali naj vidve čakata, da bosta sinova dorastla? Ali naj vidve toliko časa odlašata za možitvijo? Ne, lju-

bi hčerki, zame je slabše kot za vaju. Zakaj roka Gospodova me je zadelá.“

Sinahi sta začeli znova na glas jokati. Orfa se je nato od tašče poslovila. Ruta pa je kar čakala. Tedaj jo je začela Noemi prositi: „Glej, tvoja svakinja se je vrnila k svojemu ljudstvu in k svojim bogovom. Vrni se še ti in stori tako kot svakinja! A Ruta ji je odvrnila: „Ne sili me, da bi te zapustila in ne več šla s teboj. Kamor greš ti, pojdem tudi jaz in kjer se boš ti ustavila, se bom ustavila tudi jaz. Tvoje ljudstvo bo moje ljudstvo in tvoj Bog, moj Bog. Kjer boš ti umrla, naj umrjem tudi jaz. Pri tebi želim biti pokopana. Naj stori Gospod z menoj, kar hoče! Samo smrt me more ločiti od tebe.“ Ko je Noemi videla, da je Ruta trdno odločena iti z njo, jo je nehala pregovarjati.

Odstavek je nadvse lep in prisrčen. Noemij je tudi med pagani ohranila svojo vero in po njej živela. Tako je imela Ruta priliko spoznati jo in začela jo je spoštovati. Odločila se je, da bo zapustila bogove in prestopila k veri edino pravega Boga. Sv. Hijeronim hvali Ruto, da je storila ta korak v času, ko so se mnogi Izraelci veri očetov izneverili. „Moabičanka prezira svoje lastne bogove, med tem ko ti, Izrael, hlepiš po tujih bogovih. Ona pozabi na svoje bogove in se izroči Enemu med tem ko se ti vdajaš mnogim. Zato jo je Gospod izvolil. Zato je postala Izraelka po miselnosti, ne po rodu; po veri, ne po krvi; po čednosti, ne po narodni pripadnosti. Zato je prejela tako velik blagoslov, da se imenuje mati tvojih prerokov in kraljev!“

Noemi in Ruta sta torej nadaljevali pot, dokler nista prišli v Betlehem. S svojih prihodom sta vse mesto spravili pokonci. Mala mesta ljubijo senzacijo. Njun prihod je prinesel ženskam obilo tvarine za razgovor. Najprej novica o prihodu, nato ubujanje spominov in končno radovednost. Ženske so vpraševale: „Ali ni to Noemi?“ Ona jim je odgovarjala: „Ne imenujte me Noemi (= Brhka), ampak Mara (= Bridka), zakaj Vsemožni mi je poslal velike bridkosti. Bogata sem odšla, vračam se praznih rok. Čemu me imenujete še Noemi, ko je Gospod sam pokazal, da je zoper mene in mi naložil veliko gorje.“

Noemi in Ruta sta prišli v Betlehem ravno ob ječmenovi žetvi. Noemi je imela tu sorodnika po moževi strani, zelo premožnega moža iz Elimelekovega rodu, po imenu Booz. Nekega dne je rekla Ruta tašči: „Rada bi šla na polje. Kjer mi bodo dovolili, bom pobirala klasje.“ Noemi je rekla: „Le pojdi, ljuba hčerka!“ Tako je torej šla in pobirala klasje za ženjci. Primerilo se je, da je prišla tudi na Boozove njive.

V tem je prišel Booz iz Betlehema in pozdravil ženjce: „Gospod z Vami!“ Odgovorili so mu: „Gospod te blagoslovi!“ Tedaj je vprašal Booz hlapca, ki je nadziral ženjce: „Čigavo je pa to dekle?“ Nadzornik mu je odgovoril: „To je Moabitčanka, ki je z Noemi prišla iz moabit-ske dežele. Prosila je, da bi rada preostalo klasje za nami pobirala. Tudi za klasje, ki se otrse med snopi, je prosila. Nato je prišla, in od radé zore pa do zdaj je na nogah, komaj da je za trenutek počila.“

Po postavi (3 Mojz 19, 19) so imeli reveži pravico pobirati preostalo klasje. Ruta pa je iz vljudnosti in skromnosti za to še posebej prosila. V opisanem prizoru odseva neka naravna dobrota, ki bi jo lahko naravnost morali imeti tudi v novi zavezi. Če pustimo preostale sadeže revežem, nismo bogve kako veliko dobroto storili. Nekaj je pa le! So tudi taki samogoltniži, ki rajši vidijo, da vse zgine, kakor da bi kakemu revežu kaj privoščili. Taki ljudje nimajo niti trohice naravne ljubezni, ki jo najdemo celo pri poganih, kaj šele krščanske ljubezni, o kateri ni niti sluha!

Za reveža je gotovo lepo znamenje, če zna prositi in biti hvaležen. Mislimo na tiste, ki tako brez vesti pomoči otr-sajo tuje sadje, kot bi vse skupaj ne bilo nič. Res so tudi taki, ki tega nikdar ne store. A koliko jih je med njimi, ki se po tihem vesele in privoščijo, če drugi to delajo.

Pa denimo, da gospodar dovoli. Potem se neredko ljudje vržejo na drevo, ne kakor da bi hoteli sadje obrati, ampak kakor da je treba vse veje polomiti in morda še kar drevo izrupati. Vse to so znaki pomanjkanja naravne dobrote.

Ruta pobira klasje

Če je tako na obeh straneh, se medsebojno razmerje kaj hitro in nevarno zastruplja.

V Mojzesovi postavi so imeli reveži pisano postavo, pri nas je v navadi nepisana. Tisti, ki so preživljali prva leta begunstva na Tirolskem in Koroškem, se bodo spomnili, kako so hodili na njive, kjer je ostalo še kaj krompirja v zemlji. Navadno so imeli kmetje razumevanje z našo lakoto. Zato niso branili. Tako so mnogi nabrali cele vreče krompirja ter ga hranili pod posteljami v baraki, če se tista ležišča že smejo imenovati postelje. Le spomnimo se nekoliko na tiste čase in bomo tudi Ruto nekoliko boljše razumeli! Kajne? Naravna dobrota zelo blažilno vpliva. Morda smo je v tistih časih sami kdaj bridko pogrešali ali pa zakrivali, da so jo drugi pogrešali? Nikoli ni prepozno, če se hočemo kaj naučiti. No, pa vrnimo se na Boozove njive!

Booz je rekel Ruti: „Poslušaj me, hčerka, in ne hodi na kako drugo polje pobirat klasja! Ne hodi odtod, marveč pridruži se mojim deklam. Poizvedi, kje bodo želi in hodi za njimi. Prepovedal sem hlapcem, da bi te podili. Če si žejna, pojdi k vrčem in pij od tega, kar so hlapci prinesli.“

Čudna in nepojmljiva so včasih člo-

veška srečanja. Booz in Ruta — simpatija na prvi pogled! Treba je samo še majhne iskricke, pa se bo vnela tudi ljubezen. Dva človeka sta se srečala, ki ju je na prvi pogled povezala simpatija, ista dobrota in ista vera. Simpatija? Čudna beseda in čudna stvar! Človek je nima povsem v oblasti. Enemu deli blažene dni, drugemu nalaga trpko odpoved.

Ruta se je poklonila do tal in rekla: „Kako to, da si tako dober z menoj in da tako prijazno ravnaš z menoj, čeprav sem tujka?“ Booz ji je odvrnil: „Vse sem natačno izvedel, kaj si za taščo po smrti tvojega moža storila. Očeta, mater in domovino si zapustila in prišla med ljudstvo, ki ga poprej nisi poznala. Bog naj ti povrne tvoje delo. Polno plačilo naj ti podelj Gospod, Bog Izraelov, v čigar varstvo si sklenila priti!“ Ona pa je odgovorila: „Našla sem milost v tvojih očeh, gospod. Ti si me potolažil. Svojo dekle si prijazno nagovoril, čeprav se ne morem z nobeno od tvojih deklet primerjati.“

Ko je prišel čas obeda, ii je rekel Booz: „Pridi sem in jej z nami od tega kruha in pomakaj grizljaj v vino!“ Tedaj je prisledla k ženjcem in on ji je naložil toliko praženega zrnja, da se je lahko do sitega najedla in ji je še ostalo. Ko je vstala, da bi spet nadaljevala s pobiranje klasja, je velel Booz hlapcem: „Tudi, kar se med snopjem otrese, sme pobrati. Ne branite ji! Večkrat namenoma pustite kaj obležati, da bo več nabrala. Ne kregajte je!“

Tako je do večera pobirala klasje na polju. Ko ga je otrsela in otrkala, je imela skoro polno efu ječmena (36, 1). Vrnivši se k tašči, ji je pripovedovala, kako je spoznala Booza in kako je bil z njo prijazen. Tašča je bila s poročilom zelo zadovoljna. Ruta je odslej pobirala klasje na Boozovih njivah, dokler je trajala žetev ječmena in pšenice. Med tem je v Noemi vstala misel, da bi morda Booz mogel postati Rutin mož. Po po-

stavi je moral vdovo poročiti brat pokojnega moža. Če brata ni bilo, oddalje nejši sorodnik, ki sicer ni imel dolžnosti. Bilo je pa primerno, če jo je vzel. Noemi je povedala Rutji, v kakšnem razmerju stoji do Booza in ji svetovala, naj ga vpraša, če bi bil pripravljen poročiti jo. Kmalu se je ponudila prilika za razgovor. A Booz se je spomnil, da je še nekdo, ki ji je po svaštvu bližji. On pride kot prvi v poštev, ker gre pri tem tudi za Rutino dedščino. Če bi je ta ne hotel vzeti, potem — tako se je Booz izjavil, bo on za njo v vsem poskrbel.

Booz je šel takoj na delo. Omenjeni sorodnik je bil pripravljen kupiti zemljo, ki je ostala kot dedščina po pokojnem Elimeleku. Ko pa je izvedel, da bi s tem moral vzeti tudi Ruto za ženo in vse ostale obveznosti, ki so s tem v zvezi, je prostovoljno odstopil od svoje prvenstvene pravice. Naslednji upravičenec je bil Booz, ki je Ruto poročil. Iz njegovega rodu izhaja Odrješnik. Tako je v Jezusov rodovnik spet prišla poganka, ki je s svojimi krepostmi prav gotovo delala čast vsem izraelskim materam.

Sv. očetje so gledali v Ruti predpodobo poganke Cerkev ali Cerkev, v kateri so predvsem pogani. Takole piše Krizostom o Ruti: Bila je tujka in nahajala se je v veliki bedi. Vendar je Booz, ko jo je zagledal, zaradi njenega ubožstva ni omalovaževal in zaradi pripadnosti k drugemu narodu je ni preziral. Tako si je tudi Kristus vzel Cerkev, čeprav je bila tuja in uboga. Dal ji je od svojega bogastva. Kakor bi Ruta nikoli ne bila prišla do te zveze, če ne bi bila poprej zapustila svojih staršev, doma, družine, domovine in sorodnikov, tako je tudi Cerkev njen. Ženin šele tedaj vzljubil ko je opustila navade očetov. Zato jo nagovarja tudi prerok z besedami: Pozabi na svoje ljudstvo in očetovo hišo in Kralj se bo spomnil tvoje lepote! — Tako je ravnala Ruta. Zato pa je tako kakor Cerkev postala mati kraljev. Iz nje namreč izvira David.

Za notranjo zbranost so zelo važni obiski sv. Rešnjega Telesa. V tebi zavladati tišina in te obda ozračje, ki odbija duha tega sveta. Ti obiski še dolgo potem delujejo v tebi.

POUK IN POBOŽNOSTI PRI VERSKI VZGOJI

DR. RUDOLF HANŽELIČ

Da bo verska vzgoja otrok uspešna, mora vzgajati otroka zlasti zgled staršev ter celotno družinsko okolje. To mora biti prežeto z iskrenim, zdravim verskim življenjem. O tem smo že govorili v prejšnji številki.

Potreben je pa tudi primeren verski pouk in pametno navajanje k molitvi in drugim pobožnostim. Danes o tem le nekaj splošnih misli. V naslednjih člankih pa bomo nadrobneje govorili o verski vzgoji otroka v njegovi predšolski, v šolski in pošolski dobi.

1. VERSKI POUK je za versko vzgojo neobhodno potreben. Otrok mora vedeti jasno, kaj, zakaj in kako naj veruje in zakaj in kako naj krščansko živi. Vendar moramo poudariti, da je za otrokovo živo vero in iskreno krščansko življenje veliko manj odločilno umsko razpravljanje in izobraževanje, bolj odločilno je iskrena, zdrava pobožnost staršev, družine, okolja; zato v taki družini za iskreno otrokovo pobožnost zadostuje že nekaj osnovnih verskih resnic.

a) Otrok naj ve, da je krščanstvo nauk in življenje heroizma, služba lepemu in dobremu, zvestoba resnici in pravici. Naj ve, da je krščansko življenje „ozka in strma pot“, katere se izogibajo in ne hodijo po njej niti lenuhi niti strahopetci niti pokvarjenci, ampak le pogumni ljudje močne volje, neustrašeni, to je ljudje lepih krepkih duš. Otrok naj ve, da je krščanstvo slavospjev njim, ki so zaradi kreposti, resnice in pravice preganjani, to je slavospjev njim, ki so pripravljani kreposti, resnici in pravici na

ljubo trpeti, živeti v odpovedi. Prepričajmo pa otroka tudi o tem, da morejo le taki ljudje ostvarjati na zemlji častno, lepo urejeno, človeka vredno življenje.

Tako gledano krščanstvo mlademu človeku imponira, za tak nauk se zlahka in iskreno navduši, se ga ponosno in zvesta oklepa, ga brani in širi.

Škodo pa delamo krščanstvu in otroku, če mu vero slikamo kot lagodno sredstvo za udobno in prijetno življenje, kot sredstvo za bogato pogrnjeno mizo, češ, veruj, pa se ti bo vedno dobro godilo. Tako zmotno prikazovano krščanstvo bi namreč v otroku netilo koristiljubje, sebičnost, materializem; bi ga tudi odbijalo zlasti v dobi njegovega dozorevanja, ki je odločilnega pomena za njegovo bodočnost.

Tako zmotno prikazovano krščanstvo bi otroka tudi nujno vodilo v razočaranje in v odpad. Kajti križi, težki križi čakajo v življenju vsakogar. Tudi globoko in iskreno verne. In ko bi prišli križi nad otroka tako zmotno poučenega o veri, bo razočaran in zagrenjen — v veri zelo verjetno omagal; saj si jo je osvojil in jo ohranjal kot sredstvo in zagotovilo za udobno in srečno življenje na zemlji.

b) Otroka poučimo, da ga vera zblizuje z vsemogočnim bitjem, ki je ustvaril vso lepoto nebes in zemlje in vse kar je na njej, tudi človeka, ki ga je ustvaril kot krono vsega stvarstva, ga postavil za vladarja narave, a njega samega določil za večno prijateljstvo z Bogom; da je ta neskončno popoln, da kliče člo-

veka k popolnosti, da vse dobro bogato nagraja vsaj s srečo v večnosti, da pa tudi vse slabo kaznuje. Da je torej Bog vreden vsega našega občudovanja, pokorščine in čiščenja. Pred takó pojmovanim Bogom mlad človek rad z veselim ponosom in spoštljivo pripogne koleno, Boga časti in prizna za svojega Gospoda.

Če pa iz našega pouka otrok dobi vtis, da se Bog čuti počaščenega, če se ljudje v stiski zatekajo k njemu in ga obletavajo s svojimi prošnjami, — ali če dobi otrok vtis, da Bog komaj čaka, da se komu zljubi ga kaj prositi in da takoj usliši, ko ga prosimo, da je torej naša molitev k Bogu kot denar, ki ga vržeš v avtomat, pa takoj prijeti bonbon. Otrok pred takim Bogom ne čuti niti ponižnega spoštovanja niti volje ga ubogati, kadar bi to od njega zahtevalo kako žrtev, napor ali odpoved.

c) Otroku povdarjaj, da je ta vsemo-gočni Bog do nas dober kot najboljši oče, da nas ljubi, nam želi dobro ter nas hoče imeti končno za vso večnost ob sebi srečne. V svoji skrbi za nas in v svoji, nam često nedoumljivi modrosti, pa nas v našem zemeljskem življenju često vodi v šolo trpljenja ali vsaj naše trpljenje dopusti, a vedno s ciljem, nas pripeljati do sreče v večnosti.

Takó poučen otrok bo tudi v trpljenju in težavah govoril iz prepričanja: „Zgodi se Tvoja volja, Oče! Rad Te imam! Razpolagaj z menoj! Daj mi moč, da ostanem vedno Tvoj!“

Gorje pa, če otrok zaradi napačnega pouka začne v Bogu gledati policista, ki zalezuje človeka in komaj čaka, da ga zaloti v čem slabem, da ga more za to kaznovati; gorje, če si otrok predstavlja Boga kot bitje, ki vedno renči nad človekom in gleda z nevoljo na veselo razigranost otrok; gorje, če otrok ob misli na Boga — namesto vesele zaupne ljubezni — začuti v sebi tesnobo, strah, trepet! Kako naj nežna, po veselju, ljubezni in razumevanju hrepeneča otroška duša vzdrži v taki veri?

2. Navajajmo otroka pametno k MOLITVI IN RAZNIM POBOŽNOSTIM, verskim vajam.

a) Razloži otroku, da je molitev razgovor z vsemogočnim Bogom; razgovarjati se z njim pomeni za nas veliko čast in odliko. Otrok naj se zaveda, da z molitvijo naj Boga častimo, se mu zahvaljujemo za prejete dobrote, zadostujemo za svoje napake ter ga tudi prosimo za vse tisto, kar potrebujemo. Otrok pa naj tudi ve, da je molitev vsako, tudi najpreprostejše naše ihtenje k Bogu, da molimo, ko Bogu kaj potožimo, zaupamo, mu razkrijemo svojo dušo, svoje težave; da je torej vsako tudi najpreprostejše jecljanje naše duše, ki se dviga k Bogu, dopadljiva molitev, če smo le vdani, iskreni in zbrani, kolikor pač to zmoremo biti.

Ne nalagajmo pa nikdar molitve kot kazni, ne zahtevajmo predolgih ali otroku pretežkih molitev. Težko razumljive molitve pa prej vsaj kratko razložimo.

b) Ko otroka pošljemo k tej ali oni pobožnosti, mu jo doma ali po poti vsaj nekoliko pojasnimo. Naj otrok ve, zakaj gre v cerkev in kaj pomeni to, kar bo videl in slišal. Naj torej ne gre v cerkev le zato, „ker so mama rekli“ ali zato „ker gredo drugi“. Vsaj naj n. pr. ve: „grem, da Jezusa pozdravim, njega, ki me ima rad. Vesel me bo in jaz njega“.

Če gre otrok v cerkev in ne ve zakaj, ali če v cerkvi ne razume tega kar vidi ali sliši, se dolgočasi, je nestrpen, raztresen, kar njegovi verski vzgoji več škoduje kakor koristi. Kajti notranje bo pobožnosti odklanjal, jih morda celo sovražil ter jih prav gotovo ne bo več obiskoval, ko bo neodvisen od staršev.

Skrbimo, da se bo otrok pri molitvah in pobožnostih lepo obnašal. A to je zopet odvisno od njegove notranje pobožnosti, od njegovega notranjega sodelovanja, to pa zopet v velikih meri od razumevanja molitev in pobožnosti, od pouka.

Ne vodimo zlasti manjših otrok k dol-

gim, zunanje suhim pobožnostim. Kajti tudi če bi bil o njih poučen, ne bo vzdrljal, se bo dolgočasil, pobožnost bi mu odtujili. Le kar ga notranje prevzame, pritegne njegovo pobožnost in ga polni z doživetji, to ga zbližuje s pobožnostjo in z Bogom. Le takó se pobožnosti ne bo bal, ampak si jih želel; pobožnosti zanj ne bodo muka in kazen, ampak nagrada in veselo doživetje.

Vendar ne pozabi, da „gratia supponit naturam“, to se pravi, če hočeš s pomočjo verske vzgoje zagotoviti v otroku nadnaravno življenje, se moraš z vso skrbjo truditi, da razviješ v otroku čim bolj tudi naravne kreposti. Brez njih bo vsa verska vzgoja zgrajena na pesek.

Zelo skrbi za lep značaj, skrbi, da bo otrok zvesto spolnjeval VSE božje zapovedi, da bo resnično dober do bližnjega, pravičen, resnicoljuben, skromen, delaven; da bo vse slabo notranje, to je iz prepričanja odklanjal. A tudi pri tej naravnih vzgoji se rad poslužuj tudi nadnaravnih nagibov.

To bi bile le glavne misli, veljavne za vse dobe otrokovega življenja. Čim bolj pa otrok dorašča, tem globlji mora biti verski pouk. To pa zahteva, da starši verska vprašanja študirajo, da svojo vero umsko poglobljajo. Kajti sicer bi otrokom ne mogli biti vodniki in vzgojitelji prav v najvažnejšem delu vzgoje — v verski vzgoji.

PREIZKUŠNJA

V hribe je prišla jesen. Še so bili gorki septemberski dnevi, tako, da je hrib priklical pot na čelo in utrujenost v kolena. Tone se je pognal iz grape v naravnost v hrib. Za Ime Marijino se je namenil v mesto in je zdaj pozno proti poldnevu šel gori proti svojemu gruntu. Noga ga je sama zanesla na to stezo, ki jo je tolikokrat prehodil. Tudi na križišču, kjer se ločita stezi proti Sv. Ožbaltu naravnost in proti hišam na desni, je podzavestno obstal. Sedel je na mahovnat parobek in se zagledal.

Ajda je bila v najlepšem cvetju. Kot prelepe preproge so pokrivala njive po bočje sv. Andreja in vasi pod Lubnikom na nasprotni strani. Praprotni je že rjavela, listje po gozdovih je žarelo v vseh barvah. Tone je vse to brezčutno gledal.

„Zdaj ne pomaga nič drugega več kot potrpeti in zlepa poskušati spraviti mir in razumevanje v hišo.“ Nenehno so mu zveneje besede patra Vilibalda po ušesih. K njemu je šel, ki pozna hribe in hribovce, ki je dobro poznal tudi njega in mu potožil, da ne more več živeti doma. Žena mu neprestano očita Marjanco, mu stori vse navkljub samo, da

ga jezi. Pater ga je poslušal in gledal. Smilil se mu je, saj je videl, da je tu uničena ena življenjska sreča.

„Tone, pokoro ti je naložil Bog. Preveč si hotel imeti od življenja, ko si bil fant. Nič si nisi znal odreči, vse si hotel do konca použiti, kar ti je ponujala fantovska mladost. Zato se tudi takrat, ko je preizkušnja prišla, nisi mogel ustaviti. Mina te je poznala dobro, zato te je znala speljati in dobiti. Za tisto uro preizkušnje, ki ji nisi dorasel, boš delal pokoro. Zdaj potrpi in zlepa poskušaj, če se da popraviti. Nemogoča pokora, Tone, to ne bo; če ti je naložena, boš dobil tudi pomoč, da jo boš nosil, če boš to pomoč prosil; Bog ve, če ti ne bo tudi preloženo v srečo, če boš prav nosil.“

Tone je bil potrtn, nobena stvar ga ni več veselila. Ne delo, ne hribi, ne družba. Le otrok mu je še privabil smeh na obraz.

Trudno se je dvignil in se pognal naprej v hrib proti domu. Mina je stala med vrati.

„Dolgo sem se zamudil, Mina, vroče je, kar utrujen sem,“ jo je ogovoril.

„Seveda, si že kakšno bolj kratkočasno družbo imel, kot sem jaz, pa si zamudil, delalo se bo pa že samo.“ Obrnila mu je hrbet in šla pred peč v vežo.

Tone je stopil v hišo in se preoblekel. „Nič ne bo pomagalo, tudi lepa beseda ne,“ mu je vrtalo v možgane in srce. Stisnil je zobe. „Pa bom le poskušal; če ni do konca slaba, bo vsaj dobro voljo videla,“ je dopovedoval sam sebi.

Zagrizel se je v delo, da bi pozabil. Od jutra do večera si ni dal počitka. Govoril je malo, prav trudil se je, da je bila beseda dobra; če ga je le preveč trlo, je zginil raje v gozd. Marjanci se je izogibal namenoma, kakor mu je bilo težko. Če sta se srečala, mu je sijala otožnost z obraza.

„Ali si bolan, Tone,“ ga je v mesto grede vprašala, ko je šel na sejm za sv. Uršulo. „Ne, Marjanca, nič mi ni, samo utrujen sem, veliko dela imamo. Saj veš, grunt brez hlapca in dekle, Mina pa ne more veliko z otrokom.“ Le redke besede je spregovoril med potjo do mesta. Samo iz oči mu je brala, kaj ga boli. Zasmilil se ji je, ko je vedela, da trpi in si ne more pomagati.

„Bo že bolje, Tone, potrpi, pa dobro opravi,“ mu je še rekla, ko sta se pred mestom ločila.

Polje je osamelo in gozd je zgubljal listje. Tone je začel delati doma in v gozdu. Mina se ni spremenila. Trda, zadirčna je ostala in zbadljiva kot najostrejši osat. Nobene stvari ji ni naredil prav; začel je zgubljati potrpežljivost, da je udaril parkrat ob mizo, vstal in šel iz hiše. „Le pojdi, le,“ se mu je jedko smehljala. „te bo že utolažila, saj ni daleč; pa nič ne pomaga več, sedaj si moj, ne bo te več dobila, sem bila bolj prebrisana kot vidva oba skupaj.“

Tone se je obrnil. „Mina, nič mi je ne moreš očitati. Če sem vzel tebe, sem ti ostal zvest, čeprav moram poslušati vsak dan samo zbadanje in posmeh.“

„Tudi Marjanci ne moreš nič reči; prepoštena je, da bi hotela razdirati zakon; toliko se trudi za mir v hiši kot se jaz, pa ga bova ustvarila in se bo dalo živeti, kot se sedaj ne da.“

Mina je ostrmela in obmolknila. Tako naravnost ji ni še nikoli povedal. Čisto mirno ji je povedal, mirno se obrnil in

šel proti hlevu. Besede so jo zadele, čutila je, da zgublja tla pod nogami.

Od tedaj se je zadrževala. Še ji je tekkel jezik od časa do časa, vendar je Tone videl, da se premaguje. Oddahnil se je. „Morda pa bo vendarle še mir pod to streho, če že sreče ne more biti,“ je začel upati.

Takrat se je zgodilo, kar ga je pordrlo skoro do tal. Mina je komaj odšla od doma v mesto, ko je prav gori v hišo zaslišal strašen krik. Spustil se je ves prestrašen po stezi navzdol po košenini in v gozd. Komaj dvajset metrov v gozdu je videl Mino na tleh brez zavesti ležati na hrbtu. Dvignil jo je, klical, pa vse zastonj. Tudi od soseda sta pritekla Jernej in Marjanca. Dvignili so jo in jo s težavo prenesli domov. Takoj za tem se je Jernej spustil v dolino po zdravnika.

Proti poldnevu je prišel zdravnik. Ob pomoči Marjance in Toneta jo je pregledal in spraševal. Zmajeval je z glavo in nazadnje odredil, da jo takoj odpeljejo v bolnišnico.

Nekaj tednov samo je ostala Mina v mestu. Potem so Tonetu zdravniki rekli naj jo vzame domov, ker ji ne morejo pomagati. Zlomljena je hrbtnica in ostala bo od pasu doli hroma.

Tonetu se je za hip zameglilo pred očmi, da se je oprijel za mizo. Pa je takoj prišel k sebi. Šel je domov in prosil Marjanco in Jerneja, da sta jo šla z njim iskat.

„Ona še ne ve, da je obsojena za vse življenje na posteljo,“ jima je rekel in obrisal solzo. „Marjanca, še boš morala pogledat včasih k nam. Hudo je, toliko je prišlo name, da ne vem, kako bom prenesel.“

„Tone, le ne obupuj, bo že šlo kako. Midva z Jernejem ti bova pomagala, kadar boš hotel.“

Tone jo je pogledal: „Marjanca, tebi ne bom že tega, kar si dozda naredila, mogel nikoli povrniti, pa ne morem drugače, kot da te prosim.“

Mino so pripeljali domov. Tone ji je z vso skrbjo hotel ustreči vse, kar je hotela. Večerjo je pripravila Marjanca, tudi kosilo drugi dan.

Ko je odšla, se je oglasila Mina: „Tone, kuhati se boš že moral lotiti, saj

vidiš, da ne bo mogla vsak dan tukaj stati, kaj bodo pa ljudje rekli?“

„Kakor veš, da bo prav; povedala mi boš, kako se kaj skuha, pa bom, saj se človek vsega navadi.“

Tako je ostalo. Marjanca je hodila od časa do časa v hišo. Postregla ji je, kolikor je mogla, vendar je čutila, da je ne vidi rada. Parkrat je že klicala Toneta v hišo, če je z njim v veži, ali pred hišo govorila. Tone ni rekel nič, šel je v hišo in ostal pri njej.

Mina je nosila vsak dan težje; sama je začela čutiti, da ne bo mogla več vstati. Ni se mogla vdati v to in ne. Zdrava na posteljo priklenjena in gledati, kako drugi hodijo po hiši, ko ona ne more storiti koraka. Dražila ji je Marjančina skrb, dražilo, če je Tone spregovoril z njo besedo, dražilo, če je imela opravka z njenim otrokom. Čez par tednov je že spet poklicala Toneta, ko je pred hišo govoril z njo.

„Kaj bi rada, Mina,“ jo je ogovoril. Mini je trepetala roka na odeji, v očeh ji je gorel ogenj.

„Deklo boš dobil, jaz ne morem več gledati, da hodi ta v hišo, že več, zakaj ne; ne bosta za mojim hrbtom slepih miši lovila.“

Toneta je pogrelo pa se je prisilil, da je ostal miren.

„Mina, mislim, da nisva ne jaz, ne Marjanca naredila nič, da bi mogla kaj misliti od naju. Pa če hočeš, prav! Bom poiskal dekle; samo Marjanci se bomo pa s tem prav slabo zahvalili za vse, kar je naredila.“

„Jo pa plačaj, da ne bo jezika otrešala,“ je osorno zagodrnjala Mina in se obrnila v stran.

V hišo je prišla dekla. Močna, zdrava, štiridesetletnica. Nobeno delo ji ni bilo pretežko. Kmalu je videla, da bo lahko gospodarila, da brez nje ne morejo.

Tone je kmalu opazil spremembo. Poznalo se je po hiši in pred hišo, poznalo na obleki in drugod. Če jo je opozoril na snago, je na kratko zagodla, da nima časa za vsako malenkost. Mina ni rekla besede, čeprav je čutila na svoji postrežbi spremembo.

Ko je začel kopneti sneg, se je Mina prehladila. Hotela je imeti odprto okno, ko je sonce tako prijetno grelo. Tone jo je opozarjal, da je nevarno, ker je v postelji, pa ni pomagalo.

Vročina jo je kuhala vsako uro bolj. Tone si ni videl pomagati. Pripeljal je spet zdravnika.

„Saj sem vam povedal, pa nič ne pomaga,“ se je jezil. „Zdaj imate, pljučnico ima. Dobro jo varujte, pa dobro postrežbo ji poskrbite.“

Tone je spet poiskal Marjanco. Bila je pri njej skoro noč in dan.

Mina je postajala iz dneva v dan slabša. Poslali so še po gospoda. Umirila se je, nič več ni tožila. Začela je padati v omedlevico, vročina ni pojénjala. Po osmih dneh se je še poslabšala. Sama in drugi so čutili, da bo konec.

Marjanca je sedela pri njej, ji hladila čelo in razpoke ustnice.

Odprla je oči in prišla za roko Marjanca.

„Z menoj gre h koncu,“ je tiho govorila. „Marjanca, tebi sem veliko hudega naredila, pa Tonetu tudi. Ali boš lahko pozabila; tako si bila dobra z menoj; ko me ne bo več, skrbi za otroka in Toneta. Naredi kaj srečnega, zaslužil je; pri meni je moral veliko potrpeti.“ Solze so ji pritekale iz oči.

Marjanca si je otrnila oči; smilila se ji je, da jo je v grlu dušilo in je komaj govorila: „Mina, ne misli na to; z Bogom si poravnala, z menoj nimaš kaj; Tone te je tudi rad imel.“

Tone je stopil v sobo. „Se ti je kaj zboljšalo?“ je zaskrbljeno vprašal.

„Se ne bo več, Tone, dobro čutim. Pozabi, Tone, da nisem bila dobra zate, da bom lažje umrla.“

Tone se je zgrudil na kolena pri postelji ob Marjanci.

„Mina,“ je stokal, „kaj bom sam z otrokom; oh da mora prav name vse priti.“

„Marjanca naj ti pomaga, bodi bolj srečen z njo,“ je še šepetala, pa ji je glas zastal. Padla je spet v nezavest, iz katere se ni več zbudila.

N. Z.

KAJ PA MED NAMI?

ARGENTINA

Slovenski rojaki v Bariločah imajo le malokdaj priliko, da slišijo božjo besedo v slovenskem jeziku in da pri slovenskem duhovniku očistijo svojo dušo. So pač daleč od ostalih slovenskih središč. Prav radi tega pa slovenski duhovniki vsako leto, ko pohitijo na zasluzeni oddih v "deželo jezer in gozdov", z veseljem en dan posvetijo slovenskim izseljencem v Bariločah, da se le-ti duhovno obnovijo in spet utrdijo v krščanskem izročilu, kot so ga prinesli od doma.

Letos je bila duhovna obnova 21. februarja 1954. Ker so ob nedeljah v stari farni cerkvi maše le do osmih zjutraj (nato se vršijo v novi cerkvi ob jezeru, ki ji pravijo „katedrala“), je župnik g. Monteverde dovolil, da so se Slovenci lahko nemoteno zbrali k svoji službi božji ob desetih dopoldne v gornji cerkvi. Sv. mašo je daroval č. g. Milan Povše, kaplan iz mesta Eva Perón (preje La Plata), za dušni pokoj tragično umrlega Tončka Pangerc. V pridigi je povabil vse Slovence, da spolnijo svojo velikonočno dolžnost in prejmejo sv. zakramente. V spovednici sta bila čč. gg. A. Smolič in Albin Avguštin. Na harmoniju je spremljal organist g. Fric Omerzú in vodil petje. Vsi navzoči so peli z velikim navdušenjem, zlasti „Marija skoz' življenje voditi srečno znaš“ je krepko donela.

Edino, kar je naše duhovnike bolelo, je bilo spoznanje, da so se mnogi bogatega zakramentalnega življenja odvadili. Pri spovedi in sv. obhajilu jih je bilo namreč zelo malo. Večina pa je prišla

vsaj k slovenski maši, kar je dobro znamenje. Po sv. maši so rojaki dalj časa vztrajali v prijaznem pomenku pred cerkvijo, odkoder je prelep pogled na veličastno jezero Nahuel Huapi in na zasnežene vršace v ozadju. G. Peter Arnšek, ki si je ustvaril zelo dobro obiskan foto-atelje v srecu Bariloč, pa je vso skupino ujel na ploščo. Sliko v tej številki objavljamo.

Popoldne istega dne pa so se vsi rojaki še enkrat zbrali in sicer na zemljišču Slovenskega Planinskega Društva. Francé Jerman je vse navzoče pozdravil in predstavil zemljišče, kjer bo v bližnji bodočnosti zrastel slovenski planinski dom. Nato je sledila pogostitev, krioški asado ob spremljavi dobre črnine iz doline Río Negro. Zadonela je pesem in se razlivala po ozračju, goram nasproti. Bog daj še mnogo takih lepih dni, ki zblizujejo in povezujejo našo kri v tujini ter jo utrjujejo v ljubezni do Boga in domovine. Aa.

Za pustne dneve so se zatekla v samoto samostanskih zidov naša dekleta iz Buenos Airesa in okolice. Bilo jih je 125, ki so z užitkom in tihim veseljem sprejemale globoke in prepričljive misli g. svetnika Alojzija Košmerlja.

Sv. Jožef zadnja leta v Argentini ni več zapovedan praznik. Toda v Lanusu so ga kljub temu zelo slovesno praznovali, saj je farni patron. Za ta praznik so slovenski farani župno cerkvico, kjer pastiruje g. Hladnik Janez, zelo okusno prenovili. Zidarski mojster g. Boštjančič je s svojimi pomočniki hrapave stene lepo očistil, g. Lojze Urbanč je pa kot priznan mizar napravil nov oltar z lepim ozadjem, prenovil podobe in izdelal novo

Po končani duhovni obnovi so se Slovenci iz Bariloč skupno slikali. V sredi gg. Avguštin/in Povše, ki sta vodila duhovno obnovo

spovednico. Da so ljudje, ki so čez dan delali, mogli priti v cerkev, je g. Hladnik dobil dovoljenje za večerno sv. mašo. Ob tej priliki je bil postavljen nov križev pot. Slovenci so kupili tretjo in šesto postajo. Tudi svoj list ima sedaj fara sv. Jožefa. Izhaja v španskem jeziku in se imenuje „La Voz de San José de Pompeo“ (Glas pompejskega sv. Jožefa).

Slovenski fantje, organizirani v Slovenski fantovski zvezi, so 7. marca imeli svoj občni zbor. Novi predsednik je Jože Prijatelj. Ob strani mu stojijo Rezelj Lojze, kot podpredsednik, Adolf Škerjanec kot tajnik in Jože Kukovica kot blagajnik. Odveč bi bilo poudariti pomen te mladinske organizacije za slovensko skupnost v Argentini. Novi odbor bo skušal urediti zlasti dve pereči vprašanji: zagotovitev stalnih društvenih lokalov in pritegnitev fantov, ki so se zadnja leta iz tega ali onega vzroka oddaljili fantovski organizaciji.

Slovenska skupina iz San Justa pri Buenos Airesu postaja vedno številnejša. Verjetno bo postala najmočnejša slovenska naselbina v bližini Buenos Airesa. Njen dušni pastir je č. g. Janko Mer-

nik, salezijanec. Služba božja se vrši v župni cerkvi, kjer gre domači župnik Slovincem zelo na roko. Zato so Slovenci 21. marca pripravili prireditev, na katero so povabili tudi domačega gospoda župnika. Kot darilo hvalečnosti so mu poklonili lep mašni kelih in ciborij. Drugi del prireditve je bil posvečen našim materam, v tretjem delu je pa č. g. Mer-nik imel skioptično predavanje o Mariji, katero je spremljalo 80 slik.

Cerkveni pevski zbor iz Ramos Mejía je v zvezi s petletnico slov. službe božje v istem kraju tretjo nedeljo v marcu proslavil petletnico svojega obstoja. V vs čas svojega obstoja je zvesto prepeval pri slovenski službi božji in ji dajal na ta način pravo slovensko farno vzdušje. Pa ne samo to! Vztrajno je gojil tudi slovensko svetno pesem in jo po-ređoval v obliki koncertov svojim rojakom. Še več! Pogosto jo je ponesel tudi med argentinsko publiko in jo seznanjal z našo usodo in našim življenjem. Zbor je vsa leta požrtvovalno vodil organist g. Gabrijel Čamernik.

Slovenski dušni pastirji za Buenos Aires in okolico so za letošnjo veliko noč izdali vabilo, v katerem so povabili

svoje rojake, da se polnoštevilo udeležijo velikonočnih duhovnih obnov. V Ramos Mejía se je duhovna obnova vršila od 25. do 27. marca in se zaključila v nedeljo 28. marca. Govore je imel župnik g. Francé Novak. V Floridji je govoril duhovni svetnik g. Alojzij Košmerlj 1. in 2. aprila. Skupno sv. obhajilo so rojaki prejeli 4. aprila pri sv. maši, med katero je pridigal č. g. Albin Avguštin. V San Martinu je duhovno obnovo vodil v dneh od 8. do 11. aprila duhovni svetnik g. Karel Škulj. Iste dni so opravili duhovno obnovo slovenski rojaki v San Justu in Lanusu. Pa tudi Mendoza, ki sedaj nima stalnega dušnega pastirja, je bila deležna milosti duhovne obnove. V dneh od 26. do 28. marca sta se v njej mudila č. gg. Kavalari in Pogačar iz San Luisa in dala tamošnjim Slovencem priliko za izvršitev velikonočne dolžnosti. Na veliki petek 16. aprila pa je bila pobožnost za vse Slovence iz Vel. Buenos Airesa v cerkvi sv. Frančiška v sami argentinski prestolnici. Najprej je bila pobožnost sv. križevega pota, nato je pa g. svetnik Karel Škulj z njemu lastnim navdušenjem ganil srca poslušalcev v svojem govoru. Pevski zbor „Gallus“ pa je kot vsako leto zapel več postnih pesmi. Na veliko soboto so slovenski dušni pastirji pohiteli med slovenske družine in blagoslovili velikonočni „žegen“. Tako je sredi umirajoče prirode in poslavljajoče se jeseni zasvetil za Slovence v Argentini veliki praznik Kristusovega vstajenja. Upajmo, da so ga v veliki večini doživeli z očiščenimi dušami!

ČILE

V drugi polovici meseca marca se je mudil v Čileju pomočnik direktorja slovenskih dušnih pastirjev č. g. Jože Jurak. Obiskal je nekatere slovenske duhovnike, ki živijo raztreseni po vsem prostranem čilenskem ozemlju, v nedeljo 28. marca pa se je udeležil slovenske službe božje v Santiago de Chile, ki jo opravlja vsako četrto nedeljo v mesecu č. g. dr. Anton Trdán in se vrši v kapeli umiljenk, kjer je prednica s. Vincencija Kaplja, ki stori neizmerno dobrega za versko in narodno ohranitev slovenskega življa v Čileju. Po sv. maši je vse navzoče povabila na kosilo, kjer je mogel g.

Jurak spoznati slovenske rojake iz Santiaga in okolice. V splošnem so si že uredili svoj gospodarski položaj in jim gre dobro. Le škoda, da je država kljub svojim naravnim zakladom gospodarsko na zelo šibkih nogah, Kar pa tiče zraka in naravnih lepote, je pa Čile daleč pred Argentino in bi bila idealna dežela za slovenske izseljence, ki nikdar ne bodo nehali hrepeneti po slovenski zemlji, polni gozdov, gorá, studenčkov in zelenih trat...

KANADA

Vse tako kaže, da Matj božja, kateri bo posvečena nova slovenska cerkev v Torontu, na otipljiv način spremlja zidavo svojega svetišča. Naštejmo samo nekaj primerov njenega sodelovanja! Okrog svečnice lanskega leta so začeli rojaki v Torontu opravljati devetdnevnicu Mariji na čast, da bi se zadeva s cerkvijo premaknila z mrtve točke. In res, že sredi devetdnevnic je bilo kupljeno stavbišče za cerkev. V Marijinem mesecu maju so bili sprejeti gradbeni načrti na mestnem gradbenem uradu. Dne 2. julija, na praznik Marijinega darovanja je torontski kardinal dovolil, da se podpiše pogodba za zidanje dvorane, ki bo pod cerkvijo. Dne 27. novembra, na praznik čudodelne svetinje, pa je bila podpisana pogodba z gradbenikom g. Stojcem. In končno: začetek zidanja Marijine cerkve je sovpadel z začetkom Marijanskega leta, to je v dneh okrog praznika Brezmadežne. Ali ni torej očitno, da Marija spremlja in blagoslavlja delo, ki naj pripomore do utrditve božjega kraljestva njenega Sina med slovenskimi izseljenci v Kanadi?

NAJLEPŠE UPODOBLJENA ŽENA

Veliki katoliški borec Windhorst je pomagala neki gospe v stiski. Hotela se mu je izkazati hvaležno in ga je vprašala, s čim bi ga mogla razveseliti. Windhorst jo je prosil za njeno sliko. Na vprašanje, v kakšnem položaju naj se slika, je rekel: „Dajte se slikati, ko sklepate otroku roke k molitvi, to je najlepša slika žene.“

Mati

BOGDAN BUDNIK

Mati, kmečka mati...

Mati, ki je v vsej globini in neumišljeni resnosti dojela pomen in nalogo materinstva, — ne kakor dandanes;

mati dvanajstih otrok na zadolženi kрпи zemlji četrt zemljaka, na katero pritiska pomanjkanje od vseh strani; mati, ki ne utegne negovati svojih ljubljencev in tratiti časa za ljubkovanjem, ker jo neprestano kliče delo;

mati, ki vstaja poletj po tri-štiriurnem spanju že pred prvim svitom; s postelje jo vrže zavest dolžnosti: sto postavke jo čaka in ne ve, katerega bi se prej lotila; treba je iti orat, okopavat, plet, žet, nastil grabit, možu pomagati drva sekati kajti za vse sta z možem sama... Treba je pripraviti zajtrk, otrokom oprati plenice, oblečke, nakrmiti svinje, pomolsti kravo, pomiti posodo, pripraviti za kosilo...

Mati, ki se vrača s polja ali iz gozda k otrokom pozno ponoči. Bili so sami, ker ni pestunje, dokler ne dorastejo otroci toliko, da morejo drug drugemu biti pestunja. In Bog je kakor nalašč vzel prvega prav tedaj, ko je mogel biti varuh in pestunja mlajšim. Ne ve, h kateremu bi se prej obrnila, koga prej vzela v naročje, katerega prej očedila, komu prej dala jesti ali ga podojila in ga jokajočega potolažila. Vsi so njeni, ona pa kakor da ni njihova.

Mati, ki pere otrokom plenice na potoku o polnoči ali čez polnoč, da bo vse urejeno in bo mogla iti na delo prihodnje jutro, kajti plenice ni na zalogo.

Mati, ki je večkrat lačna kot sita. Ko pospravi skledo z mize, pogleda, ali je kaj ostalo; in če ni ostalo ničesar — kar se redno dogaja, kajti otroci ne poznajo skrivnosti žrtvujoče se materinske ljubezni! — gre lačna leč. Preje si ni upala vzeti hrane, v bojazni, da ne bi bil mož ali otroci lačni.

Mati, ki v dneh porodov ne pozna nege, ne dobre, izbrane jedi in pijače.

Mati, ki vstane že drugi dan po porodu in gre peč kruha, da otroci ne bodo lačni in da uredi ostale otroke v dnevnih potrebah, kajti beda in dolg ne dopuščata ne dekletu ne plačane najete pomoči. S trdo vsakdanjo kmečko hrano in z železno voljo, kateri se umakne vsaka težava, da izpolni svojo dolžnost, z ljubeznijo do otrok, ki so v potrebi, se žrtvuje ne da bi zato pričakovala priznanja ali občudovanja. Zaupa v pomoč božjo. Vanj, ki je prijatelj revnih in v varstvo Matere božje. Ve, da brez višje pomoči tega ne bi zmogla, ker se vleče iz leta v leto; da bi jo zlomilo in bi obležala na sredi poti.

Mati, ki se v hudih kmečkih dneh pred žetvijo, ko pritiska pomanjkanje celo na bolj imovita vrata, sesede na polju od gladi in izmučenosti. Tedaj niti kruha ni več. Predali v žitnici so prazni, lačnih ust obilo, njiv pa premalo. To so dnevi, ko hodi tipati, kdaj bo ječmen dozorel. Mast je pošla, jed je nezabeljena. Na salato kane komaj cinek olja. In toliko lačnih ust je, ki ne vprašujejo, kje naj vzame, marveč da dá, daje dan za dnem in večkrat na dan. Bog ne dela čudežev, marveč daje v kljub pomanjkanju in oslabeledosti zdravja in moči... Par volov v hlevu niso moževa last. Bogat sosed jih je kupil, da moreta z možem kmetovati in bo za obresti spravil dobiček prireje: skoraj iz juncev spomladi se razvijejo v jeseni v krepke voli...

Mati, ki dostikrat nima, s čim bi v peči zanetila ogenj; treba je iti k sosedovim na posodo po dve, tri vžigalice,

po ščepec soli. Prišla je doba, ko kokoši ne nesó, — jajca pa so bila edino kupilno sredstvo za vžigalice, sol, kis, olje, sladkor...

Mati ki zaradi preobilice opravkov ne utegne otroke uvajati v duhovni svet. To skrb je prevzel mož, kateremu po opravkih v hlevu ostane le več časa na razpolago, zlasti zvečer. In navzlic veliki bedi, stiski, pomanjkanju, dolgu na katerem ta tako ljubljena ped zemlje visi zmerom kakor na niti, ki se bo zdaj zdaj utrgala in padla v roke upnikov, govori mož-oče o Bogu ljubezni, usmiljenja in dobrote, o strašnem dokazu božje ljubezni, — o križnem edinorojenem božjem Sinu. Mati samo tu pa tam dodaja in je vesela, ko njeni otroci vse tako dobro razumejo, celo bolje od nje same, kar jo samo veseli. Njen poklic ni učenost, marveč žrtev, trda, neizpremenljiva, trajajoča iz dneva v dan — in ve, da zanjo ni druge poti, da je treba plavati z muko proti toku vode in ne utoniti. Koliko ponižanja, zatajevanja in skrbi se vali preko nje, pa je ne stre; iz sleherne stiske se preleže in preloži na bolje, toda brez sodelovanja, brez žrtvovanja, brez pogumne hoje z veliko težo na ramah ne gre...

Mati, pred katero se iz otroških ust odpirajo vsi svetovi, na katere nikoli ni mislila, katere pa zna reševati oče, njen mož. Iz otroških ust se kar vsipajo vprašanja zaradi nasprotij življenja, katere hočejo spraviti v skladnost z resnicami, ki so jih spoznali. Zakaj to, zakaj ono? Otroci hočejo vedeti skrivnosti o božji Previdnosti, Modrosti, Pravičnosti, Ljubezni, ko je v življenju okrog njih toliko nasprotij. Toliko nasprotij, ki jih beró v knjigah, vedoč, da ni tako, da so pridni, srečni in poplačani že tukaj, hudobni pa da so kaznovani, ko je okoli njih v vasi nekaj nasprotnega... Mati ne ve odgovora, ve, da, kar Bog stori ali dopusti, vse prav stori in vse prav dopusti, da

pa mi božje Previdnosti ne moremo doumeti. In tedaj poseže oče s svojo modrostjo, z znanjem svetega Pisma in verskih resnic — in je vse jasno. Obilo potrdil za to je v življenju katoliških svetnikov in svetnic, ki jih navaja s njihovim življenjem in spisi in videnji — in končno v samem Jezusu Kristusu, ki je izmed vseh nas največ trpel, bil najbolj preganjan, umrl najstrašnejše smrti in je bil najbolj ubog. In On je rekel: Kdor hoče za menoj priti, naj vzame svoj križ na rame in hodi za menoj...

Mati, ki v hudih zimskih dneh slabo oblečena prezeba v veži in zunaj pri svojih gospodinjskih opravkih in dolžnostih in včasih od mraza joka. Pri pranju perila in plenice se ji slabo hranjeni zmeraj zanohta, ko mora prebiti led, da pride v potoku do vode. V veži skoz razpoke vrat divja burja, s saja stega oboka pred pečjo se cedi črni izvarek saj. Tla pod njo so ledena in mraz si osvaja noge in roke, toda ne utegne, da bi stopila v izbo, sedla k peči in se pogrela. Gre kakor ura, kakor pravi sama, in to tudi dokazuje. Toda solzá jo je neizmerno sram. Če jo preseneti sin, se sunkoma obrne vstran in se obenem usekne v zakrpani predpasnik, da bi skrila zadrego...

Mati, ki ob nedeljah in praznikih komaj utegne k maši; zanjo tudi nedelje in prazniki niso dnevi počitka. Treba je v revnem domu to in ono spraviti v red, kar ni utegnila med tednom, predvsem pa je treba zakrpati raztrgano perilo in obleke otrok.

Mati, ki ne pozna jokave čuvstvenosti. Življenje pozna v vsej njegovi neusmiljeni trdoti, usodo, ki ji je ime božja volja ali božja Previdnost, kajti pogospodene mestne usode ne pozna. Ve, da ji je ukazano: Plavaj ali pa utoni! In je plavala in ni utonila — in je vkljub vsem preizkušnjam priplavala do 75 leta starosti.

Toda mati o vsem tem ne premiš-

Kaj pa doma

Pravni položaj katoliške Cerkve v Jugoslaviji je trenutno izredno mučen. Jugoslovanska ustava jamči državljanom svobodo vesti in veroizpovedi ter proglašča ločitev Cerkve od države in šole (čl. 25 in 37). Zakon o verskih skupnostih pa daje državljanom pravico ustanavljati verske skupnosti, ki so pravne osebe (čl. 2 in 8). Nikjer pa jugoslovanska versko-cerkvena zakonodaja ne omenja katoliške Cerkve. Za sodobno Jugoslavijo katoliška Cerkve javno ne obstoja. Obstojajo samo nekateri državljani, organizirani v versko skupnost, ki se proglašajo, da so katoliške veroizpovedi. Zato je katoliška Cerkve v Jugoslaviji brezpravna tujka. Najtežje krivice, katere ji zadaja seda-

.....
ljuje, ne modruje, vesela je, da razumejo otroci, da tolaži, razlaga, vzpodbuja in moli oče. Tako je križ lažji, ker ve, da je Bog pravičen plačnik. Njena naloga je biti sužnja vsem, dokler ne dorastó in ne bodo sposobni sami plavati; njena dolžnost je, "izkopati z golimi rokami iz zemlje, kar je nujno za življenje, pa čeprav bi bilo 100 sežnjev globoko zakopano", kakor sama zatrjuje.

Za to mater ni nobenega, zakaj; zakaj to tako, zakaj ono tako, zakaj toliko krivic in nasprotij v življenju. Ona pozna svojo nalogo, svojo dolžnost; njen zaklad pa so otroci.

Ve tudi, da je Marija, Matí božja, veliko več in strašneje trpela, čeprav ni tako krvavo garala kakor mora ona...

Mati, moja rajna mati...

nja komunistična zakonodaja, so naslednje:

1. Katoliška Cerkve v Jugoslaviji ni pravna osebnost, t. j. ni pravno priznana in zato nima pravice do državljan-skih pravic. Naziv „verska skupnost“ pomeni le organizirane skupine vernikov, ne pa katoliške Cerkve kot take.

2. Država noče upoštevati cerkveno-hierarhičnega ustroja katoliške Cerkve na slovenskem in hrvaškem ozemlju. Zato ne upošteva niti cerkvene ozemeljske porazdelitve v župnije, škofije, cerkvene province, niti predstavnikov duhovne oblasti: župnika, škofa, nadškofa, papeža. Jugoslovanska državna zakonodaja molče preide to organizirano versko in cerkveno življenje katoliških Slovencev in Hrvatov.

3. Komunistični režim ne priznava pravnega prvenstva nad vesoljno Cerkvijo, ki pritiče rimskemu papežu. Radi omenjenega prvenstva sme papež redno in neposredno imeti stik z verniki in njih verskimi predstavniki po vsem svetu. Iz istega vzroka mu pritiče pravica prejemati in pošiljati državne poslanike. Današnja Jugoslavija vsega tega ne upošteva. Zanj pomeni stik katoličanov s papežem „vohunsko delo za neko tujo velesilo“ in „zločinsko delovanje v prid tujih interesov“. Zato se predanost sv. očetu zasleduje in kaznuje na podlagi civilnih in kazenskih zakonov o stikih s tujino. V skladu s tako miselnostjo jugoslovanske oblasti niso dovolile, da bi kardinal Stepinac in ostali škofje poslali težko bolnemu sv. očetu brzjav in voščili za čimprejšnje ozdravljenje.

4. Dasi ima rimski papež po svojem položaju pravico imenovati škofo kot

redne naslednike apostolov in dasi je v Jugoslaviji na papirju Cerkev ločena od države, v praksi država imenovanj novih škofov ne priznava, ker jim ne dovoljuje prevzema škofijskih poslov in izvrševanja škofijskih pravic.

5. Ker jugoslovanska zakonodaja redno govori le o zaščiti verskih pravic posameznih državljanov in poedinih verskih skupnosti, je položaj škofov izredno težak. Ne morejo neovirano izvrševati svoje višje oblasti. S tem pa trpi ogromno škodo njih avtoriteta in cerkvena disciplina. In ko namenoma delijo duhovščino med „nižji in višji kler“, pripravljajo komunisti pot k uporabi predpostavljene cerkveni oblasti.

6. Dasi je delitev zakramentov strogo verska zadeva, se država vmešava v cerkveno življenje s tem, da predpisuje pogoje za prejem sv. zakramentov. Tako n. pr. določa, da ne sme biti krščen ali cerkveno poročen, kdor je v državni službi. Isto velja glede nedeljske službe božje.

7. Kristus je dal splošno zapoved: „Pojdite in učite vse narode!“ in ni ločil med mladino in starejšimi ljudmi. Država pa Cerkvi krivično omejuje svobodo verskega pouka. Stoji na stališču, naj se človek šele potem, ko je odrasel, odloči za eno ali drugo veroizpoved, sama pa otroka že v rani mladosti zastruplja s sovraštvom do Boga in njegove Cerkve.

8. Prav tako država ne dovoli, da bi Cerkev vsrila karitativni apostolat, kajti dobro se zaveda, da bi s tem pridobila široke ljudske množice. Ovira mladini vstop v bogoslovna semenišča, kajti semenišča so zadnja nada in oporišča katoliške Cerkve; ne dovoljuje katoliškega tiska, saj bi tak tisk z lahkoto porušil, kar ona z lažjo in pretvarjanjem dejstev skuša zgraditi; ne upošteva katoliških praznikov, ker bi njih praznovanje ljudi poglobilo v njihovi verski zavesti.

Iz vsega povedanega sledi, da doživlja katoliška Cerkev v Jugoslaviji težke čase. Čeprav preganjanje ni tako krvavo kot za časa rimskega cesarja Nerona in Dioklecijana, je pa zato tem bolj preračunano in satansko organizirano. Podprimo svoje brate v Kristusu z molitvijo,

da bodo vztrajali vse do dne, ko bo v Jugoslaviji spet zasijala prava verska svoboda.

Šedem let mineva, odkar se je čudodelna podoba Marije Pomagaj spet vrnila v svoje svetišče na Brezje. Takrat je večina naših beguncev še živela po taboriščih v Italiji in na Koroškem. Da dan Marijinega zmagoslavja ne preide v pozabo, priobčujemo v tej številki, ki je Mariji, majniški Kraljici posvečena, izvirno poročilo slovenskega duhovnika, ki je Marijino zmagoslavje osebno doživljal:

Milostna podoba je bila med nami 4 leta kot begunka in kako smo se nanjo navezali, se je videlo ob slovesu. Ni bilo nobenih zunanjih slovesnosti, pač pa tridnevna pobožnost v stolnici z govorom zjutraj in zvečer, s svetimi mašami in ljudskim petjem. Vendar so prišli ljudje od vsepovsod, tako da je bila pot na kolnih okrog Marijinega oltarja od četrtka zjutraj, ko se je češčenje pričelo, pa do sobote ponoči prekinjena samo, kadar je bila cerkev zaprta — in to vedno šele pozno zvečer. Ko pa je bilo treba v soboto na večer vzeti dokončno slovo, stolnica še zdaleka ni mogla sprejeti vseh Marijinih častilcev. Govor prevzvišenega g. škofa je bil poln lepih misli na Marijo Pomočnico in njeno milostno podobo, poln žive hvaležnosti in velika zaupna prošnja. To je bilo v besede vezano veliko občutje naših lastnih src. Tako more o Kraljici Slovencev govoriti le slovenski duhovnik svojemu narodu! Po govoru so verniki zasedli edini še ne zavzeti prostor: leco in stopnice. Po kratkih litanijah je bila milostna podoba prenešana na glavni oltar, ljudstvo pa je pelo kot iz ene duše. Kot bi spustili na stotine globčkov so vzvalovili robčki in roké so pomahale v pozdrav. Tisti, ki so stali zunaj, so ves obred bolj slutili kot videli. Zato so postali nestrpnj in silno pritisnili na množico znotraj stolnice. Če bi vsa vrata ne bila na stežaj odprta, bi ne mogli več dihati. Med tem so sneli z milostne podobe zlatj kroni in jih pritrdili na kopijo, ki je bila istočasno blagoslovljena in postavljena na isti oltar, kjer je originalna podoba brezjanske Matere božje toliko časa kraljevala v tolažbo stiskanih Slovencev. Prava podoba pa je za-

blestela na glavnem oltarju in po vsej cerkvi je bil razlit njen nebeški smehljaj.

Nato se je začel urejen mimohod. Saj so tisti, ki so ves čas stali zunaj, tudi želeli priti v bližino svoje Matere. Skupine so prihajale in odhajale, vse glasno prepevajoč. Pozdravljale so z robčki in roko, ponovile vroče prošnje in žalostne zapaščale cerkev. Tako je narod valovil vse do desetih zvečer, ko so se pele slovesne litanije. In nato se je Marija poslovila, toda narod je vztrajal v cerkvi do zjutraj in častil Marijo, ki je ostala na kopiji prave podobe. Tudi pri tej drugi se dá lepo moliti. Prevzela je tolažljivi smehljaj, se mi zdi, ne pa toliko ljubeči pogled.

Med tem pa se je Marija vrnila na Brezje. Ljudje so prihitali tja z vseh strani: z vlakom, na vozilih in peš, nekateri celo s Štajerskega. Nemalo jih je preje že prisostvovalo tridnevnomu češčenju v Ljubljani. Hiše na Brezjah so bile slavnostno okrašene, polne cvetja in s prižganimi svečami v oknih. Cerkev je bila zavita v zelene vence. Pritrkovalo je vse noč. Zjutraj je bilo Marijino svetišče že polno. Seveda ni moglo sprejeti vse množice, ki je je bilo nad 20.000. Ljudje so prihajali po kolenih od stopnic dalje, ki vodijo na prostor pred cerkvijo. Mnogi so se po kolenih premikali okrog cerkve.

Točno ob devetih zjutraj je prispel g. škof. Tedaj je ljudstvo sprejelo Marijo Pomočnico z glasnim: „Marija — pomagaj!“ in zahtelo. Uredil se je kratek sprevod: križ in 2 sveči, nato milostna podoba, ki so jo nosili frančiškani in za njimi g. škof. Spet je zadonelo kot menda še nikoli: „Pozdravljena nebes gospa.“ Sledila je sv. maša z govorom prevzvišenega. Gneča je bila tolikšna, da je ljudem v curkih lilo po obrazu, pa ne samo njim, celo svetnikom po oltarjih. Nato je prišlo kronanje, med katerim se je pela pesem: „Marija naša ljuba mati.“ Krono je nadel eden od oo. frančiškanov, privil pa jo je gospod škof. In ves čas precej dolgega obreda je vladala največja zbranost, verniki so bili dobesedno dvignjeni od tal in uživali odsev večnosti. Popoldne je bilo slovo prav ta-

ko težko kot v Ljubljani. Ljudje so se poslavljali do zadnjega trenutka. V Ljubljani pa je ljudstvo na večer spet napolnilo stolnico k ljudskim litanijam ob novi podobi. Hrepenenje po Mariji Pomagaj je bilo preveliko...

Letos obhaja cerkljanska župnija osemstoletnico svoje ustanovitve (1154). Zato je dal župnik pri cerkvi pri treh vhodih dozidati nekake baldahine, posebno pri glavnih vratih, ki počivajo na štirih stebrih. Načrt je naredil arhitekt Plečnik. Ves prostor pred cerkvijo je sedaj lepo urejen in obdan s topoli. To je dala napraviti občina. Na njem bodo menda postavili kip skladatelju Davorinu Jenku. Farovski vrt ob cesti so tudi odstranili, prav tako so podrli kaplanijo in kapelo, „zaradi prometa“ seveda. Tudi kapele Kristusa Kralja ni več. Ko so delali novo cesto, so ljudje hoteli kapelo rešiti tako, da so jo na valjarjih odmaknili za 10 metrov. Pa ni nič pomagalo. Ljudem je hudo zanj. Kip pa so že poprej v cerkev odnesli. — Gospodarsko poslojpe za župniščem je prazno, le avtobus ima tam garažo. Preje je bilo v hlevu državno pitališče za prašiče. Pa ni šlo. Prašiči so na župniškem vrtu drevje tako obzrli, da je moral župnik vse na novo zasaditi. Odškodnino so mu le priznali.

V postu je prišel v Cerklje kaplan Leopold Končan, rojen leta 1917 v Polhovem gradu in posvečen leta 1945 v Trevisu. Služboval je najprej v coni A na Primorskem in ko je ta pripadla Jugoslaviji, je prišel kmalu v nemilost in bil dalj časa zaprt. Župnik ga je nujno potreboval, ker boleha na sladkorni. V župnišču stanuje kaplan v sobi nad kuhinjo, župnik ima sobo nad shrambo za živila, hišterna služi za kuhinjo, prejšnjo kuhinjo pa imajo drugi. Kuharica stanuje s sestro v svoji hiši poleg zdravnikar. Župnik nima druge zemlje kakor vrt in nekaj gozda, pa mu za zemljo ni žal. Organist Berečan je šel v pokoj. Dobiva 5.600 Din. mesečne pokojnine, pa še naprej pomaga v cerkvi in mu dajo za to 5.000 Din. Cerklje ima nižjo gimnazijo. Njen ravnatelj Žumer je bil pred kratkim premeščen v Kranj, učitelj Pipp

(brat Vilkota Pippa) pa z ženo v žabnico.

Janko Oblak, župnik v št. Joštu nad Vrhniko je bil pred božičem nekaj časa zaprt.

Arhidijakon Tovornik Franc, župnik v Slovenskih Konjicah, je bil 29. decembra 1953 obsojen na 2 leti in 7 mesecev strogega zapora. Omenjeni gospod je bil že od „osvoboditve“ leta 1945 komunistom trn v peti. Pogosto so ga napadali po časopisju. Ni čuda, da so kočno stegnili roko po njem in ga zaprli. Nekaj pa je le značilno: leto 1945 bi bil obsojen na smrt; leta 1954 pa na slaba tri leta. Komunistični oblastniki sami čutijo, da so njihove sodbe navadna burka in da jim nihče ne verjame. Zato so postali v obsodbah previdnejši.

Misijon v Mirnu. Zadnje nedeljo v januarju je bil v Mirnu slovesen zaključek sv. misijona. Misijon je trajal ves teden. Vsak dan so bile po tri pridige. Ljudstvo se je pridigi polnoštevilno udeleževalo in je bilo lepo zlasti zvečer pri zadnji pridigi ob osmih, ko je prihajalo posebno veliko število moških. Misijonarji so bili iz Ljubljane. V nedeljo k zaključku je prišlo kar šest duhovnikov, ljudi pa se je natrlo ob blizu in daleč kakor le ob najslovesnejših prilikah. S tem so verniki ponovno izpričali, kako žejni so besede božje, katero jim ljudska oblast tako zelo krati. Vendar se je pri vsem tem zelo pogrešalo pritrkovanje, kar daje vedno našim slovenskim cerkvenim slovesnostim še posebni čar. Ljudske oblasti so dovolile le triminutno zvonenje, kot ob navadnih dneh. Tudi s tem je hotela oblast pokazati, kako zelo ji je pri sreju verska svoboda.

Zadruga je pogorela. Minuli mesec je požar uničil poslopje kmečke zadruge na Vogrskem v Vipavski dolini. Oblast, to se pravi UDBA, priznava, da je bil ogenj podtaknjen na več mestih. Kako zelo so kmetom pri sreju kmečke državne zadruge, se vidi tudi po tem, da je morala UDBA kmete s silo pripeljati h gašenju, a končno so tudi tu sabotirali v tih želji, da bi bil konec zadruge in da bi dobili spet nazaj svojo zemljo. Celotna škoda, ki jo je ogenj povzročil zadrugi, znaša 18 milijonov dinarjev.

PRIMORSKE VESTI

Bazovica. V naši župnijski dvorani je v zadnjem času zelo živahno. Ljudje radi gledajo filme, zato smo si zamislili, da bi filme navezali na predavanja, ki naj bi izpolnila versko in stanovsko izobrazbo naših ljudi. Izkazalo se je, da ta naša zamisel ni bila zgrešena. Tako smo začeli najprej s filmom „Skupno življenje“, namenjenim predvsem možem in ženam. Po predvajanju filma je sledil razgovor, ki ga je vodil prof. Peterlin iz Trsta in katerega so se pogumno udeležili bazoviški možje in fantje. Prav tako je bil dobro obiskovan film za žene, kateremu so sledile spodbudne besede prof. Krasulje Suhadolčeve. Za dekleta pa sta bila tudi dva filma, katerima so se pridružile še dijakinje iz Trsta.

To novo sredstvo izobrazbe se je izkazalo za zelo uspešno in tudi koristno. Govorjena beseda, katero potrjuje še slike na platnu se globlje vtisne v dušo posameznika, zlasti še mladega človeka. Pokazalo se je pri tem, kako potrebno bi bilo, da bi mladi ljudje fantje in dekleta posvetili posebno skrb resni in dobri pripravi na zakonsko življenje.

Na pustno nedeljo pa je bazoviški oder nastopil z bogatim sporedom in rad dve uri do solz smeha zabaval gledalce. Dekliški zbor, ki šteje nad 20 deklet nam je zapel več narodnih. Občinstvo je bilo kar iznenadeno spriču tako dovršeno lepega petja. Petju je sledila igra „Pamet jo je srečala“, ki so jo mladi igralci zelo dobro podali. Sledili so še razni posrečeni kupleti, ki so med občinstvom želi obilo smeha in odobravanja. Omembe vreden je še srečolov, ki je bil namenjen zgradbi novega krstilnika v bazovski cerkvi. Ljudje so odhajali na svoje domove zadovoljni in hvaležni tej delavni mladini. Vsi prav nestrpnostno pričakujejo, kaj lepega nam bo bazovski oder pripravil za Materinski dan.

Doberdob. Kakor povsod po Italiji, a posebno še na Goriškem in Tržaškem, zavzema gospodarska kriza vedno širši obseg. Velike ladjedelnice v Trstu in Trziču, kjer so dobili zaposlitev skoro vsi naši moški, dan za dnem odpuščajo delavce, ker nimajo naročil. Človek pa

mora živeti, zato ni čuda, če naši ljudje vedno bolj nasedajo na limanice komunistom, ki jih v tej zagrenjeni borbi za vsakdanji kruh najbolj podpirajo in s tisočermi obljubami, ki pa vedno ostanejo le pri obljubah, vedno bolj nase priklepajo. Italijanske oblasti pa prav malo, ali nič ne nareda, da bi se zboljšalo pereče gospodarsko stanje naše dežele.

Na to našo zagrenjenost smo pa na pustno nedeljo nekoliko pozabili. Dekliški krožek nam je pripravil prav lepo pustno veselico. Kar hvaležni smo tem poživljenim mladenkam, ki so se v mrzlih večerih trudile, da so nam nudile dve uri prav prijetne zabave. Naj bo petje in alj igrice, vse je bilo res lepo podano in polno mladostnega, svežega veselja. Pri veselici smo opazili tudi goste iz bližnjih vasi in celo iz Gorice.

Gorica. Dne 24. februarja je imelo Slovensko katoliško prosvetno društvo svoj redni občni zbor. Po poročilih tajnika in odbornikov smo spoznali, kako velezasluzno delo opravlja SKPD med goriškimi Slovenci. Lansko leto je bilo še posebno razgibano, saj so se kulturni večeri, prireditve, tabori in velike cerkvene slovesnosti kar vrstile. Razveseljeno je tudi dejstvo, da je iz našega SKPD vstala zamisel še za druga kulturna društva po deželi, ki kar lepo napredujejo. Povsod morajo sicer ledino orati kajti današnja mladina je večinoma izšla iz fašistične šole, zato ni čuda, da se boji in otreša novega „jarma“, v katerega misli, da bo vkovana, če pristopi v to ali ono društvo. Vendar trud poživljenih ljudi, ki jih je hvala Bogu še dosti med našim ljudstvom, ni brez uspeha. Mladina vedno bolj spoznava duhovne prave dobrotnike, ki so predvsem duhovniki, in jim vedno v večjem številu sledi.

Lepo se razvijajo Dekliški krožki. Na pustno nedeljo nam je krožek goriških dijakinj pripravil lepo pustno prireditev. Na sporedu je bila šaloigra v treh dejanjih „Gospa brez moža“. Vloge so bile precej zahtevne, vendar so jih dekleta kar lepo odigrala. Nekatere so bile prvič na odru, zato zaslužijo še večjo pohvalo. Med odmori so dijakinje prodajale srečre in dobitkov je bilo toliko, da so prav vsi odšli potolaženi domov.

Podgora. Kaj vse zmore podgorska mladina! To smo imeli priliko spoznati na letošnjo pustno nedeljo, ko smo se tudi Goričani odzvali povabilu prijaznih Podgorcev. Vsakemu odru bi lahko delali čast. Po pozdravni besedi g. župnika Špacapana so nastopila dekleta v pestrih narodnih nošah, ki so nam ob spremljavi zbora ljubko lepo zarajala lepo narodno „Sem slovenska deklica“. Sledila je veseloigra v treh dejanjih „Kaznovana nečimurnost“. Dekleta so jo res izborno podala da se je občinstvo kar zvijalo od smeha. Vso pohvalo zaslužijo pevske točke v tej igri, kakor tudi dekliški kuplet po igri, „Svarjenje“. Za dekleti je nastopil še fantovski krožek, ki nam je podal posrečeno burko „Čarodejna brivnica“ in pa kuplet „Ančka moja draga“. Med odmori je deloval srečolov, tako da nam res ni bilo dolgčas. Čestitamo podgorski mladini in ji želimo še obilo vsestranskega uspeha na njihovi mladostni poti. Največje priznanje pa gre č. g. župniku in njegovi požrtvovalni sestri, ki sta vso prireditev zamislila in pripravila.

Ob 60 letnici redovnega življenja. Že nad 17 let deluje v Loretu v Italiji slovenski kapucin p. Oton Kocjen, kot apostolski spovednik za slovenske in druge narode. Rojen je bil v Ljubljani leta 1876. Kot 18 letni mladenič je vstopil v kapucinski red in leta 1894 je bil preobleden v redovnika. Letos prvega marca obhaja tako 60 letnico svojega redovnega življenja. P. Otonu želimo za to izredno obletnico, da bi ga ljubi Bog ohranil čilega in zdravega še za 60 letnico mašniškega posvečenja, ki bo .9. septembra 1958.

SLOVENSKA KOROŠKA

Ustanovitev dvojezičnih šol na Koroškem je že od svojega začetka zahtevala učiteljskega naraščaja, ki bi obvladal oba deželna jezika. Za te kandidate je bila vpeljana na učiteljišču slovenščina kot učni jezik. Na teden je bilo predvidenih za slovenščino 19 ur. Toda ves pouk slovenščine je slonel na zelo šibki podlagi. Vse do prihoda prof. dr. Valentina Inzka, ki je leta 1951 prevzel na celovškem učiteljišču slovenščino, ni bilo nobenega pismenega odloka, kateri bi

jasno določal obveznost slovenščine kot učnega jezika na zavodu. Če je n. pr. kateri izmed kandidatov sklenil opustiti pouk slovenščine, ga ni mogel nihče obvezati do nadaljnjega obiska. Še več! Če bi kak učenec v kakem letniku imel iz slovenščine nezadostni red, ni bil dolžan delati ponavljalnega izpita, ker nobena odredba ni določala, da je slovenščina na učiteljišču obvezna. Radi tega nemogočega stanja se je prof. dr. Inzko obrnil na prosvetno ministrstvo na Dunaju ter zaprosil, da uzakoni slovenščino kot učni jezik ter oprosti vse dijake, ki obiskujejo slovenščino pouka angleškega jezika. Ministrstvo je pristalo na predlog prof. dr. Inzka. S šolskim letom 1953/1954 je slovenščina obvezna za vse tiste učence, ki vstopijo na celovško učiteljišče z osnovnim znanjem slovenskega jezika. Ostali, ki slovenščine ne obvladajo, pa se tudi naprej učijo angleščine. Vsi učenci pa študirajo poleg teh jezikov še nemščino in latinščino. Če se kdo od slovenskih dijakov želi kljub temu naučiti angleščine, ali pa od nemških slovenščine, ima za to priliko tri ure tedensko v posebnih tečajih za prostovoljce. Dijaki se slovenščine z veseljem uče. Najlepši dokaz zanimanja od strani dijaštva je stalno naraščanje števila slovenščino obiskujočih. Sedaj obiskuje slovenščino obvezno 56, prostovoljno pa 40 dijakov in dijakinj, skupaj torej 96 učencev in učenk. Slovenskemu pouku je določeno skupaj 25 ur na teden. Tako je z novo uredbo položen temelj, na katerem se bo lahko uspešno razvil in izpopolnil pouk slovenščine na celovškem učiteljišču.

Dne 31. januarja letos je umrl na Tirolskem zlatomašnik Ferdinand Fritzer, star 80 let. Slovenci, ki smo leta 1945 živeli v taborišču blizu Lienza smo ga dobro poznali, spoštovali in ljubili. Bil nam je dober kot oče, branil nas je in nas priporočal vsepovsod.

Bil je zlastj skrben in blag dušni pastir svojih faranov. Ves se je njim posvetil. Njegovi stanovski govori in nedeljske pridige, ki jih je imel vedno napisane do zadnje besede, so bile polne bogatih misli celo za nas navzoče duhovnike. Obhajilna miza je bila vedno oblegana. saj je bil neutruđen spovednik, ki

je vse spovedovanje imel dobro organizirano. Točno ob uri je tudi med tednom pristopil k oltarju, zato je točno ob uri bila ob nedeljah cerkev polna, in zelo obiskana sv. maša tudi med tednom. To ljudstvo skupno s svojim dušnim pastirjem nam je bilo v vzpodbudo.

Bil je izredno dober do slovenskih duhovnikov. Ko nas je ob prihodu v Lienz številna skupina šla prosit za pravico maševanja, je bil nekoliko zaskrbljen; kajti cerkvice je bila majhna in mašnege vina ni bilo. A vendar je takoj blage volje dovolil ter takoj vso organizacijo z vsemi pravicami izročil duhovnikom samim. Tri je takoj povabil na stanovanje v župnišče. Še hrano nam je začel dajati. Pa sam nič ni imel: niti denarja, niti zaloge niti polja. A je zaupal: „Bo že Bog dal in dobri farani.“ Če ni bilo dovolj, je dokupil, a ni hotel od nas vzeti ničesar. Šele ko smo ga postavili pred izbiro, da vzame kaj ali pa gremo, je vzel, a še tokrat le malenkost in le z veliko težavo. Na vseh lienških duhovniških konferencah je kot zaskrbljen oče branil in priporočal nemškemu duhovniku in po njih tirolskemu ljudstvu vse naše begunce.

Kako dober je bil do naših ljudi! Ko je v svoji cerkvi opazoval molitev in petje naših beguncev, se je večkrat zjokal. Slednjič sploh ni več prisostvoval. Zaupal nam je, da mu je preveč hudo in da se ne joka rad pred ljudmi. Zlasti naši otroci so v njem našli očeta. Sam se je umaknil v ozadje ter jim delil dobrote preko svoje predobre gospodinje Rezrl. Vse jim je razdajala, kar je imela. In če so prišli novi, in jim ni imela kaj dati, je jokala, božala je otroke, jih prosila oproščenja ter jih vabila za drugi dan, češ morda bo kaj imela. Nato se je skrila in jokala cele ure.

V taborišču pri Lienzu je bilo tudi nekaj kriminalnih tipov, ki so ropali in kradli ter klali živino po okolici, tudi v Tristachu. Zato so domačini začeli mrziti begunce. Zopet je posegel vmes g. župnik Fritzer ter branil Slovence. jih hvalil in priporočal ljudem. Zato so Slovenci ohranili dobro ime in so se jim odpirala po okolici hišna vrata, ki so bila sicer trdo zaprta za vse druge skupine taborišča.

Pač dovolj vzroka, da s hvaležnostjo mislimo na našega velikega zgovornika in dobrotnika ter molimo za večni mir in pokoj te blage duše.

HRVATSKA IN MACEDONIJA

Predsednik hrvaške republike komunist dr. Bakarić je napisal v zagrebškem „Vjesniku“ članek, ki se bavi s samomorom zdravnika za umobolne in vseučiliškega profesorja Deziderija Juliusa. V članku omenja, da mladi zdravniki, ki so sicer komunistično usmerjeni, stalno za-trjujejo, da si brez redovnic ni mogoče misliti dobre bolnišnice. Bakarić se nad to miselnostjo zelo pohujšuje, kajti redovniško življenje ni drugega, tako trdi, kot zakrita oblika suženjstva, ki v tako napredni državi, kot je rdeča Jugoslavija ne sme obstojati. Zato komunistične oblasti tudi v bodoče ne bodo dovolile, da bi se redovne osebe vrnile v bolnišnice. Dvoje je pri tem zanimivo: da komunisti sami priznavajo veliki pomen redov za doberdelne ustanove in da jim redovno življenje, ki ga ljudje prousto-vojno izberejo, pomeni suženjstvo. Seveda bi bilo veliko bolje, če bi komunisti odpravili suženjstvo na drugih področjih, v upravi, gospodarstvu in javnih delih, v katerih v resnici obstoja, ne da bi se pri tem dr. Bakarić kaj vznemirjal.

Tudi predsednik ljudske republike Makedonije, Lazar Koliševski je čutil potrebo, zagroziti skopljanskemu škofu dr. Smiljanu Čekadi in njegovemu generalnemu vikarju Alojziju Turku. Škof dr. Čekada je bil pred časom izgnan iz Skoplja v Bosno, kjer se je rodil. Pa ga tudi tam niso marali in so ga poslali nazaj, kjer ima svoj sedež. G. Alojzij Turk pa deluje na jugu že od leta 1935. Doma je iz Bršljina pri Novem mestu. Oba sta zelo priljubljerata ne le pri katoličanih, temveč tudi pri pravoslavni, ki se hudujejo na Srbe, ker jim nočejo dovoliti samostojne macedonske pravoslavne cerkve. Zato iščejo stika s katoliško Cerkvijo, kar pa Koliševskemu ni všeč. Za njega porast katoličanov pomeni veliko nevarnost za ves Balkan, po katerem Rim grabežljivo iztega prste. Zato se bo odločno boril proti vsem poizkusom, da se tuje (kat. Cerkve, op. ur.) vmešavajo v notranje zadeve macedonske države.

CORREO
ARGEN-
TINO
Suc. 6

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2560

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“ MORETE NAROČITI IN PLAČATI NA NASLEDNJIH NASLOVIH:

- Argentina: Dušnopastirska pisarna, Víctor Martínez 50, Buenos Aires
U. S. A.: Slovenska pisarna, 6116 Glass Ave, Cleveland 3, Ohio
Kanada: Turk Francé, 263 Oakwood Ave, Toronto, Ontario
Trst: Stanko Janežič, Mačkovlje 7, Dolina, Trieste
Italija: Zora Piščanc, Riva Piazzutta 18, Gorizia
Avstrija: Anton Miklavčič, Spittal a/Drau, D. P. Camp, Kärnten, Austria
Avstralija: Fr. Rudolf Pifko, 45 Victoria Street, Waverley, N. S. W.

„Duhovno življenje“ je slovenski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Orchar Anton), urejuje pa uredniški odbor (dr. Francé Gnidovec in Jože Jurak). — Naslov: Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina. — Celoletna naročnina znaša za Argentino po 30. juniju 1954 60 pesov, za USA in Kanado 5 dolarjev, za Italijo 2000 lir, za Avstrijo 75 šil., drugod v protivrednosti dol. — Tiska F. Grote, Montes de Oca 320

• PRIZADEVAJTE • SI, DA •

• BOSTE • IMELI • LJUBEZEN •

I. KOR. 13, 13

V TEJ ŠTEVILKI BOSTE BRALI

LETO BOŽJEGA USMILJENJA. OTVORITEV Dr. Mirko Gogala	282
GOSPA SVETA	Marjan Marolt 287
ŽENE V JEZUSOVEM RODOVNIKU ..	Prof. P. Slapar 293
POUK IN POBOŽNOSTI PRI VERSKI VZGOJI dr. Ru- dolf Hanželič	297
MISLI	296
PREIZKUŠNJA	N. Z. 299
KAJ PA MED NAMI?	302
MATI	Bogdan Budnik 305
KAJ PA DOMA?	i. 307
POSVETITEV DRUŽIN MARIJINEMU SRCU Alojzij Košmerlj	257
SE ŠE SPOMNIŠ, MARIJA?	Janko 262
ALI BREZMADEŽNA ZMAGUJE? škof dr. Gregorij Rožman	263
MOJA PRAVA PESEM	Vladimir Kos 264
OB PRVI OBLETNICI	Prof. Lojze Geržinič 265
EL MES DE MARIA	Joe Juck 270
ŠEGE NA DOMAČIH TLEH	Joža Kmetov 271
MAJNISKE MISLI V MARIJINEM LETU Ljubka Šorli	274
LEP POGREB	Gregor Hribar 276
ČRIČEK IN MRAVLJA	La Fontaine—A. Wolf 281